

Kulturaren Euskal Kontseilua - Consejo Vasco de Cultura
KULTURAREN EUSKAL PLANA - PLAN VASCO DE CULTURA
Ikerketak - Estudios

Euskadiko Artisau Industrien azterketa

Kulturaren Euskal Kontseilurako Ikertaldeak egindako
azterketa

2005eko Azaroa

Euskadiko Artisau Industrien azterketa

EMAITZEN TXOSTENA

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA SAILA
DEPARTAMENTO DE CULTURA

 Fikertalde

AURKIBIDEA

Orrialdea

0.- AURKEZPENA	7
-----------------------	----------

I.ZATIA: ARTISAU AKTIBITATEAREN ENKOADRAKETA OROKORRA **9**

1.- ARTISAU SEKTOREA: OHARRAK ETA TESTUINGURAKETA	10
1.1.- INDUSTRIA ETA ARTEAREN ARTEAN: BIZIBIDE BAT	10
1.2.- ATZOKO AKTIBITATE BAT GIZARTE BERRI BATEAN: KULTURA HERRIKOIA	11
1.3.- SEKTOREKO ZEHARKAKOTASUNA ETA LURRALDEARI AINGURAKETA, NORTASUN ZEINU BEZALA	13
2.- ARTISAUTZAREN MARKO LEGALA	15
2.1.- ESTATUKO ENKOADRAKETA LEGALA	15
2.2.- ERREGULAZIOA EAE-n: ERRETRATU HETEROGENEO BAT	22
2.3.1.- Arabako Lurralde Historikoa	22
2.3.2.- Bizkaiako Lurralde Historikoa	25
2.3.3.- Gipuzkoako Lurralde Historikoa	27
2.3.4.- Dibertsitatea egiaztatuz	29

II. ZATIA: SEKTOREAREN ENPRESA PROFILA **32**

3.- SEKTOREA ZIFRATAN: ARTISAU ENPRESAK ETA ARTISAU ENPLEGUAK	33
3.1.- ARTISAU ENPRESA SAREA: PANORAMIKA OROKORRA	35
3.2.- ARTISAUAREN PROFILA	41
3.3.- SOLDATAPEKO ARTISAU ENPLEGUA	45
3.4.- PRODUKTUAK: ANIZTASUNA ETA BERRIKUNTZA	48
3.5.- EKIPAMENDUA ETA INSTALAKUNTZAK	52
3.6.- MERKATURATZEA	57
3.7.- KUDEAKETARAKO EKIPAMENDU TEKNOLOGIKOA	64
3.8.- BIRZIKLAPEN PROFESIONALA: FORMAKUNTZA BEHARRAK	67
3.9.- ETORKIZUNEKO ADIERAZLEAK	69
3.10.- ASOZIAZIONISMOA	71

4.- ERRETRATO LEHIAKORRA: LEHENENGO AURRERAPENAK _____ 75

4.1.- "EMOZIOZKO" BALDINTZATZAILEA _____	75
4.2.- ARKETIPOAK: ENPRESA SAILKAPEN BATI HURBILKETA _____	77
4.3.- BALIO KATEA _____	79
4.3.1.- Barne antolakuntza _____	79
4.3.2.- Produktua eta diseinua _____	79
4.3.3.- Establezimenduen ezaugarriak _____	81
4.3.4.- Merkaturatzea _____	82
4.3.5.- Lehiakideak _____	84
4.3.6.- Egoera Ekonomikoa _____	85

III. ZATIA: DIAGNOSTIKO SINTESIA ETA JARDUERA

PROPOSAMENAK _____ 87

5.- AMIA DIAGNOSTIKOA _____ 88

6.- SEKTOREAREN ETORKIZUNA BIDERATZEKO GILTZARRI DIREN ELEMENTUAK _____ 94

6.1.- ARTISAUTZAREN GIZARTE KONTEXTUA: JOKORAKO- EREMU BERRI BATEN AURREAN _____	94
6.2.- ENPRESA-MERKATUA BINOMIOA ESKAKIZUN BEZALA _____	95
6.3.- ARTISAUTZA ETA LURRALDEA: BALIOZTATU BEHARREKO BIKOTEA _____	96
6.4.- ARTISAU ENPRESA ETA PRESTAKUNTZA ESKAINTZA: ZUBIAK ERAIKIZ _____	97

7.- JARDUERA PLAN BATERAKO OINARRIAK _____ 98

7.1.- INSTITUZIO ARTEKO ARTISAUTZAREN FORO BATERANTZ _____	98
7.1.1.- Artisautzaren Mahaia: Aldaketarako erreflexio agenda _____	100
7.1.2.- Komite Dinamizatzailea –Proiektuen Faktoria _____	105

ERANSKINA:

SEKTOREAREN ETENGABEKO BEHAKETARAKO IRITZI METODOLOGIKOAK + ERABILITAKO SEKTORERA GERTURATZEKO GALDEKETA

KOADROEN AURKIBIDEA
Orrialdea
I. ZATIA: ARTISAU AKTIBITATEAREN ENKOADRAKETA OROKORRA

1. Koadroa	
Autonomia Erkidegoetako Artisautza Aktibitatearen Definizioetan espreski sartzen diren aspektuak	___ 18
2. Koadroa	
Autonomia Erkidegoen arautegian Artisau Aktibitate bezala bereziki kontsideratzen diren Aktibitate motak	_____ 18
3. Koadroa	
Artisau Enpresa bezala Onartua izateko Enpresek behar duten Tamaina	_____ 19
4. Koadroa	
Autonomia Erkidegoen Araudian Artisau Aktibitatearen Onarpenerako Beste Beharrezko Baldintza Batzuk	_____ 20
5. Koadroa	
Autonomia Erkidegoen Araudia	_____ 21

II.ZATIA: SEKTOREA ZIFRATAN

1. Koadroa	
Artisautza Sektoreko Enpresen Egitura eta Enpleguak Tamaina eta Aktibitatearen arabera. (c.a. eta %b.)	_____ 36
2 Koadroa	
Artisautza Sektoreko Enpresen Egitura eta Enpleguak Tamaina eta Luarralde Historikoaren arabera. (c.a. eta %b.)	_____ 37
3. Koadroa	
Artisau Sektoreko Enpresen Egitura Lurralde Historikoaren arabera (c.a.)	_____ 38
4. Koadroa	
Artisau enpresen forma juridikoa aktibitatearen arabera (%b.)	_____ 39
5. Koadroa	
Artisau enpresen forma juridikoa Lurraldearen arabera (%b.)	_____ 40
6. Koadroa	
Artisau Enpresen Titularen Ezaugarriak aktibitatearen arabera.	_____ 43
7. Koadroa	
Artisau Enpresen Titularen Ezaugarriak Lurraldearen arabera.	_____ 44

KOADROEN AURKIBIDEA
Orrialdea

8. Koadroa	
Soldatapeko enpleguaren ezaugarriak aktibitate, lanaldi mota, lan erlazio eta sexuaren arabera (c.a. eta %b.) _____	46
9. Koadroa	
Soldatapeko enpleguaren ezaugarriak Lurralde, lanaldi mota, lan erlazio eta sexuaren arabera (c.a. eta %b.) _____	47
10. Koadroa	
Egindako objetuen ezaugarriak aktibitate, landutako produktu lerroen eta berrikuntzen arabera (%b.) __	50
11. Koadroa	
Landutako objetuen ezaugarriak lurraldeka, lanutako produktu lerro kopuru eta berrikuntzen arabera (%b.) _____	51
12. Koadroa	
Establezimenduak Sektore eta Tailer eta Salmenta Areto (%b.) eta batzbesteko tamainaren arabera. _	53
13. Koadroa	
Establezimenduak Lurralde eta Tailer eta Salmenta Areto (%b.) eta batzbesteko tamainaren arabera.	53
14. Koadroa	
Ekoizpen ekipamenduaren ezaugarriak, vértice beharrak, dimentsio eta instalakuntzen egoera, asebetetze maila eta lekualdeketa planteamendua aktibitatearen arabera. (%b.) _____	55
15. Koadroa	
Ekoizpen ekipamenduaren ezaugarriak, vértice beharrak, dimentsio eta instalakuntzen egoera, asebetetze maila eta lekualdeketa planteamendua lurraldearen arabera (%b.) _____	56
16. Koadroa	
Erabiliriko merkaturatze kanalak eta beriaen garrantzia artisau enpresetan aktibitatearen arabera. (%b.)	59
17. Koadroa	
Erabiliriko merkaturatze kanalak eta beriaen garrantzia artisau enpresetan Lurraldearen arabera. (%b.)	60
18. Koadroa	
Merkatal tresna eta aktibitate publizitarioen erabilera aktibitatearen arabera (%b.) _____	62
19. Koadroa	
Merkatal tresna eta aktibitate publizitarioen erabilera Lurraldearen arabera (%b.) _____	63
20. Koadroa	
Ordenagailuaren jabetza eta erabilera eta enpresa barnean ematen zaizkion erabilerak aktibitatearen arabera (%b.) _____	65

KOADROEN AURKIBIDEA
Orrialdea

21. Koadroa
 Ordenagailuaren jabetza eta erabilera eta enpresa barnean ematen zaizkion erabilerak Lurraldearen arabera (%b.). _____ 66
22. Koadroa
 Birziklapen profesionaletako kurtsoetara doazen enpresak eta prestakuntza beharrak dituzten esparruak aktibitatearen arabera (%b.). _____ 68
23. Koadroa
 Birziklapen profesionaletako kurtsoetara doazen enpresak eta prestakuntza beharrak dituzten esparruak Lurraldearen arabera (%b.). _____ 68
24. Koadroa
 Aktibitatearen jarraipena, ondorengotza eta uztearen aurreikuspena eta ez uztearen kasuetan enpresa aurreikuspenak aktibitatearen arabera (%b.) _____ 70
25. Koadroa
 Aktibitatearen jarraipena, ondorengotza eta uztearen aurreikuspena eta ez uztearen kasuetan enpresa aurreikuspenak Lurraldearen arabera (%b.) _____ 70
26. Koadroa
 Elkarre profesionaletan parte hartzea, elkarrearen eskumen eremua, agrupazio sektorialetan parte hartzearen garrantzia eta inolako elkarreetan parte hartzen ez duten enpresentzat, arrazoia eta ea interesaturik egongo liritekeen informazioa jasotzeko edota beste artisau batzuekin harremanetan jartzeko, aktibitatearen arabera (%b.) _____ 73
27. Koadroa
 Elkarre profesionaletan parte hartzea, elkarrearen eskumen eremua, agrupazio sektorialetan parte hartzearen garrantzia eta inolako elkarreetan parte hartzen ez duten enpresentzat, arrazoia eta ea interesaturik egongo liritekeen informazioa jasotzeko edota beste artisau batzuekin harremanetan jartzeko, Lurraldearen arabera (%b.) _____ 74

0.- AURKEZPENA

Ondorengo dokumentuak aurreratze maila ezberdinetan dauden eta lau edukin esparru handietako **lanerako materialak** biltzen ditu: sektoreko zifra handiak, artisau aktibitatearen lege erregulazioa, lehiakortasun profila eta azkenik gauzatutako diagnosi sintesia eta jarduera proposamenak.

- Lehenengoak, **Sektorea Zifratan** lelopean, sektoreari zuzenduriko inkestak garaturiko atal informatiboak ikuskatzen ditu; dimentsionamendua, artisauaren profila, sorturiko soldatapeko enplegua, merkaturatzea, ekipamendu eta instalakuntzak, etorkizuneko aurreikuspenak, etab.
- Bigarrenak, **Artisau Aktibitatearen Marko Legala** titulupean, beheranzkoan – estatuko eremutik Lurralde Historikora- eta alderatzeko helburuarekin, nermatiba erregulatzailaren oinarritzko ezaugarriak aurkezten ditu.
- Hirugarrenak –**Profil Lehiakorra**- artisau enpresaren lehiakortasun erretratoaren eta balio katearen maila ezberdinen ezaugarri batzuk aurreratzen ditu.
- Laugarrenak eta azkenak **-Diagnostiko Sintesia eta Jarduera Proposamenak-** aurreko informazioak aztertzea du helburu, AMIA koadro moduan eta etorkizuneko lanerako lerro ezberdinak planteatzea.

Eusko Jaurlaritzaren Kultura Sailak sustaturiko eta IKERTALDE Grupo Consultor-ek garaturiko Euskadiko Artisau Industrien Azterketako Eraitzen Txostena, hiru zatitan edo informazio bloke diferentziatuetan egituratzen da:

- Lehenengoa, Artisau Aktibitatearen Enkoadraketa Orokorra, artisautzaren kontzeptuan murgiltzen da haseran, ekoizpen eta kultura dimentsioen artean dabilen aktibitate ekonomikoko sektore bezala; eta lurraldeari erroturiko elementu bezala. Sarturiko oharretatik eta proposaturiko ikuspuntuetatik abiatuz, estatuaren osotasunean sektorearen panorama erregulatzaila garatzen du, begirada Euskadiren kasuan zentratuz.

- Bigarrenak, -Sektorearen Enpresa Profila- sektoreko zifra handiak kokatzen ditu eta indikatzailerik ezberdinen bidez, bertako enpresa eta enpleguak karakterizatzen ditu. Honela marrazturiko sektorearen kontextutik abiatuz, mikroenpresen lehiakortasun erretratuan sakontzen da, balio kateko aspektu ezberdinak ikuskatuz -antolaketa eta kudeaketatik ekoizpen instalakuntzetara, diseinu eta merkaturatzeetik igaroz-.
- Hirugarren eta azken blokea sintesien diagnostikoa aurkeztu eta oinarriak ezartzera dedikatzen da, -proposamenak- etorkizunerako jardueraren plan batetarako.

Metodologikoki, asierazten diren iritzi eta informazioak hiru lanerako lerro osagarrien fruitu dira:

- Sektoreko mintzakide instituzional eta informatzaile klabeekin egindako elkarrizketak
- 277 artisauei eginiko inkesta baten garapena, zeinak profil pertsonal, profesional eta enpresa profilei buruzko informazio ezberdinak jasotzen dituen. Lanerako lerro hau, Artisauen Errepertorio batean irudikatu da -2. Eranskina-, non 277 fitxa informatibo eta bere ustiapen eta tratamendurako aplikazio informatiko bat jasotzen den -3. Eranskina: Erabiltzailearen gida-.
- Aktibitate, proiektzio, ibilbide profesional, etab. Bezalako kriterio ezberdinak kontutan hartuz, interes bereziko 21 artisauei elkarrizketak era sakon batean - Kasuen Analisia-. Honek liburuki bati eman dio lekua -1. Eranskina: Kasuen Analisia-.

Aipatzekoa da azkenik, eta giltzarri diren aspektu ezberdinekin, Laburpen Exekutibo bat osatu dela, non aurkezpen formatoan txosten honetako ezaugarri garrantzitsuenak jasotzen diren.

I. ZATIA:
ARTISAU AKTIBITATEAREN ENKOADRAKETA
OROKORRA

1.- ARTISAU SEKTOREA: OHARRAK ETA TESTUINGURAKETA

Artisautzaren azterketa aurrera eramaten denean, errepikatzen den eztabaida bat izaten da honen definizio eta mugaketari dagokiona; bai bere izaera eta ezaugarriei buruz dagokionean eta baita beste aktibitate ekonomikoekin dituen ezberdintasunei dagokionean.

Honi buruz esan, inolako eztabaida piztu nahian, ezta inoren aldeko posizioa ezarri nahian, aproposa ematen du Euskadiko Artisau Industrien azterketa aurrera eramaterakoan hartu den bideraketa eta enfokea justifikatzeko egin diren erreflexioez hornitzea.

1.1.- INDUSTRIA ETA ARTEAREN ARTEAN: BIZIBIDE BAT

Artisau aktibitateak baditu ezaugarriak ekoizpenerako aktibitate ekonomiko - artisau industria eta artearen kontzeptuaren artean ibilarazten dizkion ezaugarriak ditu. Kontutan hartu behar da artearen kontzeptu hori artisau aktibitatearen emaitzaren ikuspuntutik ematen dela, kontutan hartuz lorturiko produktuak indibidualizatuak direla eta ekoizpen mekanizatu edota seriekotik guztiz desberdinak diren ezaugarriak dituela.

Artisaua da, zentzu honetan, eskulanaren bidez eta eguneroko lanaren bitartez, erabilgarritasun handirik gabeko objektuak edo formarik gabeko materialak instrumentu erabilgarri edota funtzionalak eta izaera sinbolikokoetan eraldatzea posible egiten duena.

Ondorioz ballesta daiteke artisautza ekoizpen natural eta aktibitate industrialaren artean kokatzen dela, beste aktibitate ekonomikoen aurrean ezberdintasunak mantenduz, bereziki ekoizpen produktiboan artisauaren interbentzio pertsonalizatuaren ondorioz. Interbentzio zuzen hori, eskuzkoa kasu askotan eta makina eta lanabesetan oinarritua besteetan, aktibitate eta produktuari artisau izaera ematen dion oinarrizko elementua da.

Oinarrizko gertaera hontaz gain, deskribaturiko planteamenduan lanbide zentzuari erlazionaturiko aktibitatearen egunerokotasunari loturik, izaera osagarria duen bigarren elementu bat azaltzen da. Bigarren elementu hau da balio ekonomikoa ematen diona eta "aktibitate ekonomikoko sektorearen" katalogaziora hurbiltzen da, "lanbide" bezala. Artisauaren zuzenako interbentzioak ematen dio izaera hori produktuari eta hauek beste sortze eta ekoizpen modu batzuen berdina da. Izaera etnologiko, folkloriko edota herrikoiak eskusiboki motibaturiko sortze moduak, edota besterik gabe zerbaitetarako gustuan oinarriturik, hobbie edota afizio deitu daitekeelarik.

Bi elementuek -interbentzio indibidualizatua eta lanbidearen zentzu ekonomikoa, edota lanbidea- azterketa planteatu eta aurrera eraman den enfoke eta planteamedua markatzen du.

1.2.- ATZOKO AKTIBITATE BAT GIZARTE BERRI BATEAN: KULTURA HERRIKOIA

Artisautza, bereziki "tradizional" bezala deiturikoa, herrialdeko ondasun historiko eta kulturalaren beharrezko osagai bezala identifikatzen da maiz, eta kultura herrikoiarekin lotzen da zuzenean eta estuki.

Gertaera honek justifikazioa aurkitzen du ikuspegi osagarri bikoitz batetik:

- Alde batetik, tradizionalak diren lanbideen eta ekonomiako lehen sektoreko lanbideekiko erlaziotik, adibidez nekazaritza, abeltzantza eta arrantza. Aktibitate hauetan, giza lanaren oinarrizko formak osatu dituztelarik, artisauaren aportazioa oinarrizkoa izan da. Eta "artisau arrantza", "abeltzantza ustiapen artisaua", etab. bezalako esaerak adierazten dute lotura hau.
- Bestalde, eta kontrako zentzuan, gizarte ezberdinetan zabaltzen ari den globalizazio ekonomikoaren eta homogeneizazio kulturalaren -zibilizazioa- markoan aurkitzen ditu artisautzak bere erreferentzia puntuak. Prozesu homogeneizatzaile horri erantzuna emateko modua da, sustrai herrikoia eta komunitarioen bilaketan eta diferentziaturiko lekua bilatzen duten modelo kultural alternatiboek buruz goraka doan interesaren arloan.

Ikuspuntu honetatik tradizio herrikoekiko teilakatzeko sendoa da -eta honetatik artisau produktu edo zerbitzuaren indibidualitatea eta handizkako ekoizpenekiko bereizgarritasuna- artisau aktibitatea erakargarritasunez betetzen duena.

Bestalde, kultura herrikoia eta artisautzaren "identifikazio" hau ikuspegi estatiko batekin bat etortzen da. Ikuspegi hau gainditu nahi bada, gaia ez zen planteatuko artisautza kultura herrikoia "dela", baizik eta artisautzan kultura herrikoia "egiten" duela baizik.

Artisau aktibitatea ez da aktibitate ekonomiko tradizionalen eremura soilik mugatu behar, mendeetan zehar erabiliriko bide eta metodoen aplikazioan. Bisio nostalgiko honek ez du artisau aktibitateak osatzen duen ikusmoldea izkutatatu behar. Artisauak ez du soilik lanabes eta harraminta tradizionalak erabiliz sortzen, baizik eta - gainontzeko aktibitate ekonomikoetan gertatzen den bezala- ekoizpen modu eta jarraibideak aldatzera behartuta egon da. Honela, artisautzak ere ikusi du nola teknologia berriak sartuz joan diren, nola lanabesak eraldatzen joan diren eta nola produktuak berritzen joan diren erabileren, gustuen eta eguneraturiko balore sinbolikoen arabera.

Modu honetan, artisautza egungo gizartetik kultura herrikoia eraikitzen laguntzen duen aktibitatea da. Artisautza, aktibitate ekonomikoaren kondiziotik, etorkizuna eta iragana lotzen ditu, eta modernizazioa eta garapena behar du, bere egitura errealitate berrira moldatuz.

1.3.- SEKTOREKO ZEHARKAKOTASUNA ETA LURRALDEARI AINGURAKETA, NORTASUN ZEINU BEZALA

Burdinolatik egurrera, harrietatik fibra begetaletara, larrutik zeramikara, bitxigintzatik beirara..., artisautzak aniztasunean aurkitzen du bere aberastasunaren espresioa.

Balioa, errenta eta enplegua sortzeko aktibitate ekonomikoaren garrantzia ez da bere izate indibidual eta beste industrietan banatuarekin arlazonatzen; baizik eta besteekiko elkarlana eta ahaidetasun moduan; bai modu osagarri edo bere faktore diferentziagarriaren eskaintza paralelo moduan, edo baita ekoizpen katean balio gehigarria gehituaz.

Honela, artisau aktibitatea aktibitate horizontal moduan ulertu behar da, beste industria aktibitateekiko zeharkakoa. Lotura hori artisau ekoizpen unitatearen dimentsioari, ekoizpen edo zerbitzu motari -baukaerakoa edo tartekoa-, eta azken kasu horretan artisau produktua zuzendurik dagoen ustiapen industrialen edo zerbitzuen ekoizpen kateko ezaugarriari erlazonaturiko baldintza zehatzei heldurik dago.

Zehakakotasun sektorial hau ez da produktu edota industria irakurketa batetara mugatzen. Bere horizontaltasuna beste mota bateko aktibitateetara lotzen da. Hauen artean, eta lehen aipaturiko arte eta kultura bezalako beste aktibitate ekonomikoekiko erlazioez kanpo, lehen sektoreari eta turismoaren sektoreari erlazonaturiko hainbat aspektu nabarmentzea beharrezkoa da.

Lehen sektoreko aktibitateetarako -nekazaritza eta abeltzantza- artisau aktibitatea osagarri bat da, bai eskuz egiten delako edo sektorearen ekoizpenen errenta osagarriak sortzen direlako.

Turismoari buruz esan, sektore honek artisautza progresiboki erakargarritasunerako faktore bezala gehitzen doa; honela, marketing-aren arloan turismoaren merkatu "nitxo" bezala ezagutzen dena sortzen doa artisau aktibitate batzuentzat; bereziki kultura, landa eta turismo etnologikoari loturikoetan.

Azken aspektu honek, elementu ilustratibo bat sortzen du lurralde eta artisautza aktibitatearen artean. Honela, artisau tailer askok euren aktibitate edota produktua - artisautza herrikia batipat- lekuko tradizioarekin lotzen dute. Besteetan, artisau aktibitatean zaera generikoagoa dute eta ez dute horrenbesteko lotura geografikorik, baina euren ezaugarriengatik beste lurraldeko enpresa batzuen ekoizpen kateekin lotzen dira. Azkenik, zonaldea bisitatzeko duenarentzat erakargarritsaun gehigarri bat ordezkatzeko duten artisau aktibitateak azaltzen dira.

Guzti honengatik beharrezkoa egiten da artisautza perspektiba horizontal eta konplexu batetik begiratzea beharrezko egiten da, aldi berean tradizionalak eta eguneratuagoak eta berritzaileagoak diren sektoreekin erlazionaturik; eta lurraldeari eta bere erakargarritasunari loturik; zeinarekin sinergiak eta balioa sortzen dituen lurraldeko garapen ekonomiko baten ikuspegitik.

2.- ARTISAUTZAREN MARKO LEGALA

2.1.- ESTATUKO ENKOADRAKETA LEGALA

Artisautza juridikoki aktibitate ekonomikoko sektore bezala kategorizaten da 1978ko konstituzioan, zeinak bere 130.1 artikuluan zera adierazten duen "botere publikoek sektore ekonomiko guztien modernizazio eta garapena aintzat hartuko dute eta bereziki nekazaritza, abeltzantza, arrantza eta artisautza hartuko dute aintzat, espainiar guztien bizimaila parekatzeko helburuarekin"¹.

Termino juridikoetan, Ekainaren 18ko 1520/1982 errege-dekretuak, artisautza honela kontsideratzen du: "Interbentzio pertsonalak faktore nagusi bat osatzen duen prozesu baten bitartez eginiko ekoizpen aktibitate, ondasunen eraldaketa eta konponketa edo zerbitzuen prestazioa, horrela ekoizpen industrialarekin, serie handietan mekanizatua denarekin, egokitzen ez den azken emaitza indibidualizatua lortuaz"² Errege-Dekretu honek aktibitate artisauak, euren ezaugarriengatik, hiru multzotan banatzen ditu:

- a) Artisautza artistikoa
- b) Kontsumorako ondasunen artisautza ekoizlea eta industria eta nekazaritzaren osagarria.
- c) Zerbitzuen artisautza

Konstituzioaren 130.1 artikuluari jarraiki, eta nahiz eta ondoren artisautzaren gaiko eskumenak Autonomia Erkidegoei transferitu, Ekainaren 18ko 1520/1982 Errege-Dekretuan jasotako ezaugarri orokorrak ondoren garatu den Erkidego ezberdinen araudian mantendu dira. Ezaugarri horiek 3 funtsezko aspektuetan laburbiltzen dira:

¹ Artikulu honen interpretazioak, bere efikazia eta espiritu juridikoari buruzko eztabaida biziak sortzeko aukera eman du, baita "130.1 Plataforma" ren sorketa ahalbideratuz ere. Plataforma honen ustetan 130.1 artikulua bere hortan Zuzenbideko arau bat osatzen duela kontsideratzen du eta ondorioz, nahitaez bere edukin guztiekin erlazioa duten texto juridiko guztietan agertu behar da, artisautzan oraindik gertatu ez dena. Interpretazio honetatik abiatuz, plataforma horrek artisautza textu batekin hornitu nahi du. Textu hau, Lege maila eta izaera orokorrekoa, estatuan Antolamendu, Erregulazio eta Artisautzaren Sustapenari begira aipaturiko artikulua konstituzionalaren oinarrian, artisautza aktibitatea sektore ekonomiko berezi bezala garatzearen, eta Erkidego Autonomoetan emango den garapen normatiboari kalterik egin gabe, hauei transferituriko eskumenen harira.

- Ekoizpen, ondasunen eraldaketa eta konponketa eta zerbitzuen prestazioa.
- Nagusiki eskuzko edota pertsonala den prozesua
- Bukaerako emaitza indibidualizatua, industrialki serieetan ekoizgarria ez dena.

Espainiar Konstituzioaren 148. artikulua garapenak Autonomia Erkidegoei nekazaritza eta abeltzantza, mendi eta basoen aprobetxamendu, arrantza eta barne urak, itsaskien harrapaketa eta akuikultura eta artisautzan (148.1.14 artik.) eskumenak jasotzeari ateak irekitzen dizkie. Honela, Auzitegi Konstituzionalak lehen aipaturiko gaietarako, eskumen autonomikoen aldeko planteamendu hedagarri bat hartu du.

Era honetan, eta Autonomia Erkidego ezberdinek aldarrikatu dituzten Artisautzaren Antolamendu, Babes eta Sustapen Legeen bitartez (Ikusi Erkidego bakoitzeko erreferentzia normatiboen laburpen koadroa), eta dagozkien garapen arauekin batera, Europar Batasunak enpresa txiki eta ertainei buruz diktatzen duena betetzea lortu nahi da. Azken hauek, artisautzari dagokionean, merkatuen eta ekoizpenaren eskakizun berrietara moldatzea posibilitatzen duten laguntza egokien bitartez, artisau aktibitatea merkatuan mantentzera zuzendurik daude.

EAE-ren kasuan, eskumenak aldi berean, Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako Foru Aldundietara transferiturik daude, honela Lurralde Historikoetako administrazioak direlarik artisautzari buruz erregulazioa aurrera eraman dutenak.

Oinarrian, Autonomia Erkidegoak diktaturiko Legeen xedapen textuen egitura 4 ataletan egituratzen da eta ondorengo edukinak ditu:

- I. Atala
 - Legearen aplikazio objektu eta eremua
 - Artisautza kontzeptuaren definizioa
 - Artisau Lanbide eta Aktibitateen Errepertorioaren onespena

² Artisautzaren antolamendu eta erregulazioari buruzko ekainaren 18ko 1520/1982 Errege Dekretua, Lehenengo Artikulua..

- II. Atala (sektorearen antolamendua)
 - Artisauaren eta enpresa artisauaren izaeraren erregulazioa.
 - Aktibitate Artisauen Erregistroa
 - Erkidegoko Artisauaren Txartelaren eta Enpresa Artisauaren Gutunaren sorrera, Erkidegoaren aldetik izaera hori eduki ahal izateko eta aurreikusitako eta erregulaturiko laguntza eta onurak jaso ahal izateko.
 - Artisau Elkartearen Erregistroaren Erregulazioa
- III. Atala
 - Sektorerearen sustapenerako erregimenaren erregulazioa
 - Erkidegoko artisau izaerako bereizgarriaren erregulazioa
- IV. Atala
 - Artisautzaren Sustapenerako Kontseiluaren osaketa eta funtzioak, sektorearen organo ordezkari eta Erkidegoaren aholkularia gai honetan.

Autonomia Erkidego ezberdinetan eman diren artisau aktibitatearen erregulazioen ezberdintasun nagusiei buruz esan oinarrian, artisautzaren definizioari; artisau aktibitate mota ezberdinei; eta artisau enpresaren tamainari dagozkionak direla.

- **Artisau aktibitatearen definizioan sartzen diren aspektuak:** Autonomia Erkidego batzuk ondasunen sortzea artisautzaren definizioan sartzen dute, beste batzuk aktibitate artistiko bezala kontsideratzen den konponketa ondasun artistikoei buruz aritzen direnean bakarrik izango dela hala, eta beste kasu batzuetan elikagai produktuak definiziotik kanpo uzten diren bitartean. Arabaren kasuan, artisautzaren definizioan kontsumorako ondasunen eta industriaren eta nekazaritzaren osagarrien artisautza, baita zerbitzuen artisautza ere kanpoan uzten dira.

1. Koadroa

Autonomia Erkidegoetako Artisautza Aktibitatearen Definizioetan espreski sartzen diren aspektuak

	ANDALUCÍA	ARAGÓN	ASTURIAS	BALEARES	CANARIAS	CANTABRIA	CASTILLA LAMANCHA	CASTILLA Y LEÓN	CATALUÑA	COMUNIDAD VALENCIANA	EXTREMADURA	GALICIA	C. DE MADRID	MURCIA	NAVARRA	LA RIOJA	Araba	Gipuzkoa	Bizkaia
Ondasunak sortzea		X		X		X				X	X	X	X	X		X		X	
Ondaasun Artistikoak		X			X	X			X			X	X			X			X
Elikagai aktibitateak ez			X		X				X				X						X

- **Bereziki artisau bezala kontsideraturiko aktibitate motak:** Autonomia Erkidego gehienetan “sortze” artisautzaren terminoa eransten zaio artisautza artistikoari beste Erkidego batzuetan “tradizio” edo herrikoia izaera duen atal sartzen zaiolarik. Gainera, hiru Autonomia Erkidegoetan kontsumorako ondasunak ekoizten dituen artisautzak ezin dituela “elikagai” diren ondasunak sartu azpimarratzen da.

2. Koadroa

Autonomia Erkidegoen arautegian Artisau Aktibitate bezala bereziki kontsideratzen diren Aktibitate motak.

	ANDALUCÍA	ARAGÓN	ASTURIAS	BALEARES	CANARIAS	CANTABRIA	CASTILLA LAMANCHA	CASTILLA Y LEÓN	CATALUÑA	COMUNIDAD VALENCIANA	EXTREMADURA	GALICIA	C. DE MADRID	MURCIA	NAVARRA	LA RIOJA	Araba	Gipuzkoa	Bizkaia
Sortze artisautza		X	X	X	X	X		X	X	X	X	X				X	X	X	
Artisautza herrikoia		X	X	X		X						X				X	X	X	
Elikagai aktibitateak ez			X		X				X										

- **Artisau enpresaren tamaina:** enpresa, industria edo tailer artisauen definizioari buruz esan, artisau unitatea kontsideratzen da unitate ekonomikoa –artisau indibiduala ere sartuz- osatzen duen eta Artisau Lanbideen Errepertorioan azaltzen den aktibitate bat aurrera eramanez, “eskuzko” edota gutxienez indibidualizaturiko izaera duen aktibitatea garatzen duena, lanabes edo makinaria laguntzailearen erabileragatik izaera hori galtzen ez duelarik.

Autonomia Erkidego batzuetan, kontsiderazio hori izaera “egonkorra” duten langile “ez familiarren” konpurua 10etik gora ez denean soilik da balizkoa, ikasle aprendizak kontutan hartu gabe; beste batzuetan berriz langile kopuru limite bat ez dagoen bitartean. Hala ere, mugak jartzen dituzten ia Autonomia Erkidego guztietan badira hauek gainditzeko formulak, beti ere gainontzeko baldintzak betetzen dituzten bitartean eta dagokion Artisautzaren Kontseiluaren oniritziarekin kontzartzatzen bada. Bi kasuetan bakarrik (Kantabria eta Aragoi) ezin daiteke, inolaz ere, langile kopurua 10etik gora zabaldu.

3. Koadroa

Artisau Enpresa bezala Onartua izateko Enpresek behar duten Tamaina

	ANDALUCÍA	ARAGÓN	ASTURIAS	BALEARES	CANARIS	CANTABRIA	CASTILLA LAMANCHA	CASTILLA Y LEÓN	CATALUÑA	COMUNIDAD VALENCIANA	EXTREMADURA	GALICIA	C. DE NADRUD	MURCIA	NAVARRA	LA RIOJA	Araba	Gipuzkoa	Bizkaia
10 Langile baino gutxiago	X	X	X		X	X		X	X			X			X	X		X	X
Handitzeko posibilitaterik gabe		X				X													

- Garaturiko aktibitateari buruzko beste baldintza relativo batzuk:** deskribaturiko baldintzei Autonomia Erkidego batzuetan ezarritako eskakizunak gehitu behar dira, adibidez, burutzen den aktibitatea Lanbide Artisauen Errepertorioan jasota egotea, edo burutzen den aktibitatea ezin dela noizbehinkakoa edo osagarria izan, edo titular edo tailerreko arduradunari artisau-maisuaren kondizioa izatea exijitzea. Azken kasu honetan, artisau-maisu kondizio hori Artisautza Batzordearen bitartez onartzen da eta artisau maisuaren gutun edo txartel baten bitartez ziurtatzen da

4. Koadroa

Autonomia Erkidegoen Araudian Artisanu Aktibitatearen Onarpenerako Beste Beharrezko Baldintza Batzuk

	ANDALUCÍA	ARAGÓN	ASTURIAS	BALEARES	CANARIS	CANTABRIA	CASTILLA LAMANCHA	CASTILLA Y LEÓN	CATALUÑA	COMUNIDAD VALENCIANA	EXTREMADURA	GALICIA	C. DE MADRID	MURCIA	NAVARRA	LA RIOJA	Araba	Gipuzkoa	Bizkaia
Lanbide Errepertorioa			X		X	X	X		X	X		X	X		X				X
Ez osagarria/noizbehinkakoa.			X				X	X	X	X	X		X	X		X			
Artisanu- Maisua	X			X	X	X	X		X	X		X	X			X			
																			3.1.1

5. Koadroa
Autonomia Erkidegoen Araudia

Autonomia Erkidegoak	LEGEA	DEKRETUA	Artisau Kalifikazioa	Artisautza Batzordea	Artisau Maisuaren Gutuna	Artisau Aktibitateen Erregistroa	Artisau Aktibitateen Errepertorioa
Andalucía		1520/82, de 18/06		D 175/89, de 18/7			O 22/07/68
Aragón	1/89, de 24/02		O 06/07/90	D 169/97, de 7/10		O 09/07/90	O 21/04/99
Asturias		88/94, de 05/12					
Balears	4/85, de 03/05		O 13/03/86	D 68/85, de 01/08	O 12/12/85 O 22/01/88	O 13/03/86	O 09/12/85
Canarias		599/85, de 20/12 150/94, de 21/07 ³			O 21/05/99		O 04/10/99
Cantabria	7/98, de 05/96						
Castilla-La Mancha		82/86, de 29/07	O 28/05/87	O 11/09/86	O22/03/87 O 14/04/97		O 14/04/97 O 23/05/00
Castilla y León		42/89, de 30/03		O 10/09/90		O 24/11/89	
Cataluña		D 252/00, de 24/07		O 25/07/00			
C. Valenciana	1/84, de 18/03			D 83/84, de 30/07			O 04/06/85
Extremadura	3/94, de 26/05		O 18/12/94	O 05/02/93	D 149/94 de 27/12		O 04/02/93
Galicia	1/92, de 11/03			D 94/92, de 11/04		O 09/07/93 D 145/93, de 24/06	O 12/07/93 O 05/05/97
Madrid	21/98, de 30/11					O 427/96 de 08/97	Legeari atxikirik
Murcia	11/88, de 30/11	D 20/98, 23/04 ⁴			O 14/01/99	O 01/02/99	O 15/12/98
Navarra		188/88, de 17/06					Dekretuari atxikirik
Euskadi							
Araba			OF 445/99 02/08	DF 65/200		OF 95/2002	OF 95/2002
Gipuzkoa		75/96, de 10/11			D 80/97 de 25/11	D 79/97 de 25/11	OF 213/97
Bizkaia						D 37/88 de 30/03 O 894/90 de 04/05	D 37/88-ri atxikirik
Rioja (La)	2/94, de 24/05			D 52/98, de 28/08			

³ Cabildos-era aldaketa

⁴ Legearen zabaltzea

2.2.- ERREGULAZIOA EAE-n: ERRETRATU HETEROGENEO BAT

Autonomia Erkidegoko Institutuzio Komunen eta Lurralde Historikoetako Foru Organoen arteko Erlazioen azaroko 27/83 zenbakidun Legeak, bere 7. artikuluan, 12 apartaduan, artisautzaren gaietan eskumen eskusiboa ematen die Lurralde Historikoei. Honela, eskumenak hiru lurraldeetako Foru Aldundietako sail desberdinei egokitu zitzaizkien.

Hiru Lurralde Historikoetako Aldundiek, sektorea mugatzeko eta gai honetan jokabide eraginkor batentzat oinarriak ezartzeko, Dekretu ezberdinak garatu eta aldarrikatu zituzten, artisau enpresen antolamendu eta garapenerako neurriak instrumentatzeko beharrezko marko legala ezartzeko, eta honela errentagarritasun, kudeaketa eta produktibitate baldintzak hobetu.

Praktikan, jarraiturik ibilbideak eta hiru lurraldeetan lorturiko egoera positiboa ezberdina da; eta lehen estatuko markoan azaldu diren egoeren heterogeneitatea ere berriro ematen da eta gaitera kasu batzuetan gogortu egiten da heterogeneitate hori.

2.2.1.- Arabako Lurralde Historikoa

Artisautza bere alde kulturean erregulatzeko asmotan, Foru Administrazioak uztailaren 12ko 445/99 Foru Agindua osatu zuen. Bertan artisautza kontzeptu, mota artisau eta artisau enpresak definitu ziren. Ondoren, 65/2000 Foru Dekretuaren bidez, Artisautza Kontseilua sortu zen; ondoren eta bukatzeko 95/2002 Foru Aginduaren bitartez artisau, enpresa artisau, Artisautzaren Erregistro Orokorra eta Arabako Artisautza Errepertorioa erregulatu zen.

Artisautza Kontzeptua:

Artisautza, alderdi kulturean, indibidualizaturiko eta ez seriaturiko ondasun edo produktuak lortzera zuzenduriko aktibitatea bezala definitzen du, eta elaborazio prozesu honetan eskulana makinek egiten duten lanari gailentzen zaiolarik, berau (makinen lana) prestaketa edo bigarren mailako faseetan erabil ahal delarik, beti ere azken emaitzan lehentasunezko eraginik izaten ez badu. Kultura Sailak artisautza zorrozki manifestazio kultural bezala definitzen du, kontsumorako ondasun eta industriaren eta nekazaritzaren osagarri den artisautza eta zerbitzuen artisautza espreski kanpoan uzten delarik.

Artisautza Motak:

Arabako Foru Aldundiak bi artisautza mota bereizten ditu:

- *Artisautza tradizionala:* artisautza tradizional bezala ulertzen da bere berezitasuna ezagutzen diren forma klasikoen erreproduzioan duena, helburu horretarako material identikoen erabilpen eta aplikazioarekin eta historikoki erabiliriko prozedimenduekin.
- *Artisautza artistikoa edo sortzailea:* artisautza tradizionalan erabiltzen diren prozedurak edo ekoizpen prozesuak errespetatzen dituen artisautzak, eta material berri, antzeko edo betikoak erabiliz estetikoki ohikoak diren emaitza ezberdinak lortzen dituenak, artisautza artistiko edo sortzaile bezala kontsidera daiteke.

Artisau enpresa edo artisauen onarpenerako baldintzak:

Enpresa artisau bezala onartuko da artisau produktu edo ondasunen ekoizlea, zeinak Agindu Foralak bereizten dituen bi artisautza mota ezberdinen baldintzak betetzen baditu eta bere elaborazioa artisautzaren kontzeptuarekin bat etortzen bada, gainera Arabako Lurralde Historikoan helbideratutako unitate ekonomikoa izan behar du. Bestalde, *artisau* kontsideratuko dira Arabako Lurralde Historikoan errolatutako pertsona fisikoak eta euren ekoizpen aktibitatearen emaitza produktu artisaua denean eta artisauaren izaera erresoluzio administratibo baten bitartez onartzen bazaio. Artisauaren izaera izateko eskaera egiterako orduan, eskaera hori Kultura Sailera zuzendu beharko da eta aktibitatea ezagutzen denaren dokumentazioa eskatuko da, aktibitatea sektorearen aldetik errekonozitua ez dagoen kasuetan. Gainera, enpresa artisauaren ekoizpen prozesuan parte hartzen duten pertsonak artisau izaera izatea eskatuko da. Bestalde, eta erregistratuak daudenean, Kulturako Foru Diputatuak artisau eta enpresa artisauari euren izaera baieztatzen duen egiaztagiria emango die.

Artisautza Kontseilua:

- Artisautzaren Kontseilua Arabako Foru Aldundiak artisautzaren alderdi kulturalaren garapen eta sustapenerako eta kontsulta-organo eta aholkulari bezala sortzen da, eta Kultura Sailaren jardura eremuari esleitzen zaio. Bestalde, organo honen osakerak Kulturako Zuzendaritza, Ogasuneko Zuzendaritza, Arabako Industria eta Merkataritza Ganbarako Ekonomia Zuzendaritza, Arte eta Lanbideen Estola eta Aplikaturiko Arteen Eskolako ordezkariak, Etnografiaren alorrean aditua den prestigiodun ordezkari bat eta artisau aktibitatean aditua den ordezkari batek osatuko dute kontseilua
- Kontseilu horrek funtzio ezberdinak izango ditu, lehen esan bezala, eta ekainaren 12ko 445/99 Foru Aginduko 6. artikuluan garaturikoei ondokoak gehituko zaizkio:
 - Arabako Artisauen Erregistroaren erregulaziorako kriterioak finkatu.
 - Artisautza aktibitateen sustapen eta promoziorako ekimen ezberdinak proposatu.
 - Kultura Sailari aholkatu artisautza sektoreari eragin diezaiokeen edozein gaietan eta honek hala eskatzen badu.
 - Artisau izaeraren jabetza lortzeko kriterioak prestatu, baita izaera honen jabetza ukatzeko kriterioak ere.
 - Artisau izaera bereganatu dezaketen aktibitate eta lanbideen errepertorioa osatu.

Artisautzaren Erregistro Orokorra:

Bertan artisau izaera duten eta mantentzen duten, pertsona fisiko guztiak inskribatu daitezke, beste baldintza bat da Artisautzaren Erregistro Orokorrean inskripzioa eskatzea. Erregistro honen partaide ere izan ahalko dira dagozkien erregistroetan inskribatutako Artisautza Elkarte eta Federakuntzak, eta Federakuntzen kasuan helbidea Araban eta aktibitatea Lurralde honetan aurrera eramaten duten batzuen eta besteen Elkarteengatik.

Erregistro honek izaera publikoa izango du eta sektorearenganako Kultura Sailaren laguntzak bertan inskribatzearen baldintzapean daude.

Artisau Aktibitateen Errepertorioa:

Oinarrizko sailkapen batean lagunduz zera adierazten da, aldizka Kultura Sailak momentu bakoitzeko gizarte errealitatera moldatu beharko duela ezarritako sailkapena, honela Atal horretan ezarritako aktibitateei beste batzuk gehitu ahal izango zaizkie.

2.2.2.- Bizkaiako Lurralde Historikoa

Eusko Jaurlaritzaz-Bizkaiako Aldundia Eskumenen Komisio Mixtoak, 1985eko otsailaren 27ko akordioaren bitartez, eskumen horri esleituriko zerbitzu, pertsonal, ondasun, eskubide eta betebeharrak zehazteari ekin zion, horretarako eskumenen eskualdatzea eman delarik Bizkaiako Foru Aldundira martxoaren 5eko 93/85 Eusko Jaurlaritzako Dekretuaren eta apirilaren 18ko 42/85 Foru Dekretuaren bitartez.

Artisauen erregistroan inskripzioa erregulatzen duen martxoaren 30eko 37/88 Foru Dekretua garatu zuen Bizkaiako Foru Aldundiak. Bizkaiako Aldundiak, eskumenen ariketan eta Araban egin ez zen moduan, sektorearen egoera ezagutzeko eta honen beharrak ikusteko eta ondorengo jardueren eta neurrien enfokea ezagutzeko premisa moduan, Bizkaiako artisauen erregistroaren osaketa gomendagarria kontsideratu zuen. Ondoren Bizkaiako Foru Aldundiak artisautzaren sektorearen arautegia osatu zuen maiatzaren 4ko 894/90 Foru Aginduaren bitartez.

Aldizka, Aldundiak Sektorearen Laguntzarako Planak instrumentatzen ditu zeinak, arabako planteamendu orokorraren kontrajarreran, sektoreko enpresen garapena sustatu eta lehiakortasuna finkatzea bilatzen duen diseinua duen, beste sektore ekonomiko batzuetan erabiltzen diren laguntzarako planteamenduen antzera.

Artisautzaren kontzeptua:

2. artikuluan definiturik, Bizkaiako Aldundiak esku hartze indibiduala faktore nagusia izaten den prozedurak jarraituz, eta honen emaitza indibidualizaturiko produktua denean eta ez denean serie handietan edota era mekanizatuan industrialki ekoizgarria, elaboraturiko kontsumorako eta elikagaiak ez diren, ondasun, ondasun artistiko eta zerbitzuen prestazioen ekoizpen, eraldaketa eta konponketa aktibitate guztiak artisauren aktibitateak bezala kontsideratzen ditu.

Artisau enpresa edo artisauen onarpenerako baldintzak:

- Bizkaian helbideratua dauden unitate ekonomiko guztiak, duten izaera juridikoa dutela ere, edo Bizkaiako udalerriren batean errolatuta egotea pertsona indibidualen kasuan.
- Artisauren aktibitate bat aurrera eraman, horrela ulertuz lehen aipaturiko artisauren aktibitatearen kontzeptuari egokitzen direnak.
- Izaera iraunkorra duten eta familiakoak ez diren langile kopurua ezin izango da 10 baino handiagoa izan, aprendiz ikasleen kasuak salbu.
- Langile kopuru hau gaintzen duten enpresek ere eduki ahal izango dute artisauren kontsiderazioa, Sustapen eta Garapen Ekonomikorako Sailari eskakizun bat egiten bazaio eta honek kasu bakoitzean erabakiko du enpresak garatzen dituen aktibitateen artisauren izaera.

- Artisau aktibitatea noizbehinkakoa edo osagarria den era batean ez egitea.
- Lizentzia Fiskalean alta emanda egotea (martxoaren 30eko 37/88 Foru Dekretuak garatzen duen maiatzaren 4ko 894/90 Foru Agindua).

Artisauen Erregistroa:

Bizkaiako Foru Aldundiaren Sustapen eta Garapen Ekonomikorako Sailari esleiturik, Bizkaian kokaturik dauden eta artisau enpresa izateko baldintza guztiak betetzen dituzten enpresa guztiak inskribatu ahal izango dira. Erregistroak izaera publikoa izango du eta borondatezkoa izango da bertan izena ematea. Inskripzio eskaeren tramitazio eta ebazpena Sustapen eta Garapen Ekonomikoaren Sailari dagokio. Artisauen erregistroarako inskripzioaren indargabetzea ondorengo arrazoiengatik eman daiteke:

- Banakako enpresariaren hileta edota uko egiteagatik.
- Martxoaren 30eko 37/88 Foru Dekretuan ezarritako baldintzak ez betetzeagatik.
- Enpresaren pertsonalitate juridikoaren iraungipenagatik.

2.2.3.- Gipuzkoako Lurralde Historikoa

Urriaren 3ko 103/1995 Foru Dekretua, zeinak Gipuzkoako Foru Aldundiko Ekonomia eta Turismo Sailaren egitura organikoa eta eskumenen banaketa ezartzen duen, bere funtzio bat bezala artisau izaerako aktibitate ekonomiko eta mikro-enpresa sarearen lehiakortasunaren hobekuntzarako jardueren burutzea bere funtzioetako bat bezala aurrikusten du.

Artisautza aktibitatearekiko erlazioa duen garaturiko legedia bereziki irailaren 10eko 75/1996 Foru Dekretuan oinarritzen da. Honek, artisautzaren definizioa, bere motak, enpresaren kontzeptua, maisuaren kontzeptua eta Gipuzkoako Artisautza Kontseiluaren sorketa tratatzen ditu. 213/97 Foru Aginduak, Artisau Aktibitateen Errepertorioa garatu zuen eta azaroaren 25eko 79/97 Foru Dekretuak Artisautza Herrikoia eta Tradizionalaren Erregistro Orokorra sortzen du, zeinak kalifikazio hauetatik - tradizional eta herrikoia- praktikan 75/96 Foru Dekretuan ezarritako artisautzaren kontzeptu edo definizioa zehazten duen.

Araba eta Bizkaiako Aldundien kasuetan bezala, Gipuzkoako Aldundiak artero Laguntza Planak ezartzen ditu sektorearen enpresentzako. Laguntza hauek Bizkaiaren deskribatu diren planteamenduei gehiago hurbiltzen zaizkie; baina izpiritu eta planteamendu praktikoa sektorearen aldeko laguntza orokor bategatik dator markatua.

Artisautza Kontzeptua:

produktu industrialaren ezberdina den eta faktura indibidualizatua duen azken emaitza ateratzen denean ekoizpen prozesuaren guztizkoa gainbegiratzuz eta kontrolatuz, interbentzio pertsonala faktore garrantzitsuagoa den prozesuaren bitartez, ondasunen sormen, ekoizpen, eraldaketa, konponketa edo zaharberritzea edo zerbitzuen prestazioa aurrera eramaten duten edozein aktibitate, artisautzako aktibitate bezala kontsideratzen da. Tresneria eta makinaria osagarria erabiltzea guztiz bateragarria da artisautzaren kontzeptuarekin.

Artisautza Aktibitateen Sailkapena:

Lau artisautza talde bereizten dira, nahiz eta ez definiturik gabe egon:

- Sortze artisautza edo artisautza artistikoa
- Kontsumorako ondasunen ekoizle den artisautza.
- Zerbitzuen artisautza.
- Gipuzkoako artisautza tradizional eta herrikoia.

Artisau enpresa edo artisauen onarpenerako baldintzak:

Artisau aktibitatea (lehen definituriko moduan) garatzen duten tailer, enpresa eta unitate ekonomikoak, artisau indibiduala barne, eta ondorengo baldintzak betetzen dituztelarik:

- Aktibitateak ohizkotasunez garatua izan behar da.
- Izaera iraunkorra duten langileen kopurua ezin da 10 baino handiago izan, aprendiz ikasleak, ezkontide eta lerro zuzeneko, odoleko, adoptaturiko edota afinitateagatiko ahaideak salbu.
- Aktibitateak Gipuzkoako Lurralde Historikoko Artisau Aktibitateen Errepertorioan azaldu behar du.
- Aktibitate Ekonomikoen Zergan alta emanda egotea dagokion aktibitatearen barnean.

Artisau Enpresaren kontsiderazioa eduki ahal izango dute, nahiz eta 10 langiletik gora izan, gainontzeko baldintzak betetzen badituzte. Kasu hauetan Ekonomia eta Turismo Saileko Diputatuak, Gipuzkoako Artisautzaren Kontseilua entzun ostean, erabakiko du enpresaren artisau izaerari buruz.

Gipuzkoako Artisautzaren Kontseilua:

Gipuzkoako Foru Aldundiak Kontseilu hau sortu zuen Aldundiaren eta artisautza sektore gipuzkoarraren artean komunikaziorako bide bat ezartzeko asmotan. Gipuzkoako Artisautzaren Kontseiluak kontsultarako organo ez lotesle baten kontsiderazioa izango du eta Gipuzkoako Foru Aldundiari artisautza gaiari buruz informatu eta aholkatuko dio, eta bereziki ondorengo gaiari buruz:

- Artisautza gaietan xedapen orokorreko proiektuak.
- Artisau Aktibitateen Errepertorioa.
- Artisau Sektorean garatu beharreko jarduerak.
- Artisau identifikaziorako bereizgarri eta ziurtagiriaren xedatzea.
- Kontseilua ondorengoek osatuko dute: Ekonomia eta Turismo Saileko Diputatuak, edo delegatzen duen pertsona, Ekonomia eta Turismo Saileko Zuzendari Orokorra, Sustapen eta Garapen Ekonomikorako eta Turismo Zerbitzuaren Burua, Euskal Udalerrien Elkarte (EUEDEL) bi ordezkari, Merkataritza Ganberako ordezkari bat, Artisau Profesionalen Elkarte eta Taldeetako ordezkari bat, aurretik ezarritako artisau sailkapen talde bakoitzeko, Artisau feria-manifestazioen sustapenerako elkarteetako bi ordezkari, Gipuzkoako Foru Aldundiko Ekonomia eta Turismo Saileko Diputatuak izendatutako prestigidun bi pertsona eta Ekonomia eta Turismo Saileko Diputatuak izendaturiko aholkulari bat.

Gipuzkoako Artisautza Tradizional eta Herrikoiaeren Erregistro Orokorra:

Honen helburua bertan inskribaturik dauden pertsona, tailer eta enpresei Artisautza Tradizional eta Herrikoieko profesionala izatearen kondizioa Gipuzkoako Foru Aldundiaren bitartez errekonozitzea da.

Erregistroan inskribatzea ez da nahitaezkoa eta Gipuzkoako Lurralde Historikoko Artisau Aktibitateen Errepertorioan agertzen diren aktibitateak garatzen dituzten pertsona, tailer eta enpresak bakarrik eman ahal izango dute izena Erregistroan. Gipuzkoako Artisautza Tradizional eta Herrikoiaeren Erregistroan izena ematea, nahitaezko baldintza izango da Gipuzkoako Foru Aldundiak Artisautza Tradizional eta Herrikoiaeren babes eta sustapenari buruz ezarritako onurak lortzeko.

Gipuzkoako Artisau Aktibitateen Errepertorioa:

Gipuzkoako Foru Aldundiak, Gipuzkoako Artisau Aktibitateen Errepertorioa garatu zuen sektorearen erregulazio eta mugatzean aurrera egiteko intentzioarekin. Errepertorio hori Foru Aginduaren 1. Eranskinean azaltzen da eta hainbat aktibitate azaltzen dira bertan, Elikagai eta Edari produktuen industriari erlazionaturiko aktibitateak sartzen direlarik ere.

2.2.4.- Dibertsitatea egiaztatuz

Lehenago aipatu den moduan, aurkezturiko erretratuak lorturiko egoera eta enkokearen terminoetan erregulazio dibertsitate garrantzitsu bat dagoela egiaztatu da. Ikusiko da nola Araban sektorea Kultura eremu edo sailean kokaturik dagoela; Bizkaia eta Gipuzkoaren kasuan sustapen ekonomikoari loturiko gaietatik kudeatzen delarik eskumena. Ezaugarri diferentzial hau, zeina ondoren enfoke eta planteamendu orokorrak ezartzen dituen, hainbat aspektu bereizgarrietan zehazten da.

Enfoke orokorrean buruz esan Bizkaiako Aldundiak ezarritako lehenengo ibilbidea (1988), artisau sektorearen dimentsio ekonomikoan enfasia jarriz zuzendu zela esan behar da; Arabako kasuan planteamenduak eremu kulturalean ezarri zirelarik (1999); eta Gipuzkoan (1996), nahiz eta ikuspegi ekonomikoago bat eman, bi errealitateen arteko ibilbide bat jorratu da.

Lorturiko egoera positiboan buruz esan ezberdintasunak asko eta garrantzitsuak direla.

- **Artisau Aktibitatearen definizioa:** artisautzaren definizioak hiru Lurralde Historikoetan bat egiten dute artisau aktibitateak produktu individualizatua duela emaitzat. Elementu komun horretatik abiatuz, definizioen dibertsitateak eta ñabardura desberdinek artisau aktibitatea aktibitate heterogeneo bihurtzen da hiru lurraldeetan. ezberdintasunak daude.

Xehetasun garrantzitsuenak bezala esan Arabako Lurralde Historikoan, non artisautza manifestazio kultural bat bezala definitzen den, kontsumorako ondasunen, zerbitzuen eta industriaren eta nekazaritzaren osagarri diren ondasunen artisautza definiziotik kanpo geratzen dira.

Gipuzkoa eta Bizkaian, Araban kanpo utzi diren kasu horiek Artisautza bezala kontsideratzen dira; Bizkaian elikagai kontsumo ondasunena salbu. Era berean, Lurralde honetan ondasun artistikoen ekoizpenari buruz aipamen zehatza egiten da.

- **Bereziki artisau bezala kontsideratzen diren aktibitate motak:** Bizkaiako Aldundia da, hiru aldundietatik, artisau aktibitateen sailkapenik ez duen bakarra. Arabako Foru Aldundiak artisautza tradizional eta artistiko edota kreaziozkoaren artean bereizketa egiten du sailkapen bat egiterako orduan eta Gipuzkoako Foru Aldundiak, bere Dekretuan 4 talde ezberdintzen ditu, kontsumorako ondasunen artisautza eta zerbitzuen artisautza gehituaz lehen aipaturiko kreaziozko artisautza eta artisautza tradizionalari..
- **Artisau enpresaren tamaina:** Artisau enpresa, industria edo tailerrei buruz esan artisau unitate kontsideratzen dela nagusiki “eskulanean” oinarrituriko aktibitatea burutzen duen edota behintzat indibidualizaturikoa dena, eta lanabes edota makinariaren erabilpenagatik izaera hori galtzen ez duen unitate ekonomikoa – banakako artisaua barne-. Bizkaian eta Gipuzkoan, kontsiderazio hau izaera iraunkorreko langile “ez familiarrak” 10etik gora ez direnean bakarri da zuzen, ikasle apendizak kontutan hartu gabe; Araban berriz ez da langile kopuru maximatorik ipintzen. Hala ere, Bizkaia eta Gipuzkoan badago limite hau pasatzeko aukerarik, beti ere gainontzeko baldintzak betetzen badituzte eta dagokion Sailaren onarpena ematen bada.
- **Garatzen den aktibitateari buruzko beste baldintza batzuk:** lehen aipaturiko baldintzei, Lurralde Historikoetan ezarritako beste baldintza batzuk gehitu behar zaizkio. Honela, Bizkaian eta Gipuzkoan baldintza beharrezkoa da Lizentzia Fiskalean alta emanda egotea, baita aktibitatea osagarria edo noizbehinkakoa ez izatea. Gipuzkoaren kasuan bi baldintza hauek ere beharrezkoak dira, baina beste baldintza beharrezko bat da aurrera eramaten den aktibitatea Gipuzkoako Lurralde Historikoko Artisau Aktibitateen Errepertorioan katalogatua egotea. Arabako Foru Aldundiak bestalde, beharrezko baldintza kontsideratzen du aktibitatea Artisau Aktibitateen Errepertorioan katalogatua egotea, baina ez Lizentzia Fiskalean alta emanda egotea
- **Beste elementu instituzionalak:** Bukatzeko esan behar da bai Araban eta Gipuzkoan Artisautzaren Kontseiluak sortu direla, eta Bizkaian orain arte ez da horrelako elementurik osatu.

Aipatzekoa da azkenik erregulazio heterogeneitate koadro hori sektorearen sustapenerako politiketan zabaltzen dela, bai planteamnedu edo orientazio terminoetan, baita laguntzarako dimentsio ekonomikoaren terminoetan.

Honela, eta ratio orientatzaile bezala erabiliz, guztizko laguntzen eta izena emandako artisauen arteko doikuntzak egoera ezberdinak aurkezten ditu adibidez 2004. urtean; honela, Arabaren kasuan 930€/pertsonako ezarri ziren laguntza bezala, Bizkaian 2.300€/pertsonako (%20 batean zabaltzeko aukerarekin), eta Gipuzkoan 1.828€/pertsonako

II. ZATIA:
SEKTOREAREN ENPRESA PROFILA

3.- SEKTOREA ZIFRATAN: ARTISAU ENPRESAK ETA ARTISAU ENPLEGUAK

EAE-ko artisautzaren zifra handiei erreparatuz, termino ofizialetan, hau da hiru foru aldundietako artisau erregistroetan inskribaturiko enpresak, esan 268 artisau daudela: 33 Araban, 120 Bizkaian eta 115 Gipuzkoan.

Kolektibo ofial horretaz gain, badago artisau talde bat zeinak, nahiz eta erregistro administratiboetan inskribaturik ez egon, aktibitatea ohikotasunez aurrera eramaten duten, edota artisau elkarteetan, azoketan edo bestelako merkatal ekintzetan parte hartzen duten. Zentzu honetan, badira beste iturri batzuk, elkarte, editorial eta baita administratiboak⁵ ere, zeinak zenbaki hauek igoaraziko zituzten, hori bai kriterio leunagoak⁶ erabiliz eta kalitate ezberdineko informazioarekin –bikoiztuak, hiletak, ezin aurkituzkoak, EAE-tik kanpora joan direnak, aktibitatea utzi duten artisauak...-. Honela, eta 562 artisau potentzialen haserako direktorioa edukirik, azkenean efetiboki **277 artisau enpresei egin zaie galdeketa (33 Araban, 101 Bizkaian eta 143 Gipuzkoan)**, eta hauek proiektuaren analisirako Enpresa Artisauen Errepertorio bezala izendatu dira. Bidean kasuistika oso anitz baten eta erregistro ofizialetatik at erabiliriko informazio iturri batzuen kalitate baxuaren⁷ eta eguneraketa eskasaren egiaztapena eman da.

Deskribaturiko ikuspegia harturik zaila da artisau sektorea sektore ekonomiko bezala kontutan hartzea artisau erregistroen ofizialitatek haratago. Hala ere, erregistro ofizialetako artisauen erantzun mailari erreparatuz eta kontutan harturik erantzundako 277 enpresetatik erdia soilik zegoela erregistro administratiboetan alta emanik; esan daiteke sektorearen dimentsionamendua, orientazio moduan 500 artisauen inguruan egon daitekeela, nahiz eta zifra hau arbitrarioa den, kontutan hartuz artisauaren definizioak, "ofiziala" kontutan hartu gabe, interpretazio ezberdinak izan ditzazkeelako.

⁵ Gipuzkoako erregistroko bigarren sekzioa

⁶ Aktibitatearen enpresa-idea, lanbidearen ohikotasuna eta bizibidearen ideia diluitzen doan elean, aktibitatea noizbehinka aurrera eramaten duten edota etnografia, folklore, kultura, afizio edo hobbie izaerarekin garatzen duten pertsoez, kolektiboa handituz doa. Kolektibo honi buruz esan, aktibitatearen artisau izaera dudari jarri gabe, zaila dela artisautzaren "sektore ekonomikoaren" elementu bezala kontsideratzea.

⁷ 21 bikoiztuak; 2 hiletak; 8 erretiratu; 6 ezezkoak; 7 EAEtik kanporako lekualdaketa; 18 aktibitatea bertan behera uztea; 223 ezin aurkituzkoak

Landa lanaren fitxa teknikoaren sintesia

Inkestaturiko enpresak	277
Araba	33
Bizkaia	101
Gipuzkoa	143
Egindako Kasuen Analisiak	23

Ondoren aurkezten den informazio multzoa, lehen aipaturiko inkestaturiko 277 enpresen ustiapen estatistikoaren ondorioa da. Sarreran aipatu den bezala, Artisau Enpresen Errepertorio bat -lehen aipaturikoa- osatu da non ondokoa sartzen den:

- Paperezko formatoan, inkestaturiko enpresen informazio garrantzitsuenekin osaturiko 277 fitxa.
- Formato elektronikoa, emaitzen ustiapen autonomia egiten uzten duen aplikazio informatikoa.

Enkuestazio prozesuaren bidez garaturiko ezaugarri kuantitatiboko analisia osatuz, Praktika Egokien 23 kasu analisi egin dira. Lekuko pribilejiatuen iritzien ondorioz, ordezkapen eta profesionalitate altuko hautaturiko artisauak, sakontasunez izan dira elkarriketatuak, eta bakoitzarentzat kasu espezifikoaren azterketa edo fitxak osatu dira.

3.1.- ARTISAU ENPRESA SAREA: PANORAMIKA OROKORRA

Artisau enpresa euskaldunen bisio panoramiko bat eginez, dimentsio -atomizazio maila handia edo mikroenpresak-, euren ezaugarri juridico-enpresarialak -sozietate maila baxua lan autonomoaren aurrean- eta bere banaketa sektorial eta lurraldekakoa begiratzen da; lehenengo epigrafetik garbi ikusten delarik Bizkaiaren kasuan lehiakortasun maila altuagoak ematen direla.

Artisau espresa eta enpleguak

- Elkarrizketaturiko artisau enpresak guztira 277 izan dira, 521 enplegurekin; hau da 1,9 enplegu enpresako.
- Artisau establezimenduen %84,4-a 1 eta 2 langileko enpresak dira (234 establezimendu), zeinak sektoreak sorturiko enpleguaren %58,5-a osatzen duten.
- 359 langile, 3 edo langile gutxiago dituzten artisau enpresetatik datoz, hau da enplegu totalen %68,9-a
- 12 dira 5 langile baino gehiago dituzten establezimenduak.
- Hiru Lurralde Historikoetako datuei buruz, aipatzekoa da Bizkaia dela enpresek tamaina handiena duten lurraldea batazbesteko 2,2 enplegurekin; Gipuzkoa eta Araban berriz batazbesteko tamaina 1,7 eta 1,6 enplegukoa da hurrenez hurren.
- EAeko 10 langile baino gehiagoko 2 enpresetatik bbat kenduta, Araban ez dago 4 langile baino gehiagoko artisau enpresarik. Gipuzkoak, 10 langile baino gehiagoko beste enpresa kenduta, ez du 7 langile baino gehiagoko enpresarik eta azkenik, Bizkaian, lehen aipaturiko 5 langile baino gehiago dituzten 11 enpresetatik 6 kokatzen dira. Guipuzkoa no cuenta, exceptuando la otra empresa artesana de más de 10 empleados, con empresas artesanas de más de 7 empleados.

1. Koadroa

Artisautza Sektoreko Enpresen Egitura eta Enpleguak Tamaina eta Aktibitatearen arabera. (c.a. eta %b.)

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
Enpresa kopurua	37	36	26	35	3	17	18	13	22	19	3	34	277
Enplegu estratoak (Titularra kontutan harturik) (c.a.)													
Enplegu 1	21	29	14	19	1	8	8	9	9	12	1	20	163
2 enplegu	8	5	9	13	1	2	6	3	6	4	1	11	71
3 enplegu	4	1	1	1	0	5	0	0	1	2	1	2	18
4 enplegu	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	0	5
5 enplegu	0	0	1	0	0	0	1	0	6	0	0	0	8
6 enplegu	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	3
7 enplegu	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
8 enplegu	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
9 enplegu	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
10 enplegu	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
10 enplegu baino gehiago	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Batazbestekoa	2,2	1,3	1,9	1,9	3	2,8	2,3	1,5	2,5	1,6	2	1,6	1,9
Enplegu estratoak (Titularra kontutan harturik) (%b.)													
Enplegu 1	56,80	80,50	54,00	54,20	33,30	47,00	44,40	69,20	40,90	63,10	33,30	58,80	58,80
2 enplegu	21,60	13,90	34,60	37,10	33,30	11,80	33,30	23,10	27,30	21,10	33,30	32,40	25,60
3 enplegu	10,80	2,80	3,80	2,90	0,00	29,40	0,00	0,00	4,50	10,50	33,30	5,90	6,50
4 enplegu	0,00	2,80	0,00	2,90	0,00	0,00	5,60	7,70	0,00	5,30	0,00	0,00	1,80
5 enplegu	0,00	0,00	3,80	0,00	0,00	0,00	5,60	0,00	27,30	0,00	0,00	0,00	2,90
6 enplegu	0,00	0,00	0,00	0,00	33,30	0,00	11,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,10
7 enplegu	5,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,90	1,10
8 enplegu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,40
9 enplegu	2,70	0,00	3,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,70
10 enplegu	2,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,40
10 enplegu baino gehiago	0,00	0,00	0,00	2,90	0,00	5,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,70
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

2 Koadroa

Artisautza Sektoreko Enpresen Egitura eta Enpleguak Tamaina eta Luarralde Historikoaren arabera. (c.a. eta %b.)

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Enpresa kopurua	34	100	143	277
Enplegu estratoak (Titularra kontutan harturik) (c.a.)				
Enplegu 1	26	47	90	163
2 enplegu	5	29	37	71
3 enplegu	1	13	4	18
4 enplegu	1	2	2	5
5 enplegu	0	3	5	8
6 enplegu	0	0	3	3
7 enplegu	0	2	1	3
8 enplegu	0	1	0	1
9 enplegu	0	2	0	2
10 enplegu	0	1	0	1
10 enplegu baino gehiago	1	0	1	2
Batazbestekoa	1,6	2,2	1,7	1,9
Enplegu estratoak (Titularra kontutan harturik) (%b.)				
Enplegu 1	76,6	47	62,9	58,8
2 enplegu	14,7	29	25,9	25,6
3 enplegu	2,9	13	2,8	6,5
4 enplegu	2,9	2	1,4	1,8
5 enplegu	0	3	3,5	2,9
6 enplegu	0	0	2,1	1,1
7 enplegu	0	2	0,7	1,1
8 enplegu	0	1	0	0,4
9 enplegu	0	2	0	0,7
10 enplegu	0	1	0	0,4
10 enplegu baino gehiago	2,9	0	0,7	0,7
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

Banaketa sektoriala

- Euskadiko enpresa artisauen %26,3-a Egurrezko Altzariak (37 establezimendu) eta Egurrezko Objektuak (36 establezimendu) egitera dedikatzen dira. Sektore hau ohikoena da euskal artisautzan, zeramikaren sektoreak jarraitzen diolarik enpresen %12,6-arekin.
- Bestalde, establezimendu kopuru txikiena duten aktibitateak ondorengoak dira: Marmola, Harria eta Igeltsua eta Musika Instrumentuen elaborazioa; hauek establezimendu guztien %1,1-a osatzen dute.
- Marmola, Harria eta Igeltsua eta Beira dira tamaina handiena duten aktibitateak (3 eta 2,8 lanpostu enpresako bataz beste eta hurrenez hurren). Beiraren sektorearen kasuan gertaera hau 10 langile baino gehiago dituen enpresetako bat sektore honen barnean sartzearen ondorioz gertatzen da.

- Bestalde, Egurrezko Objetu eta Larru eta Azalaren aktibitateak dira dimentsio txikiena dutenak, establezimenduko 1,3 eta 1,5 langile dituztelarik.

3. Koadroa

Artisau Sektoreko Enpresen Egitura Lurralde Historikoaren arabera (c.a.)

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
ENPRESA KOPURUA													
ARABA	3	4	3	10	0	2	0	4	2	2	1	3	34
BIZKAIA	18	8	13	16	0	5	5	6	5	12	1	11	100
GIPUZKOA	16	24	10	9	3	10	13	3	15	5	1	20	143
GUZTIRA	37	36	26	35	3	17	18	13	22	19	3	34	277
ENPLEGU KOPURUA													
ARABA	3	5	3	17	0	13	0	6	2	2	1	3	55
BIZKAIA	53	11	31	25	0	17	13	6	12	22	3	24	217
GIPUZKOA	26	30	15	25	9	17	28	7	40	6	2	28	249
GUZTIRA	82	46	49	67	9	47	41	19	54	30	6	55	521

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

Lurraldekako banaketa

- Lurraldeka, artisautza industriaren enpresen %51,6-a (143) Gipuzkoan kokatzen da. Bizkaian daudenak guztizkoaren % 36,1-a (100) osatzen dute eta Araban daudenak berriz %12,27 (34).
- Artisautza lanaren zentro hauek lurralde bakoitzeko dentsitateari so eginez, Gipuzkoa da, 0,21 establezimendu 1000 biztanleko izanik, aktibitateak sektorean inzidentzia erlatibo handiago bat aurkezten duen lurraldea; Arabak jarraitzen dio 0,12 establezimendurekin eta Bizkaian dentsitatea txikiagoa da 0,09 artisau establezimendurekin.

Lege eta enpresa arloko informazioak

- Artisanu aktibitatea aurrera eramaten duten tailerrek erabiltzen duten forma juridikorik ohikoena autonomoarena da %66,1-arekin; zeinak Ondasun Erkidegoaren formarekin batera (%6,1), enpresen kolektiboaren hiru laurdenak osatzen dituen.
- Merkataritza sozietateak enpresa multzo osoaren %7-a osatzen dute eta hauen gehiengoak Sozietate Mugatuaren forma hartzen dute.
- Gizarte ekonomiari loturiko forma juridikoak ia ez dira ematen. (S.A.L., S.L.L. eta Kooperatiba Elkartek).
- Eta oinarritzko argazki horri beste hainbat datu gehitu beharko lirateke; 38 enpresa (%13,7) beste bazterreko formula batzuekin aurkezten dira, honela 13 dira “hobby” edota afizio bezala artisautzan lan egiten dutenak; nolabaiteko aktibitatea mantentzen duten erretiratuak (11 kasu); noizbehinkako eta bigarren mailako izaera duten aktibitateak (10 kasu), etab.

4. Koadroa

Artisanu enpresen forma juridikoa aktibitatearen arabera (%b.)

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
Zein formajuridikopean garatzen du aktibitatea:													
Autonomoa	64,9	77,8	69,4	79,9	66,7	64,6	61,1	38,4	59,2	73,7	66,7	58,9	66,1
Ondasun Erkidegoa	8,1	0,0	3,8	2,9	0,0	0,0	11,1	7,7	13,6	10,5	0,0	11,8	6,1
Merkataritza Sozietateak	2,7	0,0	0,0	2,9	0,0	11,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	1,8
Sozietate Anonimoa	5,4	2,8	3,8	2,9	0,0	5,9	11,1	7,7	0,0	15,8	33,3	2,9	5,1
Sozietate Mugatua	0,0	0,0	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
Gizarte ekonomia	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	11,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4
Lan Sozietatea (S.A.L.)	0,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4
Lan Sozietatea (S.L.L.)	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0	7,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9
Kooperatiba elkarteak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,7	0,0	7,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9
Beste batzuk	19,4	20,6	20,0	12,2	33,3	0,0	20,0	38,5	0,0	0,0	0,0	25,9	16,7
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

5. Koadroa

Artisau enpresen forma juridikoa Lurraldearen arabera (%b.)

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Zein formajuridikopean garatzen du aktibitatea:	76,5	66,0	63,7	66,1
Autonomia	2,9	9,0	6,4	6,1
Ondasun Erkidegoa				
Merkataritza Sozietateak				
Sozietate Anonimoa	5,9	3,0	0,0	1,8
Sozietate Mugatua	2,9	10,0	1,1	5,1
Gizarte ekonomia				
Lan Sozietatea (S.A.L.)	0,0	1,0	0,0	0,9
Lan Sozietatea (S.L.L.)	0,0	1,0	1,1	0,9
Kooperatiba elkartea	0,0	1,0	1,1	0,9
Beste Batzuk	11,8	9,0	26,6	16,7
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

3.2.- ARTISAUAREN PROFILA

Inkestaturiko 277 enpresen buru diren titular edota artisauak sektoreak sortzen dituen enpleguen %53-a ordezkatzeko dute. Euren profila ikusirik, aktibitatearen gizonetzkoenganako isuria ikusten da -sektore batzuetan salbu-; baita izaera heldua ere; hezkuntza maila altua; tradizio familiarraren ezaugarria eta baita artisau kopuru batentzat aktibitate hau, sarrera ekonomikoen terminoetan, beste batzuekiko osagarria dela era ikusten da.

Enpresa artisauen titularrak

- 277 elkarrizketaturiko artisau enpresen titularrek, sektoreak sortzen dituen enpleguen %53,1-a osatzen dute.

Adina

- Artisauen gehiengoa (%59,2) 35 eta 50 urte bitarteko adinean dago. 50 urtetik gora kokatzen direnak %26,7-a dira eta 35 urte baino gazteagoak direnak %14,1.
- Batazbesteko adina 45,9 urtekoa da. Batazbeste 40 urtetatik behera jeisten ez diren arren, Bitxigintza (41), Egurrezko Altzari (41,9), Beira (42,6) eta Beste artisau objektu Batzuk (44,2) egiten dituzten aktibitateak dira gazteenak.
- Ostera, Musika Instrumentu (54), Egurrezko Objektu (53,2) eta Marmol eta Harriaren fabrikazioarekin zerikusia dutenak dira lehen aipaturiko batazbesteko adinetik gora artisau gehien biltzen dituzten aktibitateak.

Sexua

- Artisauen %63,9-a gizonetzkoek osatzen dute, baina hala ere, heterogeneitatea badago garatzen den aktibitatearen arabera.
- Honela, Ehungintzaren eta Zeramikaren sektorean emakumezkoen presentzia nabarmenagoa da %81,1 eta %60-arekin. Berriz, euren presentzia oso baxua da Egurrezko Objektuen (%8,3), Egurrezko Altzarien (%16,2), Metalaren (%16,7), eta Bitxigintzaren (%21,1) aktibitatean; eta baliogabea Marmol, Harri eta Igeltsu eta Musika Instrumentuen sektorean.

Ikasketa Maila

- Euskal artisauen %24,2-ak Lehen Mailako ikasketak ditu, %30-ak Bigarren Mailako ikasketak, %23,5-ak Lanbide ikasketak eta %20,6-ak unibertsitateko titulazioa du.
- Fibra Begetalak, Beira eta Zeramikak Ikasketa Unibertsitarioak maila altuago bat lortzen duten eremuak dira (%28 eta %38 tartean), eta bestalde Larruak, Bitxigintzak, Musika Instrumentuak eta Marmol, Harri eta Igeltsuak osatzen dituzten aktibitateetan ez dago artisaurik unibertsitate ikasketak dituenik.
- Kontutan hartzekoa da Lehen Mailako Ikasketak gainditu duten artisauen portzentaia, kolektibo osoaren hiru laurdenak osatzen dituelarik.

Sektorean esperientzia eta familia usadioa

- Gutxi gora behera, artisauen erdiak (%47,3) 15 urte baino gehiago daramatza aktibitatean, %32-ak 1990^a geroztik darama eta gainerako %17,7-ak 2000.urtetik aurrera hasi zen aktibitatea aurrera eramaten.
- Aktibitatearen familia tradizioak kolektiboaren %20-an du eragina: %12,3-a bigarren generazioan eta %8,3-a hirugarren generazioan. Lurraldeka, Gipuzkoa da aktibitatearen transmisio handiena aurkeztzen duena (artisauen %23,8), eta Araba da gutxiena duena (%11,8).

6. Koadroa

Artisau Enpresen Titularen Ezaugarriak aktibitatearen arabera.

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
Titularren adina													
35 urte azpitik	27,0	8,3	0,0	11,4	0,0	29,4	16,7	0,0	9,1	10,5	0,0	17,6	14,1
35 eta 50 urte bitartean	54,1	41,7	73,1	57,1	66,7	52,9	55,6	69,2	63,6	84,2	66,7	58,8	59,2
51 eta 65 urte bitartean	16,2	27,8	23,1	31,4	0,0	17,6	16,7	15,4	18,2	5,3	0,0	17,6	19,5
65 urte baino gehiago	2,7	22,2	3,8	0,0	33,3	0,0	11,1	15,4	9,1	0,0	33,3	5,9	7,2
Batazbesteko adina	41,9	53,2	46,4	45,5	52	42,6	48	49,1	47,4	41	54	44,2	45,9
Titularren sexua													
Gzonezkoa	83,8	91,7	53,8	40,0	100,0	52,9	83,3	61,5	18,2	78,9	100,0	55,9	63,9
Emakumezkoa	16,2	8,3	46,2	60,0	0,0	47,1	16,7	38,5	81,8	21,1	0,0	44,1	36,1
Ikasketa Maila													
Ikasketarik gabe	2,7	5,6	0,0	0,0	0,0	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,9	1,8
Lehen mailako ikasketak	18,9	30,6	34,6	14,3	100,0	5,9	22,2	46,2	22,7	26,3	33,3	17,6	24,2
Bigarren Mailako Ikasketak	35,1	13,9	11,5	31,4	0,0	23,5	38,9	38,5	50,0	47,4	66,7	29,4	30,0
Lanbide Ikasketak	24,3	33,3	15,4	25,7	0,0	29,4	27,8	15,4	13,6	21,1	0,0	26,5	23,5
Erdi mailako Unibertsitarioak	10,8	5,6	3,8	11,4	0,0	11,8	0,0	0,0	4,5	0,0	0,0	5,9	5,8
Goi mailako Unibertsitarioak	8,1	11,1	34,6	17,1	0,0	23,5	11,1	0,0	9,1	5,3	0,0	17,6	14,8
Artisau aktibitatea....da:													
Aktibitate nagusia	73,0	50,0	69,2	65,7	66,7	88,2	66,7	46,2	77,3	84,2	66,7	70,6	68,6
Beste batzuen osagarria da	27,0	50,0	30,8	34,3	33,3	11,8	33,3	53,8	22,7	15,8	33,3	29,4	31,4
Familia usadioa													
-1. generazioa	67,6	69,5	73,1	97,1	33,3	94,1	61,1	76,9	77,3	89,4	100,0	88,3	79,4
-2. generazioa	18,9	22,2	11,5	2,9	0,0	0,0	22,2	15,4	18,2	5,3	0,0	8,8	12,3
-3. generazioa (edo gehiago)	13,5	8,3	15,4	0,0	66,7	5,9	16,7	7,7	4,5	5,3	0,0	2,9	8,3
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

7. Koadroa

Artisau Enpresen Titularen Ezaugarriak Lurraldearen arabera.

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Titularraren adina				
35 urte azpitik	8,8	11,0	17,5	14,1
35 eta 50 urte bitartean	64,7	65,0	53,8	59,2
51 eta 65 urte bitartean	23,5	17,0	20,3	19,5
65 urte baino gehiago	2,9	7,0	8,4	7,2
Batazbesteko adina	44,7	44,8	47,0	45,9
Titularraren sexua				
Gzonezkoa	52,9	61,0	68,5	63,9
Emakumezkoa	47,1	39,0	31,5	36,1
Ikasketa Maila				
Ikasketarik gabe	0,0	1,0	2,8	1,8
Lehen mailako ikasketak	29,4	23,0	23,8	24,2
Bigarren Mailako Ikasketak	20,6	29,0	32,9	30,0
Lanbide Ikasketak	32,4	18,0	25,2	23,5
Erdi mailako Unibertsitarioak	5,9	7,0	4,9	5,8
Goi mailako Unibertsitarioak	11,8	22,0	10,5	14,8
Artisau aktibitatea.....da:				
Aktibitate nagusia	67,6	79,0	61,5	68,6
Beste batzuen osagarria da	32,4	21,0	38,5	31,4
Familia usadioa				
-1. generazioa	88,3	81,0	76,2	79,4
-2. generazioa	8,8	8,0	16,1	12,3
-3. generazioa (edo gehiago)	2,9	11,0	7,7	8,3
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

Titularren beste ezaugarri batzuk

- Titularren %31,4arentzat artisau aktibitatea ez da euren aktibitate nagusia, baizik eta beste baten osagarria. Portzentai esanguratsu honek lehen aipaturiko kasuan du oinarria, hau da, artisauen %13,7ak afizio, noizbehinkako edota erretiroko aktibitate bezala daramala aurrera artisau enpresa.

3.3.- SOLDATAPEKO ARTISAU ENPLEGUA

Artisau aktibitatearen izaera mikroenpresaz gain, honek soldatapeko enplegu kopurua titular edota artisauen artean sortzen den enplegu kopuruaren antzekoa da. Bestalde, gehienetan lanaldi osoko eta izaera formala duen soldatapeko enplegua delarik.

Sorturiko enplegua eta Lan Erlazioaren ezaugarriak

- Enpresen titularrak kontutan hartu gabe, sektoreak sortu dituen lanpostuak 244 dira; zeinak sektoreko enplegu totalaren %46,8 osatzen duten.
- Aipaturiko menpeko lanpostu totaletik (244), %80 inguruk lanaldi osoan egiten dute lan.
- %69,3-ak bere soldatapeko aktibitatea termino arruntetan gauzatzen dute. %17,2-ak Familia Laguntza eran egiten du lan. Eta aktibitatea era informal batean gauzatzen dutenek %13,5-a osatuko lukete. Azken kolektibo hau, euren aktibitatea denbora partzialeko dedikazio moduan gauzatzen dutenetan konzentratzen da.
- Lurraldeka, kontutan hartu daitezkeen ezberdintasunak elkarren artean erlazionatzen dira. Lehenengo, Araban sortzen den denbora partzialeko lanaldiaren pisu erlatibo handiari (enpleguaren %38,1 Bizkaia eta Gipuzkoako %17,9 eta %24,5-aren aurrean); eta gertakizun honi loturik, Arabar lurraldean enplegu informalak hartzen duen garrantzia (%28,6), Gipuzkoa (%14,2) eta Bizkaiako lurraldeen aurrean.

Banaketa sexuaren arabera

- Soldatapeko (menpeko enplegua orohar) emakumeen presentzia %46,3-koa da, artisau edota titularren kolektiboan hartzen duen presentzia gaindituz.
- Lurraldeka ezberdintasun handiak ikusten dira. Araba da, menpeko enpleguaren %71,4-arekin, soldatapeko emakumeek garrantzia erlatibo handiena hartzen duten lurraldea. Bizkaia eta Gipuzkoan Araban dagoen proportzioa baino txikiagoa ematen da, %45,3 eta %42,5-a hurrenez hurren.

8. Koadroa

Soldatapeko enpleguaren ezaugarriak aktibitate, lanaldi mota, lan erlazio eta sexuaren arabera (c.a. eta %b.).

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
Soldarapeko Enplegua (c.a.)													
Soldatapekoak													
1. Lanaldi Osoa	43	4	13	17	2	22	23	6	28	8	3	19	189
Formala	38	3	10	7	1	22	20	5	26	6	1	13	153
Informala	2	0	0	5	0	0	1	0	0	1	1	1	11
Familia Laguntza	3	1	3	5	1	0	2	1	2	1	1	5	25
2. Denbora Partziala	2	6	10	15	4	8	0	0	4	3	0	2	55
Formala	1	0	6	1	4	1	0	0	0	3	0	0	16
Informala	0	3	0	11	0	7	0	0	0	0	0	1	22
Familia Laguntza	1	3	4	3	0	0	0	0	4	0	0	1	17
Sexua													
Gizonezkoak	30	4	10	18	5	19	20	3	5	5	1	10	131
Emakumezkoak	15	6	13	14	1	11	3	3	27	6	2	11	113
GUZTIRA	45	10	23	32	6	30	23	6	32	11	3	21	244
Soldatapeko Enplegua (%b.)													
Soldatapekoak													
1. Lanaldi Osoa	95,6	40,0	56,5	53,1	33,3	73,3	100,0	100,0	87,5	72,7	100,0	90,5	77,5
Formala	84,4	30,0	43,5	21,9	16,7	73,3	87,0	83,3	81,3	54,5	33,3	61,9	62,7
Informala	4,4	0,0	0,0	15,6	0,0	0,0	4,3	0,0	0,0	9,1	33,3	4,8	4,5
Familia Laguntza	6,7	10,0	13,0	15,6	16,7	0,0	8,7	16,7	6,3	9,1	33,3	23,8	10,2
2. Denbora Partziala	4,4	60,0	43,5	46,9	66,7	26,7	0,0	0,0	12,5	27,3	0,0	9,5	22,5
Formala	2,2	0,0	26,1	3,1	66,7	3,3	0,0	0,0	0,0	27,3	0,0	0,0	6,6
Informala	0,0	30,0	0,0	34,4	0,0	23,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,8	9,0
Familia Laguntza	2,2	30,0	17,4	9,4	0,0	0,0	0,0	0,0	12,5	0,0	0,0	4,8	7,0
Sexua													
Gizonezkoak	66,7	40,0	43,5	56,3	83,3	63,3	87,0	50,0	15,6	45,5	33,3	47,6	53,7
Emakumezkoak	33,3	60,0	56,5	43,8	16,7	36,7	13,0	50,0	84,4	54,5	66,7	52,4	46,3
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

9. Koadroa

Soldatapeko enpleguaren ezaugarriak Lurralde, lanaldi mota, lan erlazio eta sexuaren arabera (c.a. eta %b.)

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Soldarapeko Enplegua (c.a.)				
Soldatapekoak				
1. Lanaldi Osoa	13	96	80	189
Formala	12	82	59	153
Informala	0	4	7	11
Familia Laguntza	1	10	14	25
2. Denbora Partziala	8	21	26	55
Formala	0	10	6	16
Informala	6	1	15	22
Familia Laguntza	2	10	5	17
Sexua				
Gizonezkoak	6	64	61	131
Emakumezkoak	15	53	45	113
GUZTIRA	21	117	106	244
Soldatapeko Enplegua (%b.)				
Soldatapekoak				
1. Lanaldi Osoa	61,9	82,1	75,5	77,5
Formala	57,1	70,1	55,7	62,7
Informala	0,0	3,4	6,6	4,5
Familia Laguntza	4,8	8,5	13,2	10,2
2. Denbora Partziala	38,1	17,9	24,5	22,5
Formala	0,0	8,5	5,7	6,6
Informala	28,6	0,9	14,2	9,0
Familia Laguntza	9,5	8,5	4,7	7,0
Sexua				
Gizonezkoak	28,6	54,7	57,5	53,7
Emakumezkoak	71,4	45,3	42,5	46,3
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

3.4.- PRODUKTUAK: ANIZTASUNA ETA BERRIKUNTZA

Artisau produktuen dibertsitatearen aurrean, enpresa unitateen aktibitatea, estabilizaturiko bat edo bi oinarritzko lerroetan nahiko konzentratua azaltzen da; eta diseinu edota kanpoko itxuran berrikuntzak sartzen joaten dira.

Enpresek landutako produktuak

- Produktuen mapa oso zabala⁸ izan arren, batzbeste Euskadiko artisau enpresek lantzen dituzten produktu lerro ezberdinen kopurua 1,8koa da.
- Artisau enpresen % 72,6-ak 1 eta 2 produktu lerro ezberdinak lantzen dituzte; Gainontzeko %28,4-ak 3 (%13,7) edota produktu lerro gehiago lantzen dituzte.
- Lurraldeka ez dira deskribaturiko tendentziak hausten dituzten ezberdintasun garbiak ikusten.

8

Egurreko Altzariak:

Altzarien berriztapena eta konponketa, armairuak, liburutegiak, bankuak, altzarien lakatua, eta gainerako egurrezko altzariak..

Egurrezko Objektuak

Hainbat egurreko objektu, hala nola, neurtzaileak, erlojuak, argizaiolak, etab.

Fibra Begetalak

Enkuademazioa, enpaketatuak, kaxak, ihizko besaulkiak, saskigintza, argazki albumak..

Zeramika

Esekitokiak, trofeoak, eskulturak, muralak, dekorazio piezak eta euskal zeramika tradizionala.

Marmola, Harria eta Igeltsua

Eraikin zaharren berriztapena, miniaturak harrian, tximiniak, hileta-lanak.

Beira

Ateak, ispiluak, beirateak, kristalean taila, hautsontziak, lanparak, kopa taila.

Metala

Eskultura, bozelketak, forja artistikoa, errementaritza, balkoiak, burdin hesiak, armak.

Larrua eta Azala

Poltsoak, oinetakoak, abarkak, marrokineria, idazmahaiako artikuluak, koadroak.

Ehungintza

Galtzerdiak, tokilak, jertseak, txalekoak, eskularruak, haur-oinetakoak, mediak.

Bitxigintza

Konponketak, eraztunak, zintzilikariak, belarritakoak, bikiak, pultserak, zilarrezko diseinuak.

Musika Instrumentuak

Albokak, panderoak, danbolinak, txirulak, dultzainak, atabalak.

Beste Batzuk

Adarren taila, lore naturalak, lore prentsatuak, postalak, zetan eta telan margotzea, sarrailagintza, agendak, etab...

Produktuak lantzean sarturiko berrikuntzak

- 10 tailerretatik 6k berrikuntzaren bat sartu dute azken 3 urteetan.
- Berrikuntzen gehiengoak diseinuan ematen dira (%48,7); eta material (%26,7) eta fabrikazio tekniketarako (%24,5), berrikuntza maila txikiagoa dute.
- Berrikuntzarik gutxien Larrua eta Azala, Egurrezko Objeto eta Fibra Begetalen aktibitateetan ematen dira.
- Bizkaia da berrikuntzarik gehien ematen den lurraldea eta azken 3 urteetan tailerren %66,6-ak nolabaiteko berrikuntzaren bat sartu dute. Gipuzkoak eta Arabak bestalde, antzerako proportzioak dituzte, eta tailerren %60,8 eta %58,8-ak nolabaiteko aldaketak planteatu dituzte hurrenez hurren.

10. Koadroa

Egindako objetuen ezaugarriak aktibitate, landutako produktu lerroen eta berrikuntzen arabera (%b.)

EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
---------------------	--------------------	-----------------	----------	------------------------------	-------	--------	------------------	------------	-------------	-----------------------	--------------	---------

Landutako produktu lerro kopurua

Produktu bat	29,8	47,1	46,2	40,0	33,3	11,7	33,3	38,4	27,4	42,1	33,3	55,9	38,7
2 Produktu	43,2	30,6	34,6	37,1	0,0	47,1	22,2	30,8	54,5	10,5	0,0	26,5	33,9
3 Produktu	21,6	8,3	15,4	14,3	33,3	23,5	16,7	7,7	0,0	26,3	0,0	8,8	13,7
4 Produktu	0,0	5,6	3,8	0,0	0,0	11,8	5,6	0,0	13,6	15,8	33,3	2,9	5,4
5 edo Produktu gehiago	2,7	2,8	0,0	2,9	0,0	0,0	11,1	0,0	0,0	5,3	0,0	5,9	2,9
Informaziorik gabe	2,7	5,6	0,0	5,7	33,3	5,9	11,1	23,1	4,5	0,0	33,3	0,0	5,4
Batazbesteko produktu kopurua	1,9	1,7	1,8	1,7	1,3	2,2	2,1	1,2	1,9	2,3	1,7	1,8	1,8

GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
---------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Azken 3 urteetan honako arloan berrikuntzak sartu ditu:

Diseinua	37,8	38,9	42,3	60,0	33,3	52,9	44,4	23,1	59,1	78,9	33,3	55,9	48,7
Materialak	27,0	19,4	30,8	37,1	0,0	29,4	22,2	15,4	22,7	31,6	33,3	32,4	26,7
Fabrikazio teknikak	24,3	16,7	15,4	34,3	33,3	29,4	38,9	0,0	18,2	31,6	66,7	35,3	24,5
Beste batzuk	0,0	2,8	0,0	5,7	0,0	11,8	0,0	0,0	22,7	0,0	0,0	0,0	3,6
Ez ditu berrikuntzarik sartu	48,6	50,0	50,0	25,7	33,3	17,6	44,4	69,2	18,2	15,8	33,3	32,4	37,2

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

11. Koadroa

Landutako objetuen ezaugarriak lurraldeka, lanutako produktu lerro kopuru eta berrikuntzen arabera (%b.)

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Landutako produktu lerro kopurua				
Produktu bat	41,2	34	41,2	38,7
2 Produktu	35,3	37	31,5	33,9
3 Produktu	8,8	15	14	13,7
4 Produktu	5,9	7	4,2	5,4
5 edo Produktu gehiago	2,9	1	4,2	2,9
Informaziorik gabe	5,9	6	4,9	5,4
Batazbesteko produktu kopurua	1,8	1,9	1,8	1,8
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0
Azken 3 urteetan honako arloan berrikuntzak sartu ditu:				
Diseinua	47,1	55	44,8	48,7
Materialak	26,5	35	21	26,7
Fabrikazio teknikak	20,6	30	21,7	24,5
Beste batzuk	5,9	1	4,9	3,6
Ez ditu berrikuntzarik sartu	41,2	33	39,2	37,2

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

3.5.- EKIPAMENDUA ETA INSTALAKUNTZAK

Atal honetan lorturiko erretratuan ikus daitekeen elementurik defizitarioena salmentarako salak dituzten enpresa kopuru urriarena da. Eta artisauaren bizitza garapena eta aktibitatea elkartzen dituzten egoerak aurkezteaz gain (tailerrak eta eratsiriko etxebizitzak), asebetetze maila egoki baten barruan, artisauek kopuru garrantzitsu batek inbertsiorako behar ezberdinak dituztela adierazten dute.

Instalakuntzen osaketa

- Artisautza sektoreko enpresen %86,6-ak aktibitatea aurrera eramateko tailerra dute. Tailerren batzbesteko tamaina 89m²-koa da. Bitxigintza eta Musika tresnen sektoreko enpresak dira tamaina txikieneko tailerrak dituztenak (40m² baino gutxiago).
- Enpresen %28,2-ak bakarrik dute salmenta aretoa eta hauen batzbesteko tamaina 41,1m²-koa da. Araba da salmenta areto gehien dagoen herrialdea, artisauen %38,2-ak dutelarik. Bizkaian artisauen %30-ak du eta Gipuzkoan portzentaia hau %24,5-ekoa da.
- Salmenta areto hauen batzbesteko tamaina Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan 34 m², 52m² eta 35m²-koa da hurrenez hurren.
- Beira, Bitxigintza eta Musika tresnen sektoreko artisauek tailerren gehiengoak salmenta areto bat dute.
- Etxebizitza eratsirik duten enpresak guztizkoaren %11,6-a dira eta ez daude desberdintasun handiak lurraldeka. Aktibitateen artean, esan beharrekoa da Musika instrumentu egileen %30-ak etxebizitza tailerrari eratsirik dutela, eta Ehungintzako enpresen %23-ak ere etxebizitza dute tailerrari erantsirik.

12. Koadroa

Establezimenduak Sektore eta Tailer eta Salmenta Areto (%b.) eta batzbesteko tamainaren arabera.

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
Tailerra dutenak (%)	94,6	80,6	92,3	82,9	66,7	100,0	88,9	61,5	86,4	100,0	100,0	82,4	86,6
Tailerraren tamaina(m2)	150,2	60,6	89,4	87	200	100,2	131,7	43,5	76,7	33,5	34	74,6	88,9
Salmenta Aretoa dutenak (%)	24,3	5,6	19,2	28,6	0,0	76,5	33,3	23,1	54,5	47,4	66,7	11,8	28,2
Salmenta Aretoaren tamaina (m2)	64,5	57,5	75	28,5	0	40,4	48,7	43,3	31,8	28,7	35	41,8	41,1

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

13. Koadroa

Establezimenduak Lurralde eta Tailer eta Salmenta Areto (%b.) eta batzbesteko tamainaren arabera.

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Tailerra dutenak (%)	88,2	91	83,2	86,6
Tailerraren tamaina(m2)	78,6	103	80,7	88,9
Salmenta Aretoa dutenak (%)	38,2	30	24,5	28,2
Salmenta Aretoaren tamaina (m2)	33,6	51,7	35,1	41,1

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

Ekipamendu eta instalakuntzen balorazioa

- Lau artisauetatik batek, ekoizpen ekipamendu zaharkitua duela kontsideratzen du, %15,9-ak modernotzat kotzen du eta %58,1-ak normaltzat jotzen du. Hala ere, artisauen erdiak (%50,2) ekoizpen ekipamenduan inbertitzea beharrezkoa dela usten du.
- Larru eta Azal, Fibra Begetal eta Egurrezko Objetuak aktibitateko enpresak dira euren ekipamendua zaharkituago bezala kontsideratzen dutenak. Bestalde, Beira, Ehungintza eta Egurrezko Altzarien aktibitateko enpresek euren ekipamendua eguneratuago dagoela diote. Ez da erlaziorik ematen ekipamendua zaharkitua duten eta berau berritzeko asmoa dutenen artean; hori bai, ekipamendu zaharkituenak duten aktibitateetan, ekipoen berriztapena egiteko perspektiba batzbestekoaren azpitik dago.

- Bizkaia da ekipamendu modernoago bat duen lurraldea (tailerren %19-ak soilik dio ekipamendua zaharkitua dagoela, Araba eta Gipuzkoan %32,4 eta %29,4-a delarik hurrenez hurren), eta honen eguneratzea eramateko propentsiorik handiena duena (%61). Gipuzkoan bestalde, ekipoaren berrikuntzaren aldekoak ez dira %42-ra iristen.
- Aztertu den kolektiboaren gehiengoaren ustetan, dituzten instalakuntzen dimentsioak egokiak dira. Eskas bezala kalifikatzen dituztenak %32,1-a dira, kokapen berri batera mugitu behar direnen proportzioa antzekoa delarik (%32,9). Instalakuntzen egoerari buruz, %57,8-ak onargarri bezala kalifikatzen ditu, %32,1-ak ona bezala: eta %10,1-ak bakarrik dio eskasak direla.
- Orohar, ekoizpen ekipamenduarekiko eta instalakuntzekiko asebetetzea erdi- goi mailakoa da (%63,5 eta %26,8 hurrenez hurren).
- Lurraldeka, eta nahiz eta dimentsio eta instalakuntzen egoeraren balorazioak antzekoak izan, eta asebetetze maila orokorrak ere antzekoak izan, aipatzekoa da tailer bizkaitarrak direla lekualdaketaren alde gehien egiten dutenak. Ezaugarri hau, ekipamenduen berrikuntzaren propentsioari loturik, esan daiteke artisau bizkaitarrak profil dinamikoago bat dutela atal honetan.

14. Koadroa

Ekoizpen ekipamenduaren ezaugarriak, vértice beharrak, dimentsio eta instalakuntzen egoera, asebetetze maila eta lekualdeketa planteamendua aktibitatearen arabera. (%b.)

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
Ekoizpen Ekipamendua													
Zaharkitua	13,5	38,9	38,5	17,1	0,0	23,5	33,3	61,5	13,6	5,3	0,0	29,4	26,0
Normala	59,5	55,6	50,0	65,7	100,0	47,1	50,0	38,5	54,5	84,2	100,0	52,9	58,1
Modernoak	27,0	5,6	11,5	17,1	0,0	29,4	16,7	0,0	31,8	10,5	0,0	17,6	15,9
Ekipamedua berrituko duten establezimenduak (%)	51,4	41,7	42,3	60,0	33,3	58,8	61,1	46,2	27,3	68,4	66,7	52,9	50,2
Instalakuntzen dimentsioa													
Ez- nahikoak	27,0	27,8	34,6	37,1	0,0	29,4	22,2	23,1	27,3	42,1	33,3	50,0	32,1
Egokiak	64,9	63,9	65,4	54,3	66,7	64,7	77,8	76,9	72,7	52,6	66,7	50,0	63,5
Zabalak	8,1	8,3	0,0	8,6	33,3	5,9	0,0	0,0	0,0	5,3	0,0	0,0	4,3
Instalakuntzen egoera													
Eskasa	0,0	16,7	3,8	20,0	0,0	17,6	5,6	23,1	0,0	10,5	0,0	11,8	10,1
Onargarria	54,1	61,1	57,7	54,3	100,0	35,3	66,7	46,2	59,1	63,2	100,0	58,8	57,8
Ona	45,9	22,2	38,5	25,7	0,0	47,1	27,8	30,8	40,9	26,3	0,0	29,4	32,1
Asebetetze maila													
Altua	29,7	22,2	30,8	22,9	0,0	47,0	16,7	15,4	40,9	31,5	33,3	23,5	26,8
Erdizakoa	70,3	66,7	57,7	60,0	100,0	41,2	72,2	76,9	59,1	63,2	66,7	55,9	63,5
Baxua	0,0	11,1	11,5	17,1	0,0	11,8	11,1	7,7	0,0	5,3	0,0	20,6	9,7
Batazbesteko asebetetzea⁹	1,7	1,9	1,8	1,9	2	1,6	1,9	1,9	1,6	1,7	1,7	2	1,8
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Lekualdeketa posible bat planteiatzen duten establezimenduak (%)	24,3	25,0	34,6	42,9	0,0	41,2	33,3	7,7	31,8	57,9	33,3	41,2	32,9

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

⁹ Balorazioa 1etik 3rako da, zeinetan 1 Baxua den, 2 Erdizakoa eta 3 Altua

15. Koadroa

Ekoizpen ekipamenduaren ezaugarriak, vértice beharrak, dimentsio eta instalakuntzen egoera, asebetetze maila eta lekualdeketa planteamendua lurraldearen arabera (%b.)

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Ekoizpen Ekipamendua				
Zaharkitua	32,4	19	29,4	26
Normala	55,9	66	53,1	58,1
Moderno	11,8	15	17,5	15,9
Ekipamedua berrituko duten establezimenduak (%)	55,9	61	41,3	50,2
Instalakuntzen dimentsioa				
Ez- nahikoak	35,3	37	28	32,1
Egokiak	58,8	58	68,5	63,5
Zabalak	5,9	5	3,5	4,3
Instalakuntzen egoera				
Eskasa	11,8	14	7	10,1
Onargarria	61,8	47	64,3	57,8
Ona	26,5	39	28,7	32,1
Asebetetze maila				
Altua	23,5	26	28	26,8
Erdizkakoa	64,7	66	61,5	63,5
Baxua	11,8	8	10,5	9,7
Batazbesteko asebetetzea¹⁰	1,9	1,8	1,8	1,8
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0
Lekualdeketa posible bat planteiatzen duten establezimenduak (%)	23,5	42	28,7	32,9

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

¹⁰ Balorazioa 1etik 3rako da, zeinetan 1 Baxua den, 2 Erdizkakoa eta 3 Altua

3.6.- MERKATURATZEA

Lorturiko emaitzek merkatal egoera pobre bat aurkezten dute. Salmenta zuzeneko prozesuetan oinarriturik ia eksklusiboki, eta bezeroarenganako dinamismo eta proiektzio oso baxuarekin (merkatal herraminta eta publicitate aktibitateen erabilpen oso urria); eta azoken gainbehera batekin koinziditzen du merkaturatzeko ibilgailu tradizional bezala.

Produktu artisauen salmenta zuzena

- Artisanu produktuen salmenten %90,4-a artisau-bezero salmenta kanal zuzenen bidez gauzatzen dira.
- “Enkargua” da ia salmenten erdia (%47,7-a) kanalizatzen duen formula, azokak jarraitzen diote %22,8-arekin; bi formula hauek salmenten hiru laurdenak bideratzen dituzte. Tailerra (%10,1) eta denda propioak edota salmenta aretoak (%7,1) osatzen dute merkaturatzearen oinarria.
- Lurraldeka ez dago ezberdintasun handirik 3 lurraldeetan; baizik eta zehaztasunak lehen deskribaturiko tendentzietan. Honela, arabar artisauak salmenta gehiago egiten dituzte azoka eta denda propioen bitartez, enkarguaren formularen kalterako.

Merkaturatzeko zeharkako kanalak

- Merkaturatze kanal “luzeen” bitartez eginiko zeharkako salmentak (handizkakoak, txikizkakoak, komisionistak, laguntzaile diren tailer eta enpresak...) sektoreko salmenten %8,6-a bakarrik ordezkutzen dute. Eta merkaturatze formula honen pean, txikizkako bidezko banaketak (%4,7) bakarrik gainditzen ditu zifra marjinalak.

Esportazioa

- Produktuen esportazioari buruz esan behar honek leku marginal bat duela salmenta zifren barnean (sektoreko salmenten %1). Bainan atzerrian saltzen duten enpresen kopurua ikusirik, datuak gutxienez adierazgarriak dira: 19 dira era zuzenean esportatzen duten enpresak (izan enkarguz, azoketan edota beste formula batzuk erabiliz), eta zeharkako bi eratan esportatzen dutenak.
- Atal honetan, Gipuzkoaren mugako izaerak badu garrantzia zeren esportatzen duten enpresen gehiengoa gipuzkoarra da; lurralde honetan salmenten %1,5-a esportazioetan ematen da, Bizkaia eta Araban %0,5-ekoa den bitartean.

16. Koadroa

Erabiliriko merkaturatze kanalak eta berriaren garrantzia artisau enpresetan aktibitatearen arabera. (%b.)

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENT U MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
% Salmenta zuzena egiten du forma haen bitartez:													
Tailerra	16,2	19,4	26,9	20,0	33,3	17,6	44,4	7,7	4,5	26,3	66,7	14,7	19,9
Denda propioa	8,1	2,8	11,5	14,3	0,0	41,2	11,1	23,1	40,9	36,8	0,0	5,9	15,9
Enkargua	91,9	66,7	69,2	77,1	100,0	76,5	61,1	61,5	77,3	73,7	33,3	76,5	74,7
Merkatua	2,7	11,1	7,7	11,4	0,0	5,9	0,0	15,4	4,5	10,5	0,0	5,9	7,2
Azokak	27,0	55,6	50,0	60,0	33,3	52,9	44,4	53,8	45,5	68,4	0,0	47,1	48,0
Beste batzuk	0,0	5,6	0,0	0,0	0,0	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,9	1,8
% Zeharkakko salmenta egiten du forma haen bitartez:													
Handizkakoak	2,7	0,0	7,7	11,4	0,0	5,9	5,6	0,0	4,5	5,3	0,0	5,9	4,7
Txikizkakoak	10,8	16,7	3,8	20,0	33,3	35,3	11,1	23,1	4,5	31,6	33,3	20,6	16,6
Komisionistak	2,7	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Tailer/enpresekin elkarlanean dabilzanak	2,7	2,8	3,8	8,6	0,0	11,8	11,1	0,0	4,5	5,3	0,0	8,8	5,4
Esportazio zuzena egiten dutenak %	8,1	2,8	3,8	2,9	0,0	23,5	22,2	7,7	0,0	5,3	33,3	5,9	6,9
% Zeharkako sportazioa egiten dutenak %	0,0	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,3	0,0	0,0	0,7
Guztizko salmentengain salmenta zuzenaren bidez eginiko salmentak (%)	92,7	92,6	92,9	86,0	93,3	88,9	85,3	88,0	94,3	88,7	68,3	90,5	90,4
Tailerra	6,1	11,1	21,7	9,0	3,3	3,4	21,9	1,0	4,8	8,7	65,0	6,0	10,1
Denda propioa	2,9	0,9	7,5	4,7	0,0	16,3	4,4	10,5	19,8	18,9	0,0	3,2	7,1
Enkargua	78,2	45,5	47,5	39,3	70,0	52,1	33,1	39,0	44,8	20,0	3,3	48,2	47,7
Merkatua	0,1	3,2	0,8	3,2	0,0	0,9	0,0	10,0	4,3	6,6	0,0	2,0	2,5
Azokak	5,3	30,4	15,4	29,8	20,0	15,0	25,8	27,5	20,7	34,5	0,0	30,2	22,8
Beste batzuk	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,4
Guztizko salmentengain zeharkako salmentaren bidez eginiko salmentak (%)	6,3	6,8	6,9	13,6	6,7	10,0	9,9	11,0	5,7	10,8	30,0	7,9	8,6
Handizkakoak	1,1	0,0	2,3	6,8	0,0	1,3	5,0	0,0	0,5	0,3	0,0	2,8	2,1
Txikizkakoak	3,7	4,7	1,9	5,6	6,7	5,9	3,6	11,0	4,7	5,3	30,0	2,9	4,7
Komisionistak	0,6	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Tailer/enpresekin elkarlanean dabilzanak	0,9	2,1	2,7	1,1	0,0	2,8	1,3	0,0	0,5	5,3	0,0	2,2	1,7
Guztizko salmentengain esportazio zuzenaren bidez eginiko salmentak (%)	1,1	0,6	0,2	0,3	0,0	1,1	4,8	1,0	0,0	0,3	1,7	1,6	1,0
Guztizko salmentengain zeharkako esportazioaren bidez eginiko salmentak (%)	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

17. Koadroa

Erabiliriko merkaturatze kanalak eta berriaren garrantzia artisau enpresetan Lurraldearen arabera. (%b.)

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Salmenta zuzena egiten du-ren bitartez;				
Tailerra	20,6	20	19,6	19,9
Denda propioa	17,6	14	16,8	15,9
Enkargua	67,6	77	74,8	74,7
Merkatua	8,8	8	6,3	7,2
Azokak	55,9	48	46,2	48
Beste batzuk	0	0	3,5	1,8
Zeharkako salmenta egiten du-ren bitartez				
Handizkakoak	5,9	5	4,2	4,7
Txikizkakoak	14,7	22	13,3	16,6
Komisionistak	2,9	1	0	0,7
Tailer/enpresekin elkarlanean dabiltzanak	2,9	9	3,5	5,4
Esportazio zuzena egiten du	5,9	4	9,1	6,9
Zeharkako esportazioa egiten du	2,9	1	0	0,7
Guztizko salmentengain salmenta zuzenaren bidez eginiko salmentak (%)				
Tailerra	90,5	89,2	91,3	90,4
Denda propioa	9,7	11,1	9,5	10,1
Enkargua	7,6	5,9	7,8	7,1
Merkatua	41,6	48,0	48,9	47,7
Azokak	5,0	3,3	1,3	2,5
Beste batzuk	26,7	21,0	23,1	22,8
Guztizko salmentengain zeharkako salmentaren bidez eginiko salmentak (%)				
Handizkakoak	9,0	10,3	7,3	8,6
Txikizkakoak	3,2	1,3	2,4	2,1
Komisionistak	4,8	5,9	3,8	4,7
Tailer/enpresekin elkarlanean dabiltzanak	0,2	0,2	0,0	0,1
Guztizko salmentangain esportazio zuzenaren bidez eginiko salmentak (%)				
	0,8	3,0	1,1	1,7
Guztizko salmentangain zeharkako esportazioaren bidez eginiko salmentak (%)				
	0,4	0,4	1,5	1,0
TOTAL	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

Merkatal tresnen erabilera

- Artisau enpresen %21,7-ak ez du merkatal tresnarik erabiltzen.
- Erabiliriko tresnak, sailkapen moduan ikusirik enpresa txartela ezartzen dute gehien erabili den formula bezala (%40,1). Ondoren, katalogoa kokatzen da, %27,8-ak dutelarik. %24,2-ak Web orria du, baina azaldu behar da gehienek erreferentzia bat dutela kolektibo edo elkartearen Web orrietan. %11,6-ak prezio zerrenda du. %10,1-ak marka edo izendapen komertziala du eta informazio edo publizitate liburuxka dutenak %9,4-a osatzen dute.
- Lurraldeka, esan behar da enpresa gipuzkoarrak direla merkatal tresna gutxien erabiltzen dutenak. %25,9-ak ez luke aipaturiko merkatal tresnarik erabiliko. Araba eta Bizkaian, portzentaia hau %14,7 eta %18-an ezarriko zen hurrenez hurren.

Publizitate aktibitateen gauzatzea

- Publizitate aktibitateak aurrera eramatearen arian, esan beharrekoa da artisau enpresek atal honetan egiten duten esfortzuaren zatirik handiena Azoka eta Gertaera Profesionaletan (%44) izaten dela; eta baita Gida eta Katalogo sektorialetan (%26,7). Bi aktibitate nagusi hauen artean erakusketa eta lehiaketa eta sariak azaltzen dira (%10,5).
- Inongo aktibitate publizitariorik egiten ez duten enpresen portzentaia %25,6-koa da.
- Lurraldekako terminoetan, Gipuzkoako eremua da berriro ere atal honetan esfortzu gutxien egiten den lurraldea.

- Aktibitate edota sektore ezberdinen artean egon daitezkeen ezberdintasunak kontutan hartuz, esan beharrekoa da Metala, Egurra eta Harriari eta baita Larruari dedikaturiko enpresak direla publizitate aktibitate gutxien egiten dutenak. Bestalde, Zeramika, Beira eta Ehungintzara deidikatzen diren enpresak dira aktibitate hauek gehien erabiltzen dituztenak.

18. Koadroa

Merkatal tresna eta aktibitate publizitarioen erabilera aktibitatearen arabera (%b.).

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
Merkatal Herraminta erbilgarriak													
Marka edota izendapen komertziala	8,1	2,8	3,8	8,6	0,0	23,5	11,1	7,7	9,1	26,3	33,3	11,8	10,1
Enpresa txartela	43,2	30,6	53,8	40,0	0,0	41,2	33,3	23,1	54,5	47,4	33,3	32,4	40,1
Produktu katalogoa	43,2	19,4	34,6	37,1	33,3	29,4	22,2	30,8	27,3	15,8	33,3	17,6	27,8
Liburuxka publizitarioak	13,5	5,6	11,5	5,7	0,0	11,8	22,2	7,7	13,6	0,0	33,3	8,8	9,4
Prezioen zerrenda	8,1	8,3	23,1	17,1	0,0	5,9	11,1	15,4	9,1	21,1	0,0	8,8	11,6
Web Orria	18,9	13,9	26,9	22,9	0,0	52,9	27,8	7,7	22,7	31,6	33,3	32,4	24,2
Beste batzuk	2,7	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	15,4	0,0	10,5	0,0	5,9	2,9
Ez du batere erabiltzen	10,8	44,4	23,1	14,3	66,7	0,0	33,3	15,4	22,7	10,5	33,3	29,4	21,7
¿Egiten al duzu inolako publizitate edota promozio aktibitaterik?													
Kokalkua adierzteko informazio kartelak	5,4	0,0	0,0	0,0	0,0	5,9	5,6	0,0	0,0	5,3	0,0	2,9	2,2
Exposizioak	2,7	19,4	7,7	22,9	0,0	5,9	16,7	0,0	13,6	15,8	0,0	2,9	10,5
Gida eta Katalogo sektorialetan presentzia	35,1	16,7	30,8	20,0	33,3	35,3	33,3	7,7	36,4	15,8	0,0	35,3	26,7
Lehiaketa eta Sarietan parte hartzea	2,7	5,6	7,7	17,1	0,0	0,0	11,1	23,1	9,1	10,5	33,3	23,5	10,5
Sektoreko Azoka eta Gertaera	24,3	38,9	57,7	62,9	33,3	52,9	22,2	38,5	59,1	47,4	33,3	47,1	44,0
Profesioaletan presentzia	8,1	8,3	11,5	2,9	0,0	11,8	11,1	15,4	9,1	15,8	33,3	2,9	8,7
Beste batzuk	8,1	8,3	11,5	2,9	0,0	11,8	11,1	15,4	9,1	15,8	33,3	2,9	8,7
Ez du inolako aktibitate publizitarioirik egiten	35,1	30,6	23,1	17,1	33,3	11,8	44,4	30,8	9,1	21,1	33,3	23,5	25,6

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

19. Koadroa

Merkatal tresna eta aktibitate publizitarioen erabilera Lurraldearen arabera (%b.).

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Merkatal Herraminta erbilgarriak				
Marka edota izendapen komertziala	11,8	15	6,3	10,1
Enpresa txartela	38,2	48	35	40,1
Produktu katalogoa	38,2	33	21,7	27,8
Liburuxka publizitarioak	5,9	14	7	9,4
Prezioen zerrenda	11,8	14	9,8	11,6
Web Orria	14,7	34	19,6	24,2
Beste batzuk	2,9	3	2,8	2,9
Ez du batere erabiltzen	14,7	18	25,9	21,7
¿Egiten al duzu inolako publizitate edota promozio aktibitatek?				
Kokalkua adierzteko informazio kartelak	0	4	1,4	2,2
Exposizioak	8,8	14	8,4	10,5
Gida eta Katalogo sektorialetan presentzia	26,5	32	23,1	26,7
Lehiaketa eta Sarietan parte hartzea	17,6	14	6,3	10,5
Sektoreko Azoka eta Gertaera Profesionaletan presentzia	55,9	48	38,5	44
Beste batzuk	5,9	8	9,8	8,7
Ez du inolako aktibitate publizitarioik egiten	20,6	22	29,4	25,6

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

3.7.- KUDEAKETARAKO EKIPAMENDU TEKNOLOGIKOA

Orain arte jarraturiko beste enpresa ezaugarriekin kontraesanean, informazio eta komunikazio teknologien barneratzea sektorean handia da. Artsisau kolektiboak aurkezten duen hezkuntza maila garrantzitsuan oinarriturik, ordenagailua eta informazio eta komunikaziorik erlazionaturiko erabilpenak, kontsolidaturiko herraminta bezala aurkezten da; nahiz eta kudeaketa edota diseinua bezalako enpresa eremuetan, barneratze hori murriztagoa da. Konportamendu honetan, Bizkaiako lurraldea da liderra, lehen egindako oharrak baieztatuz.

Ekipamendu informatikoa enpresetan

- Sektoreko enpresen %69,3-ak ordenadorea du¹¹. Eta gutxi gora behera %53,1-ak dio bere jarduera profesionalerako erabiltzen duela. Musika instrumentu, Fibra Begetal, Bitxigintza, Beira, Egurrezko Altzari eta Beste aktibitate batzuetako enpresak dira informatizazio maila altuena dutenak. Bestalde, Egurrezko objektu, Larru eta Harriaren sektoreekin erlazionaturiko enpresak dira informatizazio portzentaia baxuago bat dutenak.
- Lurraldeka ezberdintasunak nahiko handiak dira. Gipuzkoa, atal honetan ere, atzean dago, Araba eta Bizkaia dira lurralde dinamikoak, enpresen %73,5 eta %76ak ekipamendu informatikoa dutelarik, bitartean Gipuzkoako enpresen %63,6-ak soilik du. Gainera, Bizkaia azaltzen zaigu lurralde dinamikoena bezala erabilera tasarik altuena duena ere badelako (ekipamendu informatikoa dutenen %60,5-a).

Ekipamendu informatikoaren erabilerak

- Ekipamendu informatikoa kudeaketa eta aktibitatea merkaturatzeko erabiltzen da gehienbat (%75), komunikaziorako (e-mail) (%46,2) eta Internet-en informazioaren bilaketarako (%41,8). Produktuen diseinurako erabilera enpresen %32,1-ean ematen da.

¹¹ Zifra hau EAE-ko enpresa sareak 2004-ean zuena baino altuagoa da: 59,9% (Iturria: EUSTAT Informazio Gizartearen Inkesta)

- Lurraldeka, esan behar da erabileraren aldetik ere Bizkaia dela nagusi. Honela, Bizkaiako enpresen %90,7-ak kudeaketa eta aktibitatea merkaturatzeko erabiltzen duten bitartean, Gipuzkoan, %65,1-ak erabiltzen du eta Araban %60,9-ak. Enpresa bizkaitarren %57,3-ak informazioa bilatzeko erabiltzen du, gipuzkoarrek eta arabarrek %28 eta %43,5 bat aurkezten dutelarik hurrenez hurren. Komunikazioaren eremuan ere enpresa bizkaitarrak dira portzentaia altuenak aurkezten dituztenak.

20. Koadroa

Ordenagailuaren jabetza eta erabilera eta enpresa barnean ematen zaizkion erabilerak aktibitatearen arabera (%b.).

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
% ordenagailua du	73,0	44,4	84,6	68,6	33,3	76,5	66,7	46,2	63,6	78,9	100,0	82,4	69,3
Ordenagailua erabiltzen du													
Bai, asko	44,4	37,5	45,5	45,8	0,0	69,2	41,7	33,3	64,3	66,7	66,7	67,9	53,1
Bai, nahiz eta gutxitan	55,6	50,0	45,5	45,8	0,0	30,8	58,3	50,0	35,7	33,3	33,3	32,1	42,7
Ez	0,0	12,5	9,0	8,4	100,0	0,0	0,0	16,7	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ordenagailuaren erabilera													
Aktibitatea merkaturatzeko eta enpresaren kudeaketarako	88,9	71,4	85,0	81,8	0,0	76,9	83,3	60,0	64,3	73,3	100,0	60,7	75,0
Produktuen diseinurako	18,5	14,3	35,0	59,1	0,0	46,2	33,3	20,0	14,3	40,0	0,0	39,3	32,1
Komunikaziorako (e-mail)	33,3	28,6	50,0	50,0	0,0	61,5	50,0	80,0	71,4	46,7	66,7	50,0	46,2
Infomrazioaren bilaketarako (Internet)	44,4	57,1	40,0	36,4	0,0	46,2	33,3	40,0	21,4	60,0	33,3	50,0	41,8
Beste batzuk	0,0	7,1	10,0	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

21. Koadroa

Ordenagailuaren jabetza eta erabilera eta enpresa barnean ematen zaizkion erabilerak Lurraldearen arabera (%b.).

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
% ordenagailua du	73,5	76	63,6	69,3
Ordenagailua erabiltzen du				
Bai, asko	32,0	60,5	52,7	53,1
Bai, nahiz eta gutxitan	60,0	38,2	41,8	42,7
Ez	8,0	1,3	5,5	4,2
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0
Ordenagailuaren erabilera				
Aktibitatea merkaturatzeko eta enpresaren kudeaketarako	60,9	90,7	65,1	75,0
Produktuen diseinurako	39,1	33,3	29,1	32,1
Komunikaziorako (e-mail)	43,5	56,0	38,4	46,2
Infomrazioaren bilaketarako (Internet)	43,5	57,3	27,9	41,8
Beste batzuk	13,0	1,3	2,3	3,3

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

3.8.- BIRZIKLAPEN PROFESIONALA: FORMAKUNTZA BEHARRAK

Formakuntza praktikak, nahiz eta oraindik gutxienena izan, artisau enpresen hobekuntza prozesuko elementu gehigarri bat bezala sartzen doa. Guzti honekin, oraindik kolektiboaren zati handi batek honi buruz inolako beharrik ez duela pentsatzen du.

Prestakuntza ekintzetan parte hartzea

- Artisautza sektoreko enpresen %37,2-ak noizbait prestakuntza aktibitatean parte hartu du, eta Zeramika, Beira, Ehungintza eta Beste aktibitate batzuk dira parte hartze altuena dutenak. Bestalde, Harria, Metala, Larrua eta Egurrezko Objektuen aktibitateak dira prestakuntza portzentaia baxuena dutenak.
- Gipuzkoa, %30,1-arekin, prestakuntza aktibitate gutxienetan parte hartu den lurraldea da. Bestalde Araba eta Bizkaiak batzbestekoa baino altuagoa den portzentaia dute atal honetan (%47,1 eta %44 hurrenez hurren).

Prestakuntza beharrak

- Enpresen %32,1-ak uste du ez dutela inongo prestakuntza faltarik edota beharrik. Behar garrantzitsuenak 3 atal nagusietan banatzen dira: kudeaketa tekniketan prestakuntza (%35,7), merkatal prestakuntza (%30) eta lanbideari buruzko prestakuntza teknikoa (%28,9).
- Lurraldeka, Gipuzkoa da %37,8-arekin, prestakuntza behar gutxien dituen lurraldea (enpresen iritzian), eta bestalde Araba eta Bizkaian portzentaia hau baxuagoa da (%26,5 eta %26 hurrenez hurren).
- Enpresa bizkaitarrak dira lanbideari buruzko tekniken eta merkatal aspektuen aurrean prestakuntza interes gehien dutenak, %37 eta %38-arekin hurrenez hurren. Kudeaketaren esparruan, enpresa arabarrak dira interes gehien dutenak prestakuntzaren aurrean (%50), ondoren bizkaitarrak kokatzen direlarik %41-arekin. Orokorrean gipuzkoarrak dira interes gutxien aurkeztzen dutenak esparru guztietan.

22. Koadroa

Birziklapen profesionaletako kurtsoetara doazen enpresak eta prestakuntza beharrak dituzten esparruak aktibitatearen arabera (%b.).

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
Kurtsoetan parte hartu duten enpresen %	37,8	13,9	30,8	57,1	0,0	52,9	22,2	23,1	50,0	42,1	33,3	52,9	37,2
% Prstakuntza beharrak:													
Lanbideko tekniken gaineko prestakuntza	35,1	16,7	23,1	40,0	33,3	29,4	22,2	15,4	31,8	26,3	33,3	47,1	28,9
Merkatal prestakuntza	21,6	19,4	30,8	48,6	0,0	23,5	38,9	23,1	22,7	47,4	0,0	29,4	30,0
Kudeaketa Tekniketan prestakuntza	43,2	25,0	23,1	42,9	0,0	29,4	44,4	15,4	40,9	68,4	0,0	29,4	35,7
Beste batzuk	5,4	8,3	7,7	2,9	0,0	5,9	11,1	15,4	0,0	10,5	0,0	20,6	7,9
Gabeziarik ez duela usten du	32,4	55,6	46,2	11,4	66,7	35,3	22,2	38,5	45,5	15,8	66,7	20,6	32,1

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

23. Koadroa

Birziklapen profesionaletako kurtsoetara doazen enpresak eta prestakuntza beharrak dituzten esparruak Lurraldearen arabera (%b.).

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Kurtsoetan parte hartu duten enpresen %	47,1	44,0	30,1	37,2
% Prstakuntza beharrak:				
Lanbideko tekniken gaineko prestakuntza	29,4	37,0	23,1	28,9
Merkatal prestakuntza	26,5	38,0	25,2	30,0
Kudeaketa Tekniketan prestakuntza	50,0	41,0	28,7	35,7
Beste batzuk	2,9	11,0	7,0	7,9
Gabeziarik ez duela usten du	26,5	26,0	37,8	32,1

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

3.9.- ETORKIZUNeko ADIERAZLEAK

Nahiz eta sektoreak aktibitatea uztearen jarrera naturalaren maila garrantzitsua izatea egiten duen heldutasun garrantzitsu bat izan, enpresa espektatibak nahiko positiboak dira, bereziki Bizkaian, non enpresen %35ak baino gehiagok haztea pentsatzen duten, aktibitatea murrutuko dela pentsatzen dutenak %6a direlarik.

Jarraipenerako aurreikuspena enpresa aktibitatean

- Enpresen %8,3-ak aktibitatea uztea aurreikusten du ondorengo 5 urteetan. Ratio hau handiagoa da ondorengo aktibitateetan: Ehungintza (%27,3), Egurrezko Altzariak (%8,1), Larrua (%15,4) eta Beste aktibitateetan (%14,7).
- Aktibitatearen “ondorengotza” aztertu dutenak denbora tarte berdinean (ondorengo 5 urteetan) %6,9-a dira.
- Aktibitatearen jarraipena enpresen %90,3-etan ematen da.
- Lurraldeka, Gipuzkoak portaera ezberdina du Araba eta Bizkaiaren aldean. Aktibitatea uzteko aurreikuspen altuena duen lurraldea da (%10,5, Araba eta Bizkaian, %5,9 eta %6 hurrenez hurren) eta ondorengotza portzentaia altuena du ere (%9,1, Araba eta Bizkaian berriz %5,9 eta %4 hurrenez hurren).

Enpresa itxaropenak

- Enpresa itxaropenei so eginez, %58,3-a mantentzearen aldekoa da, hazkuntza enpresen %31,9-arentzat emango da, eta gainontzeko %9,8-ak artisautza sektorea beherantz etorriko dela uste du.
- Lurraldearen arabera ezberdintasun adierazgarriak ematen dira. Bizkaian aurreikuspen baikorrenak ematen dira enpresen %37,2ak hazi egingo direla diotelarik (Gipuzkoan %29,7 eta Araban %25). Gipuzkoak emaitza negatiboan aurkezten ditu, enpresen %13,3-ak emaitzen beherakada bat aurreikusten duelarik. Eta Arabak lekurik egonkorrena hartzen du, enpresen %68,7-a mantentzearen aldekoa delarik.

- Aktibitateen sailkapena kontuta harturik, bitxigintza sektoreko enpresak dira baikorrenak, emaitzen hazkuntza enpresen %42,1-ak aurreikusten duelarik. Musika tresna, Zeramika, Metala, Harria eta Larruaren aktibitateak mantentzearen aldekoak dira gehienbat; bestalde Egurrezko Objektuen, Beiraren eta Ehungintzaren sektoreko artisauak dira aurreikuspen negatiboenak dituztenak, aktibitatearen beherakada maila altuago bat espero dutelarik.

24. Koadroa

Aktibitatearen jarraipena, ondorengotza eta uztearen aurreikuspena eta ez uztearen kasuetan enpresa aurreikuspenak aktibitatearen arabera (%b.)

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
Etokizunera begira (hurrengo 5 urteak)													
% Jarraipen aurreikuspena	91,9	94,4	96,2	97,1	100,0	94,1	94,4	84,6	68,2	100,0	66,7	82,4	90,3
% Ondorengotza aurreikuspena	0,0	2,8	11,5	8,6	0,0	5,9	16,7	0,0	9,1	5,3	66,7	5,9	6,9
% Uzteko aurreikuspena	8,1	5,6	3,8	2,9	0,0	5,9	5,6	15,4	27,3	0,0	0,0	14,7	8,3
Enpresa aurreikuspenak													
Hazkuntza	38,3	29,4	28,0	29,5	33,3	37,5	23,5	18,2	31,2	42,1	0,0	38,0	31,9
Mantentzea	58,8	47,1	64,0	67,6	66,7	50,0	70,6	72,7	50,0	52,6	100,0	44,8	58,3
Beharpena	2,9	23,5	8,0	2,9	0,0	12,5	5,9	9,1	18,8	5,3	0,0	17,2	9,8
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

25. Koadroa

Aktibitatearen jarraipena, ondorengotza eta uztearen aurreikuspena eta ez uztearen kasuetan enpresa aurreikuspenak Lurraldearen arabera (%b.)

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Etokizunera begira (hurrengo 5 urteak)				
% Jarraipen aurreikuspena	94,1	92	88,1	90,3
% Ondorengotza aurreikuspena	5,9	4	9,1	6,9
% Uzteko aurreikuspena	5,9	6	10,5	8,3
Enpresa aurreikuspenak				
Hazkuntza	25,0	37,2	29,7	31,9
Mantentzea	68,7	56,4	57,0	58,3
Beharpena	6,3	6,4	13,3	9,8
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

3.10.- ASOZIAZIONISMOA

Dagoen elkarteen aktibismoari buruzko balorazio kualitatiboetan sartu gabe, termino kuantitatiboetan ezin da maila baxua dagoela esan; baina artisau kolektiboaren tamaina txikiak eta lurraldekako segmentazioak mugatu egiten dute.

Elkarte Profesional batetan parte hartzea

- Guztira 135 enpresa, artisau enpresen %48,7-ak dio elkarte profesional baten partaide dela; txikizkako merkataritza eta bestelako sektore minifundista edota izaera fragmentatuko beste sektoreetako baina maila zertxobait altuagoa da.
- Asoziazionismo maila altuena Beste aktibitateetan (%70,6), Bitxigintzan (%68,4) eta Zeramikan (%51,4) ematen da. Eta lurraldeka, integrazio kolektibo maila altuena Bizkaian (%57) ematen da, Arabak (%50) eta Gipuzkoak jarraitzen diotelarik (%42,7).
- Funtsean, elkarte hauen eskumen eremua herrikoa edota lurraldekoa da (%64,4), Autonomia Erkidegoko eskumena dutenak jarraitzen diotelarik (%28,9). Eskumen eremua Estatua duten elkarteetan parte hartzea murriztagoa da (%4,4); eta nazioarteko izaera dutenetan parte hartzea sinbolikoa da (%2,2).
- Gipuzkoako elkarte-profila Lurralde Historikoko rangoa duten elkarteengan oinarritzen da (%77) eta EAE-n eskumena duten elkarteekiko asoziazionismoa baxuagoa da (%19,7). Bizkaiak antzeko profila du, baina zertxobait zehaztuagoa (Lurralde Historikoa %59,3, EAE %33,3). Arabak aipaturiko profila alderantzikatzen du eta joera nabarmenagoa dago EAE-n eskumena duten elkarteetan parte hartzeko (%47,1), tokiko edota Lurralde Historikoan eskumena dutenetan parte hartzea baino (%35,3).

- Inolako elkarteetan parte hartzen ez duten 142 enpresentzat, arrazoa titularren interes urria edo hortan pentsatu ere egin ez dutela da (%52,8). Hurrengo arrazoa da, nahiz eta lehenengotik aldendurik egon, elkarte hauek ez dutela interesezko zerbitzu edota konpentsaziorik ematen (%21,8). Aipatu den beste arrazoi bat, enpresen %17,6-ak aipaturikoa, artisauek ez dutela artisau elkarterik ezagutzen edota ez dutela inolako kontakturik beraiekin.
- Aipatzekoa da interes falta izanik lehen arrazoa elkarte batetan parte ez hartzeko, artisauen %59,9-a prest dagoela elkarte hauei buruzko informazioa jasotzeko edo beste artisau batzuekin kontaktuan jartzeko.

Honela, artisau gipuzkoarrak dira informazioa jasotzea gustoko ez dutenak (%54,9), eta arabarrak bestalde gustokoen dutenak informazio hori jasotzea (%82,4).

26. Koadroa

Elkarte profesionalean parte hartzea, elkartearen eskumen eremua, agrupazio sektorialetan parte hartzearen garrantzia eta inolako elkarteetan parte hartzen ez duten enpresentzat, arrazoia eta ea interesaturik egongo liratekeen informazioa jasotzeko edota beste artisau batzuekin harremanetan jartzeko, aktibitatearen arabera (%b.)

	EGURREZKO ALTZARIAK	EGURREZKO OBJETUAK	FIBRA BEGETALAK	ZERAMIKA	MARMOLA, HARRIA ETA IGELTSUA	BEIRA	METALA	LARRUA ETA AZALA	EHUNGINTZA	BITXIGINTZA	INSTRUMENTU MUSIKALAK	BESTE BATZUK	GUZTIRA
Elkarte profesional baten partaide diren establezimenduak %	40,5	38,9	46,2	51,4	33,3	35,3	33,3	46,2	50,0	68,4	0,0	70,6	48,7
Elkarteen kudeaketa edota zuzendartizan parte hartzen duten titularren %													
Bai	13,3	14,3	8,3	22,2	0,0	33,3	16,7	33,3	9,1	15,4	0,0	16,7	16,3
Ez	86,7	85,7	91,7	77,8	100,0	66,7	83,3	66,7	90,9	84,6	0,0	83,3	83,7
Elkartearen eskumen eremua													
Tokikoa/ Lurralde													
Historikoa	73,3	64,3	33,3	61,1	0,0	50,0	83,3	66,7	54,5	69,2	0,0	75,0	64,4
EAE	26,7	35,7	50,0	38,9	100,0	16,7	16,7	33,3	27,3	23,1	0,0	16,7	28,9
Estatuko	0,0	0,0	16,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	18,2	7,7	0,0	4,2	4,4
Nazioartekoa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	33,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	2,2
Agrupazio sektorialetan parte hartzearen garrantzia													
Asko	53,3	42,9	16,7	66,7	100,0	66,7	33,3	66,7	36,4	46,2	0,0	54,2	50,4
Nahikoa	40,0	50,0	75,0	27,8	0,0	16,7	50,0	33,3	54,5	38,5	0,0	33,3	40,0
Gutxi	6,7	7,1	8,3	5,6	0,0	16,7	16,7	0,0	9,1	15,4	0,0	12,5	9,6
Elkarte baten partaide ez denaren arrazoia													
Ez dut planteatu/ Ez zait interesatzen	59,2	54,5	50,0	47,1	100,0	54,5	50,0	85,7	36,4	33,3	66,7	40,0	52,9
Ez dituzte zerbitzu dotu konpentsazio interesgarri eskaintzen.	13,6	18,2	28,6	47,1	0,0	9,1	25,0	14,3	0,0	50,0	33,3	30,0	21,8
Garestiak dira	4,5	0,0	7,1	0,0	0,0	0,0	16,7	0,0	45,5	0,0	0,0	10,0	7,7
Ez dut ezagutzen eta ez dut inolako kontakturik izan inorrek	22,7	27,3	14,3	5,8	0,0	36,4	8,3	0,0	18,2	16,7	0,0	20,0	17,6
Artisauekin kontaktuan jartzean interesaturiko establezimenduak %													
	72,7	50,0	57,1	58,8	100,0	72,7	66,7	57,1	27,3	83,3	66,7	60,0	59,9
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

27. Koadroa

Elkarte profesioaletan parte hartzea, elkartearen eskumen eremua, agrupazio sektorialetan parte hartzearen garrantzia eta inolako elkarteetan parte hartzen ez duten enpresentzat, arrazoia eta ea interesaturik egongo lirartekeen informazioa jasotzeko edota beste artisau batzuekin harremanetan jartzeko, Lurraldearen arabera (%b.)

	ARABA	BIZKAIA	GIPUZKOA	EAE
Elkarte profesional baten partaide diren establezimenduak %	50,0	57,0	42,7	48,7
Elkarteen kudeaketa edota zuzendartizan parte hartzen duten titularren %				
Bai	11,8	21,1	13,1	16,3
Ez	88,2	78,9	86,9	83,7
Elkartearen eskumen eremua				
Tokikoa/ Lurralde Historikoa	35,3	59,6	77,0	64,4
EAE	47,1	33,3	19,7	28,9
Estatuko	11,8	7,0	0,0	4,4
Nazioartekoa	5,9	0,0	3,3	2,2
Agrupazio sektorialetan parte hartzearen garrantzia				
Asko	41,2	43,9	59,0	50,4
Nahikoa	41,2	47,4	32,8	40,0
Gutxi	17,6	8,8	8,2	9,6
Elkarte baten partaide ez denaren arrazoia				
Ez dut planteatu/ Ez zait interesatzen	64,7	41,9	56,1	52,8
Ez dituzte zerbitzu dota konpentsazio interesgarririk eskaintzen.	23,5	34,9	14,6	21,8
Garestiak dira	0,0	4,7	11,0	7,7
Ez dut ezagutzen eta ez dut inolako kontakturik izan inorrek	11,8	18,6	18,3	17,6
Artisauekin kontaktuan jartzean interesaturiko establezimenduak %	82,4	60,5	54,9	59,9
GUZTIRA	100,0	100,0	100,0	100,0

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Artisautza Sektorearen Inkesta

4.- ERRETRATO LEHIAKORRA: LEHENENGO AURRERAPENAK

23 kasu analisi eginez EAE-ko artisau tailerren profil lehiakorrera hurbilketa bat egitea kanalizatu da. Hauek, artisauei zuzeneko bisitak eta elkarrizketak eginez egin dira eta lehiakortasun audit moduan, tailerraren jatorria eta eboluzio historikoa ezarriaz, bere barne antolakuntza, establezimendu eta ekoizpen ekipamenduaren ezaugarriak, landuriko produktua eta bere ezaugarriak, kalitatea, marka, prezioa, merkaturatzeko formulak eta existitzen den lehiakortasuna, etab.

Honela jasotako informazioak Kasuen Analisisien dokumentu espezifikoko batean egituratu dira, zeinak fitxa monografiko moduan tailer bakoitzaren xehetasuneko bisioa aurkezten duen.

“Behategi” horretatik eta aurreko dokumentuetan deskribaturiko analisiaren marko orokorretik, ateratako lehiakortasun profilari eta artisau aktibitatearen balio kateari buruzko aurrerapen material batzuk aurkezten dira ondoren.

4.1.- “EMOZIOZKO” BALDINTZATZAILEA

Aktibitate ekonomikoaren eta arte eta kultura munduaren artean, iragana eta orainaren artean, ekoizpen antolakuntza eta esfortzu indibidualaren artean, **artisau lanbideen ezaugarri bereziek, aztertutako kolektiboak bere aktibitatearen garapenean enpresa- munduan beti jarraitzen ez diren ereduak erabiltzea egiten dute; eta praktikan enpresa terminoetan** egoera “aurre-lehiakor” batean jartzea kasu askotan.

Artisautzak sarturik daraman “bakardadean” eta “indibidualismoan” oinarrituriko lanerako kultura, orokorrean aktibitatearen ikusmolde “itxi” baten iturri da, “bakoitzaren” gainbalorazioarekin eta ondorioz konfiantza eza eta eszeptizismoa “bestea”rekin elkarkidetzan lortu daitezkeen abantailengan; bereziki belaunaldi zaharretan.

Aktibitatearen “ezberdintasunaren” diskurtsoak, askotan euren autokonplazentzia bilatu nahian, artisauen kolektiboa eta beraien etorkizuneko alternatibak euren aldarte bereziaren, artista izpirituari loturiko berariazkotasuna, bahituak izatea eragiten du...; honela euren “aktibo emozionala” eragozpen enpresarial bat izatea eraginez.

Ondorioz, argi dagoela ematen du artisauak bere aktibitatea garatzerakoan asebetetze pertsonal, independentzia eta laneko autonomiari loturiko aspektuak dutela garrantzia baloreen eskala batean, merkatal izaera garbiago bat duten ezaugarrien gainetik. Hau dena askotan bestelako ezaugarriez lagundurik azaltzen da hala nola, aktibitatea bizitzako bide bezala kontsideratzea eta ez bide profesional baten moduan, honela ekoizpen unitate txikiak dituztelarik, eta euren burua enpresari kontsideratzearen baztertzea, euren lanbidea langile independente moduan asimilatuz.

Osagarri emozionala, artisau sektorea kolektibo berezi moduan ulertzeko oinarritzko baldintzatzailean bilakatzen da, ezaugarri espezifikoekin zeinak ekoizpen ehunaren lehiakortasun giltzarrietatik egindako analisia zailtzen duten, ondoko terminoetan...

- **Antolatzaile-enpresa terminoa:** Aipaturiko osagarri emozionalen ondorioz eta nolabaiteko izena duten tailerrak alde batera utziaz, ez dira helburuak ipintzen, ez eta aktibitatearen, kostuen konposizioaren, merkatuen eboluzio edo merkaturatzeko tekniken emaitzak hobeto ezagutzeko aukera ematen duten tekniarik hartzen, honela artisaua biziteko nahikoa duen errendimendu ekonomikoarekin konformatuz.
- **Merkatu terminoa:** Artisauaren bakarkako aktibitate edota altibitate independentean sortzen den aldarte indibidualistak nolabaiteko “komenturatzea” sortzen du. Enpresa aktibitatearen egoera ez du jarraitzen tailerraren paretetik haratago, merkatuari bizkarra emanez bizi da, aktibitatearen garapen eta hazkuntzarako inolako jarduerak planteatzen ez dituelarik.
- **Enpresa arteko erlazioen terminoetan:** elkartzeko joera urriarekin, nahiz eta enpresa tamaina txikia duten sektore bat izanik, elkarteetan multzokatzeak sinergia onuragarriak aprobetxatzea lagunduko luke, bai artisau tekniken alorrean eta baita aktibitatearen zabaltze eta merkaturatzean.

4.2.- ARKETIPOAK: ENPRESA SAILKAPEN BATI HURBILKETA

Elkarrizketaturiko artisauak hainbat motatan sailkatu daitezke, garatzen duten lanbidearen arabera eta tailerraren enpresa-planteamenduaren arabera.

Lanbidearen arabera hiru mota daude:

- Artisau TRADIZIONALAK. Geografikoki oso mugaturiko merkatu batera zuzentzen diren produktu oso tradizionalak egiten dituzte. Kontrapartida duten eskari potentzialarengatik oso ezagunak dira. Makilak eta musika instrumentuak lantzen dituztenak dira.
- Artisau ARTISTIKOAK. Lehenengo mailako produktu artistikoak lantzen dituzte eta nahiz eta euren merkatua oso espezializatua izan, produktuen kalitate maila altuak nazioartean ezagunak egiten dituzte. Funtsean metalaren (brontzea), beira, papera eta zeramikaren inguruan garatzen diren aktibitateak dira, bezeroak artistak eta instituzioak direlarik.
- Artisau ESTANDARRAK. Beraien ekoizpenak ezaugarri artistikoak eta produktuen funtzionalitate ezaugarriak batzen ditu, azken hau oso garrantzitsua delarik. Zeramista, forja, larru, ehungintza eta paperean ematen da.

Enpresa-planteamenduaren arabera bi multzo haundi sortu ahal izango lirateke:

- ✓ **Artisau-Autonomoa.** Kolektibo honek lanbidearen garapenarekin egokia deritzon bizi maila bat lortu du eta aktibitatearen mantentze jarrera bat hartu du, hedapenerako proiektu berriak planteiatzea alde batera utziaz. Ez da ondorengotza planteatzen eta tailerra itxi egingo da erretiratzen denean, ikerketa lana eta teknikaren hobekuntza izanik euren aktibitatearen motorra.

✓ **Artisau-Enpresaria.** Lanbidea ezagutu eta aurrera eramateaz aparte, aktibitateari enpresa-kriterioak aplikatzen dizkiona. Ondorengoagatik karakterizatzen da:

- Diseinuaren balorazio altua artisau produktuen elementu bereizgarri bezala.
- Produktuen merkaturatzean, sektorearen eta lehiakideen ezagutzan, Informazio eta Komunikazio Teknologia Berrien erabilera.
- Enpresa-parametroen bitartez aktibitatearen kudeaketa.
- Produktuen egite arrazionalago baten laguntzarako ekipamendu berrien sarrera.
- Kalitatezko eta bereizgarria den produktu batean oinarriturik, merkatuan aukerak dituenaren uste osoa.

Profil hau 35 eta 50 urte bitartean, funtsean gizonezkoak eta lanbide heziketa edota unibertsitate ikasketak dituztenek osatzen dute; euren aurreikuspenak garapenezkoak dira.

4.3.- BALIO KATEA

4.3.1.- Barne Antolakuntza

Azterturiko kolektiboaren gehiengoak aktibitatea langile autonomo edota sozietate irregular moduan du egituratua, oso txikia izanik merkatal sozietateak osatu dituztenen kopurua. Aipatzekoa da ere azken hauen kasuetako batzuk sozietate unipersonaleei dagozkiela edota bi edo hiru bazkideekin, zeinak aktibitatea aurrera daramaten artisauekin bat etortzen diren. Ia elkarrizketaturiko guztiak Jarduera Ekonomikoen Zergan (I.A.E.-n) altan emanda daude eta euren betebeharrak fiskalak betetzen dituzte, Langile Autonomoen Araubide Berezian Gizarte Segurantzari kotizatuz.

Aipatzekoa da sektorean existitzen den "Familia Laguntza". Forma honek laguntza familiarra darama, normalean ezkontidearen eskutik, zeinak administrazio eta kudeaketa lanetan laguntzen duen, baita batzuetan ekoizpenaren osagarriak diren lanetan ere. Artisautza adar guztietan ematen da eta balorazio oso zailko ezkutuko ekonomia bat sortzen du. Bestalde, eta kasu askotan, era honetako antolaketa ezinbestekoa da aktibitatearen biziraupenerako, nahiz eta aktibitateari biderragarritasun kriterioak aplikatzerako orduan ez izan guztiz fidagarria.

4.3.2.- Produktuak eta Diseinua

Enkargu bidez egiten den ekoizpen artistikoa (larrua, beira, brontzea, papera forja eta euskal zeramika tradizionala) alde batera utzirik, non pieza bakoitza bakarra den, sektore bakoitzaren barnean produktu lerroak eta gamak nahiko estandarizaturik daude.

Orokorrean artisauek egindako produktuen maila altua da, funtzionalitate-ornamentazio binomioa nabarmentzen delarik, bereziki larru, paper, forja eta zeramikan.

Artisau lanaren diseinua kontutan harturik, hiru motatakoa izan daiteke:

- a) Diseinu propioa. Artisauak, bere ideia, espezializaturiko dokumentazio eta merkatuaren tendentzietan oinarrituz, ondoren lantzen dituen piezak diseinatzen ditu. Azterturiko sektore guztietan ematen da katalogorako eta salmenta zuzenerako diren piezetan.

- b) Banaturiko diseinua. Landu behar den produktuaren diseinurako, kasu honetan enkarguz, bezeroak oinarrizko ideia ematen du. Gerta daiteke, bezeroak enkargu konkretu bat egitea, modeloa emanaz, edota sinpleki nahi duen produktuaren zehazpenak emanaz, azken diseinua artisauarekin batera lantzea. Modelo hau musika instrumentu, egur, paper, forja eta beiraren sektoreetako metodo propioa da.
- c) Inposaturiko Diseinua: Aintzinako elementuen kopian eta zeharberritze lanetan ematen da. Artisauak, bezeroak inposaturiko modeloa oinarrituz landu behar du produktua, honen zehazpenetara mugatuz eta lanerako euskarri bezala dokumentazio idatzia eta grafikoa erabiliz. Lanerako metodo hau zeharberritzaileetan eta harri eta metalaren sektoreetan erabiltzen da funtsean.

Orokorrean euskal artisautzaren produktuek diseinu maila altua dute, funtzionalitatea ere ezaugarri garrantzitsua izanik.

Produktuaren diseinuan erabilitako teknikei buruz esan behar da metodo tradizionala dela erabiliena, zeinetan artisauak paperean isladatzen duen bere ideia eta ondoren beraz biribiltzen joaten den azken diseinua lortu arte. Azken diseinu hau da lehengaiaren prestaketarako erabiltzen diren moldeetara eramaten dena.

Salbuespenen bat kenduta ez dira diseinura aplikaturiko teknologiak erabiltzen. Ez da ohitura ere sektore honetan teknologia berriak erabiltzea merkatuan existitzen diren produktuen informazioa lortzeko.

Diseinuaren eboluzioari buruz aipatzekoa da eguneratua egoteko interes handia dagoela, bai aldizkari sektorialen bidez, lehen mailako erakusketa eta azoketara joanez. Diseinuak etengabe garatzen joaten dira eta forjan, ehungintzan, beiran eta zeramikan maila oso altua lortzen dute.

4.3.3.- Establezimenduen ezaugarriak

Instalakuntzak orokorrean egokiak dira aktibitatearen garapenerako, nahiz eta azterturiko sektoreen artean ezberdintasunak egon.

Paper, larru, bitxigintza, ehungintza eta zeramika dira instalakuntza modernoena dituztenak, kasu gehienetan produktuen erakusketa eta salmentarako tokia dutelarik tailerrari erantsirik.

Forja eta brontzezko artisauak leku zabaletan dituzte tailerrak, nahiz eta zaharkituak egon. Euren instalakuntzek 20 urte baino gehiagoko antzintasuna dute, nahiz eta kontserbazio egoera onean dauden eta aktibitatearen garapenerako erabilgarriak izan.

Kontutan izan behar da ere 55 urte baino gehiago dituzten 2 artisau daudela eta hauen intentzioa tailerra istea dela, honela, inolako inbertsiorik egiteko asmorik ez dute.

Ekipamenduei buruz esan orokorrean aktibitate bakoitzarenak direla. Sektoreetan begirada bat ezarriaz, esan daiteke:

Bitxigileak makinaria (minitaladroak, leuntzeko makinak, ijezteko makinak, sugar fineko soldadura eta kasu batzuetan mikrofusioa) gutxi erabiltzen dute, bainan modernoak, tresneria izanik lanbidea gauzatzeko oinarria.

Metalaren artisauen kasuan, euren tailerretako ekipamendua zaharra da, nahiz eta makina harraminta mekanikoa izanik (tornuak, zerrak, taladro bertikalak, kurbatzeko makinak, sutegia, gabia eta soldadura taldea), antzintasuna ez da erabilgarritasunerako eragozpena. Hala ere, denek dute makinaria kontserbazio egoera perfektuan.

Bisitaturiko **zeramika** tailerrak dira ekipamendu modernoena dutenak, beharbada tailerrik berrienak direlako. Denek labe berri edo erdiberriak dituzte. Erabiltzen duten gainontzeko makinariak (leuntzeko makinak, irabiagailuak, prentsak eta huts-ponpak), nahiz eta zaharkitua egon, bere eginbeharra betetzen du.

Aipatzekoa da sektore honetan piezen konfiguraziorako erabiltzen diren moldeen gehiengoa artisauek neurrira sortuak izaten direla.

Azterturiko gainontzeko sektoreek, **musika tresnak, egurra, ehungintza, papera eta fibra begetalak, beira eta larrua eta azala**, ez dute ia makinariarik erabiltzen, eskuko lanabesak izanik lanerako oinarrizko instrumentuak.

Laburbilduz esan daiteke, orokorrean bai artisauek euren aktibitatea garatzeko dituzten instalakuntzak bai ekipamenduak, zaharkituak direla, bainan ematen zaien erabilerarako egokiak dira eta kontserbazio eta mantenimendu egoera onean daude.

Ekoizpen prozesuek eskulan osagai handia dute, makinaria ekoizpenerako elementu gehigarri bat bezala sailkatu daitekeelarik.

4.3.4.- Merkaturatzea

Hau da sektorearen betiko eztabaidagai, orokorrean eremu honetan duen defizita onartzen du eta prest gongo litzateke beharrezkoa dena egiteko konponbide bat ematearren. Merkaturatzea da, elkarriketatuta guztientzat, Euskal Artisautzaren egitura-arazo larriena.

Orain dela urte gutxi batzuk arte, artisauek produktuen gehiengo bat Artisautza Azokan bitartez saltzen zen. Azokak egiten direneko baldintzak ez hobetzea, ekoizpen kostu baxuko herrietatik inportaturiko produktuak saltzen dituzten artisauek faltsuen gorakada eta bisitari bakoitzeko gastu-aurrekontuaren murrizketak ondorengo paradoxa sortzen dute; nahiz eta gero eta artisautza azoka gehiago egon Erkidegoan, benetazko artisautza produktu gutxiago saltzen da.

Orokorrean, eta egungo enpresa kriterioak aztertuz, artisautzaren sektorean ez dago aurredefinituriko merkatal politikarik. Artisauen gehiengoak ez du katalogorik, ez dute bezero potentzialengan zuzenduriko publizitaterik egiten, ez dituzte ordezkariak, ez dituzte teknologia berriak nahiko erabiltzen euren produktuen difusiorako eta merkatal akzioak eskualdeko norainokoa duten azoketara mugatzen dira. Hori guztia, ustiapenen tamaina txikiaren ondorio da, zeinak “ahoz ahoko” komunikazioa erabiltzen duten bezeroen atzipena lortzeko.

Euren produktuen salmentarako erabilitako kanalik garrantzitsuenak honakoak dira:

- Salmenta zuzena bezero partikularrei, bai tailerrean bertan, bai tailerrari erantsiriko dendan edo artisautza azoketan.
- Salmenta zuzena bezero partikularrei, enkarguz.
- Salmenta zuzena enpresa bezero edo bezero instituzionalei, beti enkarguz.
- Zeharkako salmenta merkatarien bitartez.
- Zeharkako salmenta banatzaile edo ordezkarien bitartez.

Bezeroen tipologia kontutan hartuz, honela sailka daitezke:

- Artisau lan eta material nobleak gustokoak dituzten eta erosahalmena duten partikularrak.
- Institutio publikoak eta eliza katolikoa zaharberritze eta kopia lanen eskatzaile bezala.
- Enpresak, serie txiki eta enpresa oparien kasuetan.
- Opari eta dekorazio artikuluen merkataritza.
- Eraikuntza sektorea eta sektore horretako profesionalak, harri, beira eta metalaren sektoreen kasu konkretuetan.
- Eskultoreak, grabatzaileak eta beste artistak, zeinak geure artisautza erabiltzen duten euren artelanen euskarri bezala.

4.3.5.- Lehiakideak

Ez da barne lehiakortasunik existitzen sektorearen barnean. Artisauek, den lanbidea dela, estilo bereizgarria dute, batak bestearen martxa eragotzi gabe. Gainera sektoreko ekoizpenaren erdia baino gehiagok enkarguan dute jatorria, bai partikularrengandik eta bai instituzioengandik, eta honek bezeroengandik leialtasun maila existitzen dela erakusten du.

Papera, brontzea eta beiraren sektoreen kasuan ez da lehiakortasunik existitzen, eskaria eskaintza bainan handiago izanik, itxaronzerrendak sortzeraino kasu batzuetan.

Euskal artisautzaren lehia nagusia ondorengoetatik dator:

- Eskulanean kurtsoren bat egin duten kolektiboak zeinak, maila baxuagoko materialak erabiliz eta ezkutuko ekonomian, kalitate baxuagoko eta prezio txikiko produktuak eskeintzen dituzte merkatuan.
- Tailer batzuen eraldaketa, bereziki tailer metalikoak, zeinak, ohiko merkatuetako salmenten beherakadaren aurrean, euren prozesuak moldatu dituzten **forja**-ko produktuekin zuzenean lehiatzen dituzten produktuak ekoizteko.
- Ekoizpen kostu baxua duten herrialdeetatik inportaturiko produktuak, zeinak artisautza izan gabe, akabera ona duten eta lehiatu ezin den prezioak dituzten. Lehia hau larru eta ehungintzara dedikatzen diren artisauei eragiten die zuzenean, eta zeharka artisau guztiei, prezio horiekin azoka edota merkatuan egiten den gastuaren zati handi bat erakartzen baitute.

Artisauei arduratzen dien aspektu bat zera da, Administrazio Publikoak, berak antolaturiko lehiaketetan parte hartzeko, Arte eta Lanbide Eskolan edo Arte Ederretako Eskolan titulazioa izatea eskatzen hastea. Baldintzatzaile honek, lanbidea artisau-maisu batekin ikasi duten artisau askori lehiaketan parte hartzeko aukerarik gabe uzten die, euren garapen profesionalerako aukerak murriztuaz.

4.3.6.- Egoera Ekonomikoa

Ezin da artisautza aktibitatearen eta enpresen tamainaren arabera fakturazio mailaren azterketa bat egin, inkestaturiko gehienek ez baitzituzten salmenta datuak eman.

Egindako elkarrizketetan antzeman denez, dituzten tailer, ibilgailu eta erantsitako etxeak erdi edota erdi-behe mailako pertsoneri dagozkie, eta honek beraiek adierazitakoa berresten du.

Egoera Ekonomiko- Finantziarioa

Finantzen ikuspuntutik, hogeitau urte baino gehiago Artisau-Autonomo bezala sailkatuta daramatenak lokalak, makinaria eta instalakuntzak erabat amortizatuak dituzte eta ez daude prest aktibitatearen hedapenerako proiektu batean sartzeko prest, honexegatik ez dituzte finantza baliabideak eskatzen. Badira beste batzuk denbora gutxi daramatelako edota eskari baxuko produktuak lantzen dituztelako (kaikuak), finantza arazoak dituztela.

Artisau-Enpresari bezala sailkatutakoen artean, bi motatako egoera ekonomiko-finantziarioa ematen da:

- Mantenimendu edo ekipamendu edo instalakuntzen hobekuntzarako inbertsioak egin dituztenak, horretarako bankuko finantziarioa erabiliz. Momentu honetan karga finantziario eta prestamoen amortizazio gogorrekin topatu dira eta honek euren proiektuen etenaldia suposatzen du.
- Aktibitatearen berritze eta garapenerako, aktibitateatik eratorritako fondo propioak erabili dituztenak.

Orokorrean, elkarrizketaturiko kolektibo hau, ez da garapen prozesu bat aurrera eramateko epe luzera ordainketa konpromezuak dituen kanpo finantziazioaren aldekoa.

Kontrol Ekonomiko- Finantziarioa

Euren aktibitatearen analisirako teknika ekonomiko-finantziarioen erabilpenari buruz, esan behar da ia ez dela erabiltzen.

Elkarrizketaturiko bi artisauek bakarrik dute ezarririk programa informatiko baten bidez kostuen kalkulu eta analisirako sistema bat.

Gainontzekoek, lanaren salmenta prezioa edo enkarguaren aurrekontua kalkulatzeko lehengai eta erabili beharreko materialen kostuan oinarritzen dira, eta ondoren lan hortara dedikaturiko edo dedikatzea espero diren lanorduak gehitzen dituzte. Honela kalkulaturiko prezioaren ganean gastu orokorrak sartzen dituzte eta prezioa zehazten dute. Ia kasu guztietan, ateratzen den prezioa, merkatuan dauden antzeko produktuen prezioekin alderatzen da, doikuntza bat eginez, normalean beheranzko joerarekin. Doikuntza honen ondoren ateratako prezioa Publikoarentzako Salmenta Prezio bezala ezartzen da, eta honekin markatzen da produktua. Metodologia hau, lagunarteko hizkeran G.G.B. bezala izendatzen da (Gutxi Gora Behera).

Laguntzak eta dirulaguntzak.

Elkarrizketaturiko artisauek gehienek badakite herri, lurralde eta estatuko instituzioen aldetik ematen diren laguntzen eta dirulaguntzen existentzia. Ezagutza hau gai fiskal eta merkataritza gaiak konpontzen dizkien aholkulari eta kudeatzaileen eskutik datorkie, zeinak informazio hori ematen dien, baina baita Aldundiek egiten duten difusio lanari esker.

Instalakuntzan berriztapen prozesuan daudenei edota orain gutxi egon direnei, dagozkien aktibo berrien inbertsiora zuzenduriko laguntzak izapidetu dituzte, eta denek euren asetasuna adierazi dute Administrazioan jaso duten tratuaerengatik eta tramiteak betetzean eman den arintasunagatik.

III. ZATIA:
DIAGNOSTIKO SINTESIA ETA JARDUERA
PROPOSAMENAK

5.- AMIA DIAGNOSTIKOA

Orain arte aurkeztu diren iritzi diagnostikoak, eta Kasuen Analisi eta Enpresa Artisauen Errepertorioan bilduriko informazioetatik abiatuz, sektoreko funtsezko ezaugarriak era sintetiko batean ilustratzen dituzten bereizgarriak identifikatu dira.

Hauek AMIA eskemaren barnean artikulatu dira, eta honek aukeren irudikazioa erraztuko dute 4 kategorien barruan (Ahuleziak, Mehatxuak, Indarrak eta Aukerak):

- Estrategia defentsiboak: sektorearen inguruan egon daitezkeen mehatxuak sahiesten saiatuko direlarik eta honen puntu ahulak arintzen ere.
- Estrategia ofentsiboak: Indarren edota arrakasta faktoreengan oinarriturik, egungo kontextuak eskeintzen dituen aukerak optimizatzea.

AHULEZIAK

- Kuantitatiboki murriztua den kolektiboa: beste sektoreetan erabiltzen diren lanerako planteamendu eta lanerako formulak aurrera eramateko masa kritiko urria.
- Aktibitate/ produktu eta egoera profesionalen heterogeneitate handia, zeinak lanerako diagnostiko eta planteamenduak zailtzen dituen.
- Lehen adierazitako ezaugarriak nabarmentzera datorren minifundismo erregulatzailerak:
 - Erregulazio administratiboa...
 - **Askotarikoa:** Araba: 33 enpresentzat marko erregulatzailerak; Gipuzkoa: 115 enpresentzat marko erregulatzailerak; Bizkaia: 113 enpresentzat marko erregulatzailerak.
 - **Kontzeptualki anitza eta enfoke heterogeneoduna:** Araban Kultura-ren konpetentzia da; Bizkaian eta Gipuzkoan eremu ekonomikotik erregulatu den bitartean. Hauetan denetan, definizio eta kriterio desberdinetan oinarritzen direlarik.
 - **Oso ezberdinak diren plantamendu efektiboak:** Bizkaian¹² beste sektore ekonomikoen antzeko enpresa konpetitibitate zuzenduriko estimulu tratamendua jasotzen du, baina idiosinkrasia eta partikularitateei sentikorra dena; Araban¹³ laguntza euskarriaren ikuspuntutik kudeatzen da –itzuli beharrik gabeko dirulaguntza orokortua-; eta Gipuzkoan¹⁴ ikuspegi bizkaitarretik gertuago dago baina bi ikuspegi hauen artean kokatzen dituzten hainbat ñabardura ere baditu.
- Lurraldeka desorekaturiko sektorearen egoera/diagnostika: Bizkaiak erlatiboki aldekoa duen posizio batekin.

¹² 113 artisauentzako kolektiboarentzat 260.000 €-tako aurrekontu diru- dotazioa: batez bestekoa 2.300 € artisau bakoitzeko. %20 batean handitzea posible dena.

¹³ 33 artisauentzako 30.050 €-tako aurrekontu diru- dotazioa: batez besteko 910 € artisau bakoitzeko.

¹⁴ 115 artisauentzako 210.250 €-tako aurrekontu diru- dotazioa: batez besteko 1.828 € artisau bakoitzeko.

- Asoziazio zatiketa dago, zeinak masa kritiko baten gabezia eta minifundismo erregulatuarean ondorioa duen, eta ez duen egoera integratzaile eta sektorearen errefortzu baten alde egiten.
- Sektore heldua: sektorearen heren batek 50 urtetik gora du.
- Jarrera oso indibidualista, beraiengan, euren esperientzian eta arazoetan zentratutako bisioa; zeinak euren merkatuarekiko sentsibilitatea eta enpresa ikuspuntu batetik euren aktibitatea baldintzaten duena.
- Mikroenpresen berezko mugak: Ekoizpen unitate oso txikiak, enpresa antolaketako ekoizpen formalizazio eskasarekin.
- Merkaturatze oso oinarrikoa, zeinak sozialki “ikustezin” egiten duen artisau produktua.
- Kalitate maila oso ezberdinak kontzeptu edota aterki berdinen azpian.
- Euren beharretara egokituriko hezkuntza eskaintza eskasa; eta bi errealitateen arteko kontaktu falta.

MEHATXUAK

- Produktu industrialen eta garapen bidean dauden herrialdeetatik inportaturiko oso kostu baxuko eta itxurazko akabera duten produktuen konpetentzia.
- Industria tradizionala “artisau tailerretarako” birmoldaketa, eta eskulan aktibitateen intrusismo profesionala edota kalitate gutxiko produktuak, artisau produktuen irudia kutsatzen dutelarik.
- Artisau aktibitatearen balore berezien gainbalorazioa, honek “aktibo” hori eragozpen bat izatea sortaraz dezake enpresa terminoetan sektorearen dinamizazio eta eboluzioan.
- Azoken hondatze progresiboa merkaturatze bide bezala.
- Artisau munduarekin erlazionaturiko ondare etnografikoaren galera bizkortua.
- Artisau sektorea marginalizazio progresibo eta behin betikoa indargabetzean kokatzen duen belaunaldi errelebo urria.
- “Erreserba Indiarraren egoera”: Merkatuarekiko egokitzapenaren, euren gustu eta eskaera konpetitiboen terminoetan erantzun konpetitibo eskasa, zeinak sektorea “desagertze zorian” utz dezakeen.

INDARRAK

- Jarrera “erresistentedun” kolektiboa, kontrako merkatu eta egoera soziolaboraletan bizitzea ohiturik dagoena, lanbidearenganako maitasunetik eta faktore diferentziagarriaren uste osoa aktibo bezala izanik.
- Artisau enpresa bikainen kolektibo garrantzitsua, aktibitate eta estilo ezberdinetatik transferigarria den esperientzia aurkezten dutelarik: Artisautzaren “cum laude”¹⁵-ak eta euren erakustaldi efektua.
- Aktibitatea gogotsu aurrera eramaten duten organizazio txikietan ohikoak diren flexibilitate eta egokitzapenerako ahalmen baloreak.
- Optimizazio ekonomikorako potentziala duen kapital etnografiko oso garrantzitsua.
- Merkatal balioarekin, “Euskal” –aren nabarmentasuna label bereizgarri bezala.
- Kontutan hartzeko denborazko ikuspuntu batetatik, sektorearen garapen sektorial/Instituzional baten ibilerak, egindako akats eta asmatzeetatik ikasketarako erreflexio kritiko bat sortarazten du.

¹⁵ Blanka Gómez de Segurak erabilitako adierazpena aipaturiko erakustaldi efektua ilustratzeko.

AUKERAK

- Artisau produktuak eskaintzen dituen balorenganako gizarte (eta merkatuko) eszenatoki progresiboki sentikorragoa.
- Kultura eta Turismo aktibitateekin sinergiak; geroz eta balio ekonomiko handiagoko sektoreak.
- Artisautzaren kontzeptzio eguneratuago bat edukiarren, arte eta diseinuaren munduarekin elkarlana.
- Enpresa kudeaketaren profesionalitateari loturiko hobekuntza tarte zabala.
- Merkaturatzeko kanal bai zuzen eta zeharkakoen –azken hauek ia marjinalak- optimizazioari loturiko hobekuntza tarte zabala.
- Bai indibidualki –enpresa- eta bai kolektiboki –sektorea-, informazio eta komunikazio teknologia berriek eskaintzen duten alternatiben aplebetxamendua.

6.- SEKTOREAREN ETORKIZUNA BIDERATZEKO GILTZARRI DIREN ELEMENTUAK

Sektorearen diganostikoa aurkezturik eta jarduera proposamenaren garapena baino lehen, giltzarri diren hainbat elementu kokatu nahi dira sektorearen etorkizuna orientatzeko

6.1.- ARTISAUTZA GAUR EGUN: JOKORAKO- EREMU BERRI BATEN AURREAN

Gizarteak jasan dituen eraldaketak, merkatu balore eta gustuetan; gizarte produkzio eratan eta antolakuntza sozioekonomikoan, artisau aktibitateari jomuga berriak irekitzen dizkion jokorako- zelai berri bat marrazten ari dira:

- Egungo industri-ondoko gizartean, zeinetan zerbitzuen eskaintzak, informazioak eta ezagutzak sistemaren bihotza beregain hartu duten objektuen produkzioak leku hori eman ostean; produktua ez da gehiago ondasun material bat, beregain ditu gero eta era explizito bateagoan propioak zaizkion balore ukiezinak. Honela, artisau produktua, produktu erakargarria da artisauaren zuzeneko lanak –eskuak- ematen dion balio etikoagatik, produktu industrial eta despertsonalizatuaren aurrean. Eta garapen jasangarrian, bidezko merkataritza edota enpresen gizarte erresposabilitatearen alde apostu egiten duen gizartearen zati baten aurrean, artisau produktuak beregain dituen baloreak, etorkizuneko baloreak dira.
- Bestalde, garai industrialak deskribatzen zuten eskala ekonomien bilaketen eta zentralizazio produktiboaren aurrean, egungo aktibitate ekonomiaren tertziarizazioak eta berarekin ezagutza eta informazioaren gizarte honen garapenak, ekoizpen unitate txikiaren balorizazioa ekarri du, sarean dagoen enpresaren ideiak, bere esperientziatik ikasten duen adimendun antolakuntzak, tailer txikien mundutik hain gertu.

- Bukatzeko, eta termino intelektualetan, jada ez daude egia absolutuak. Gizarte postmodernoan mundua aurkarien kudeaketaren klabe batean ulertzen da: aniztasuna, errealitate desberdinen arteko aldi bereko elkarbizitza –zaharra eta berria, herrikoia eta elitista, teknologia eta tradizioa,...-. Euren artean aberastu eta osatzen diren errealitate kontraesankorrak errealitate konplexu berri bat eratzen dutelarik. Gizarte horretan, bi munduen arteko artisau produktuak –zaharra eta berria, herrikoia eta elitista, teknologia eta tradizioa,...- zentralitatea berreskuratzen du.

Aurkezten den aukera eta erronka beraz, eguneroko rutina baztertzea da, jasotako esperientzia eta ezagutza balioan jartzea behar berriei erantzuteko, gauza berriak eskaintzen edo era ezberdin batean egiten edota aurkezten, konbinazioak sortzen, abantailak sortzen,..., hau da, **eboluzionatu eta egokitu, ulertuaz artisaua ezin dela berrikuntzaren aurrean setatia izan.**

6.2.- ENPRESA-MERKATUA BINOMIOA ESKAKIZUN BEZALA

Artisau aktibitatea, karakterizatzen duen bereizgarri emozionalengatik, enpresa logikatik aldentzen joan da tradizionalki, beharrezko eginkizun bezala ulertuaz, balio ekonomiko sortzailea den aktibitate bezala baino. Tradizionalki lanbidean eta teknika menperatzean –egiten duenean- zentratuak, artisauak kezken bigarren plano batean utzi du egiten duena eskatzen den ala ez jakitea; ez da eztabaidatu egiten denari nola balioa eman eta nola aurkeztu era erakargarri batean; edo nola lortu produktu horiek bezero potentzialetara iritsi araztea, ohiko salmenta kanaletatik at (eskaerak, azokak, salmenta zuzena tailerrean.).

Aktibitatea ulertzeko modu hau oso zaila da egungo merkatuaren eskakizunekin bateragarria egiten; eta ez da gehiegizkoa esatea artisaua etorkizunean enpresa izango dela edota ez dela izango.

Merkatuak ekoiztea eskatzen du kontsumitzaileen behar efektiboak – izan funtzionalak, izan sinbolikoak- aurre egiteko, bezero berezi batzuen segmentuan kontzentratu, eurengan irudi eta kalitate koherentea proiektatu eta eurengana heltzeko merkaturatze kanalak egokitu. Ekoizpen prozesuen kudeaketa efiziente batetatik ekoiztea eskatzen du, prezio eta kostuen analisi eta ezagutzatik; eta aktibitatearen kontrol administratibo eraginkor bat; jasangarritasuna bermatuko duten soberakinak sortuz. Beste hitz batzuetan, enpresa portaera bat behar du, kasu gehienetan mikroenpresen ezaugarri eta kutsuarekin, baina azken finean enpresak.

Egoera batetik besterako transizioa ez da lan erraza ezta berehalakoa ere. Oztupo psikologikoak dira zailenak eta ez teknikoak edo kudeaketakoak. Onartu behar da artisauren aktibitateak enpresa ikuspuntu bat hartzeak ez duela esan nahi berarekin galbideratuko duenik, ezta bere dimentsio artistikoarekin aurrez aurre dagoenik, baizik eta biziraupen eta jasangarritasunerako bidea dela. Enpresa profesionalitate eta marketingaren bidea, jadanik beste hainbat mailatako ekoizpen artistikoa duten sektoreetan eman dena (margolaritza, eskultura, ikusentzunezkoak, literatura,...).

6.3.- ARTISAUTZA ETA LURRALDEA: BALIOZTATU BEHARREKO BIKOTEA

Aktibitate turistiko, kultural eta ludikoek geure bizitzeko moduan garrantzia hartzen joan dira, balio ekonomikoa sortzen duten elementu aktiboak bihurtu arte. Honela, artisauren-lurralde binomioak lehenengoaren erakargarritasuna balioztatzen du – lurraldea- produktu turistiko moduan eta bigarrenarentzat merkatal aukera bat sortzen du –artisauren-.

“Elkarte” honen optimizazioa ez da batere erraza. Lurraldearen erakargarritasunaren hobekuntzak kontsumorako ondasun bezala, ezereztatzeko arriskua du. Hain zuzen ere, erakargarritasuna daraman balio identitarioaren transmisio ahalmenarekin loturik ulertu behar da, bere hondatzea sahiestuz. Beraz, kontu handiarekin planteatu behar da, kalitatea eskakizun bezala, konponbide generalizatuetatik at, dimentsionamendu zuhurrengan apostu eginez, zehaztasuna planteamendu guztietan present duten garapen zorrotzengana apostu eginez... artisautzaren erakargarritasunaren berezko izaerarekin, eta bere izaera ezberdinarekin, koherenteak ez diren praktika eta jarreretan erori gabe; eta bukaeran nahi ez diren bigarren mailako efektuak sortaraz dezaketelarik.

6.4.- ARTISAU ENPRESA ETA PRESTAKUNTZA ESKAINTZA: ZUBIAK ERAIKIZ

Artearen eta hezkuntza teknikoaren artean kokaturik, artisautzak ez du historikoki egoera erraz bat izan. Disziplina anitzen eta planteamendu irekien gabeziak ez du artea, artisautza eta diseinuaren arteko elkarbizitzan lagundu; egoera honek, gerora, artisautza heziketa eskaintza urri eta desdoitu batean izan du ondorioa.

Beraien aldetik, ikasketaren kulturaren oinarrituriko –teorikoki- artisau tailer tradizionalak, heziketa prozesuen aurrean nahiko setati agertu dira, lehen aipaturiko desdoitze erlatibo baten koadroa margotzen bukatuaz.

Egoera honi buelta ematea, zubiak eraikitzea eta hezkuntza esparrua eta artisautza sektorearen arteko egokitzapena bultzatzea, etorkizuneko behar argi bat bezala azaltzen da. Beharra ez bakarrik sektorearen kualifikazioari loturik, baizik eta garrantzitsuago den belaunaldien berritzeari, hauen gaztetzeari eta egungo eskakizun konpetitiboekin egokiak diren sustapen, planteamendu eta jarrera berrien sarrerari.

7.- JARDUERA PLAN BATERAKO OINARRIAK

Orain arte aurkeztu diren iritziak bildurik, eta hainbat aktore instituzional eta sektorialen sektorearenganako konbergentziari partikulariki jaramon eginez; baita sektorearen beraren transbertsalitatea elkarrekintza duen beste eremu batzuekiko, Jarduera Plan eraldatzaile baten oinarriak ezartzea instituzio arteko laguntza xirikatzetik igarotzen da, eta honela ekimen eraldatzaileen garapenerako foro bat sortzea.

7.1.- INSTITUZIO ARTEKO ARTISAUTZAREN FORO BATERANTZ

Topaketa publiko- pribatu baten moduan sortzen da, zeinak...

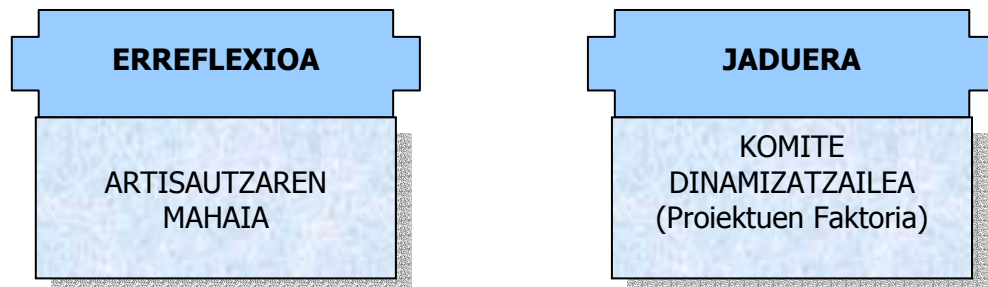
- Sektorearen Antolaketa instituzionalaren terminoetan, Eusko Jaurlaritza eta hiru Aldundien esfortzuak modu koherente batean biltzen dituen, hiru lurraldeetan planteamenduen koordinazioa faboratzen duen; eta erregulazio eta sustapen marko erakargarri eta estimulatzaile bat sortzen saiatzen den
- Prozesu horretan sektorearekin uztarturiko eremu sektorial ezberdinak gerturatu eta parte hartu arazten dieten (Merkataritza, Turismoa, Kultura, Hezkuntza...) eta sentsibilitate eta orientazio hauek euren sustapen eta erregulazio politikei batzen dieten dinamika koherente eta sinergiko batekin.
- Banaturiko enpresa eraldaketa prozesu batean inplikatzeko duen sektorea (profesionalen elkarteak edota prestigiodun eta lidertza ezaguna duten artisauak)
- Artisautzaren munduko sentsibilitate, esperientzia eta bisioak integratzen dituen, etorkizuneko alternatiba onenen bilaketa prozesu aberats eta anitz batean (diseinuaren profesionalen kolektiboak, artea, kultura, turismoa eta artisautzaren munduarekin loturiko beste disziplina batzuk)

Eta **erreflexio- ekintza foro** bat bezala funtzionatzen duen, bi aldeetako instrumentuak biltzen dituen...

- Erreflexiotik...: **Artisautzaren Mahaia** topagune, lehen aipaturiko aktore instituzional eta sektorialen erreflexio eta eztabaida toki egonkor bezala. Ondorioz, eremu honek orientaziorako eta aurre egin beharko zaion eraldaketa instituzional eta sektorialen animaziorako marko bezala lan egin beharko du.

Ekintzatik...: Sektoreko **Komite Dinamizatailea** edo **Proiektuen Faktoria** zeinak, “enpresa- sare” ikuspuntu batetik, eta proiektu konkretuen egitetik edota programen dinamizaziotik agente eraldatzaile bezala lan egiten duen. Aldaketa, modernizazio, berrikuntza eta orohar egungo merkatuen exigentzia konpetitiboetara moldatzeko inizatibak benetako eta ageriko era batean gauzatzen dituzten proiektuak.

INSTITUZIO ARTEKO EUSKAL ARTISAUTZAREN FOROA

7.1.1.- Artisautzaren Mahaia: Aldaketarako erreflexio agenda

Sektorearen adierazgarri diren agente instituzional eta sektorialen ordezkariak osaturikoa; eta muga eremuei –turismoa, hezkuntza,...- irekiriko osakera batekin, Artisautzaren Mahaia, osoko bileren edota jardunaldi tekniko espezifikoaren bitartez, erreflexio eta eztabaida foro bezala lan egingo luke, modu koherente eta koordinatu batean partaide izango diren agenteen interbentzioak (bakoitzaren jardura eremuan) inspiratuko dituelarik.

Aurrerapen moduan, Artisautzaren Mahaiko “erreflexio agenda”-ko edukin posibleak 4 Ardatz nagusitan egituratu dira, zeinetan sektorearen erronkei eta beharrei loturiko eztabaida eremuak identifikatzen diren. Honela lanerako markoa nolabait mugatzen duten Giltzarri diren Ideien Mapa definitzen da.

Aipaturiko Giltzarri diren Ideien Mapari buruz, Artisautzaren Mahaia lanerako agenda egituratu, lehentasunak esleitu eta berauen abordatzearen formula eta tenporalizazioa definituko ditu.

Giltzarri diren Ideien Mapa: ALdaketarako erreflexio agenda

1. ARDATZA Sektorearen antolamendua: marko erregulatzailaren perfektionamendua.	1.1. Eremua-	Lurraldekako dibertsitatea vs. Marko erregulatzailaren armonizazio eta zentzuzkotasuna
	1.2. Eremua-	Marko erregulatzailaren eraginkortasunaren hobetzea: enpresa egitea helburu bezala
	1.3. Eremua -	Beste sektoreekiko transbertsalitatea behar bezala
2. ARDATZA: Merkatuak eta enpresa konpetitibitatea	2.1. Eremua -	Merkataritza eta Marketing Kolektiboaren prozesuen hobekuntza
	2.2. Eremua -	Kudeaketaren profesionalizazioa
	2.3. Eremua -	Teknologia Berrien sartzea
	2.4. Eremua -	Artisau kolektiboaren etengabeko prestakuntza
	2.5. Eremua -	Belaunaldi ordezkaketa
3. ARDATZA: Beste sektore eta eremu profesionalekin elkarkidetzak	3.1. Eremua -	Kultura eta turismoa: Artisautza lurraldeko aktibo bezala
	3.2. Eremua -	Hezkuntza: Lanbide, diseinu eta artearen artean zubiak eraikiz
	3.3. Eremua -	Diseinua kalitate eta berrikuntza lanabes bezala
4. ARDATZA: Kolektibo bezala kohesioa eta kontzientzia hartzea	4.1. Eremua -	Elkarkidetzak formulak erraztu
	4.2. Eremua -	Kolektibo Informatu, dibulgatu eta sentsibilizatu

1. Ardatza: Sektorearen antolamendua: marko erregulatzailearen perfektionamendua.

Egungo sektoreari buruzko eskumen markoak erregulazio minifundista eta heterogeneoa marrazten du; eta ez du optimizatzen sektorearen muga dimentsioa beste sektore batzuekiko (turismoa, merkataritza, kultura, hezkuntza,...)

➤ **1.1.Eremua- Lurraldekako dibertsitatea vs. Marko erregulatzailearen armonizazio eta egokitasuna: Perfektionamendu alternatibak**

Sektoreari buruzko politika instituzionalen koordinazio eta adostasunari buruzko erreflexio beharra, “Aldundiak vs. Eusko Jaurlaritzak” eskumen eztabaida gainditzeko bere hortan, euskal artisauen taldearentzat armonizaturiko marko erregulatzaile baten garapenean arreta jartzeko eta zentzuzkotasuna erregulaturiko kolektiboaren ikuspuntu kuantitatibotik.

➤ **1.2.Eremua- Marko erregulatzailearen eraginkortasunaren hobetzea: enpresa egitea helburu bezala.**

Sektorearen estimuluaren eta lehiakortasun laguntzaren ikuspegi desberdinen elkarbizitzak, enpresa-tratamenduak arrakasta baldintza bezala kokatzearen beharri so egiten dioten ikasketak ateratzea uzten du. Bizkaiako kasua erreferentzia bezala.

➤ **1.3.Eremua- Beste sektoreekiko transbertsalitatea behar bezala**

Sektorearen beharrek eta aukerek eremu ezberdinen tratamendu ireki eta transbertsal baterantz seinalatzen dute –ekonomia, turismoa, merkataritza, kultura, hezkuntza...-, faboratzea eta aukera ematea beharrezkoa izango delarik lege antolamenduko eta sektorearen laguntza markotik.

2. Ardatza: Merkatuak eta enpresa lehiakortasuna

➤ **2.1.Eremua- Merkataritza eta Marketing Kolektiboaren prozesuen hobekuntza**

Lan aukeren identifikazioa norabide hirukoitz batean:

- Artisau tailerren bakarkako merkaturatzearen hobekuntza salmenta prozesuetan.
- Merkaturatze kolektiboko planteamenduak dituzten esperientzien promozioa.
- Sektorearen gizarte nabarmentasunaren estimulua –ikusgai egin-berezkoak zaizkion balore “identitarioengan” –kalitatea, gertutasuna, zinezkotasuna...- oinarrituriko “irudi” batetatik.

➤ **2.2.Eremua- Kudeaketaren profesionalizazioa**

Enpresarekin zerikusi handiagoa duten planteamenduen sarrera, zeinak, bere espezifikotasunaren sentsibilitatetik eta tamainuarekin erlazonaturiko mugetik – mikroenpresak-, sektorearentzat bideragarria den lehiakortasun modelo baten bilaketa errealista bizkortzen duten.

➤ **2.3.Eremua- Teknologia Berrien sartzea**

Teknologia Berrien sartzearen aldeko apostua bai diseinu- produkzio dimentsioan; bai enpresa kudeaketa dimentsioan; eta baita informazio, konexio eta komunikazioan ere. Azken aspektu honek potentzialitate handia aurkezten du tradizionala den artisau isolamendu eta indibidualismoaren gainditze prozesuan eta honen lanerako dinamikan eta kolektiboa sarean konektatzearen integrazioan.

➤ **2.4.Eremua- Artisau kolektiboaren etengabeko prestakuntza**

Etengabeko prestakuntzaren aldeko apostua, sektorearen lehiakortasunerako inizatiba desberdinen dinamizazio prozesuaren laguntza neurri nagusi bezala.

➤ **2.5.Eremua- Belaunaldi ordezkaketa**

Belaunaldien ordezkaketak sektorearen biziraupenerako behar dira, ez tailerren desagerpenari bukaera emateko soilik, baizik eta aldaketa kualitatiboaren terminoetan; inertzia batzuekin eta kontrako ohiturekin haustea posibilitatzeko, eta berrikuntza eta modernizazio lehiakorraren bidetik aritzeko.

3 Ardatza: Beste sektore eta eremu profesionalekin elkarkidetzaz

➤ **3.1.Eremua- Kultura eta Turismoa: Artisautza lurraldeko aktibo bezala**

Artisautzaren inkorporazio aktiboa lurraldekako eskaintza turistikoetan. Balioan jartzeko bide desberdinen esplorazioa:

- Leku eta erakargarritasun turistiko berezien optimizazioa artisau produktuen merkaturatze bide bezala.
- Artisau aktibitatearen ezaugarri etnografikoen mantentzea eta errekurso turistiko bezala bere erakargarritasuna ustiatzea.

➤ **3.2.Eremua- Hezkuntza: Lanbide, diseinu eta artearen artean zubiak eraikiz**

Artisautzaren planteamendu baterakorra lanbide –prestakuntza tekniko profesionala-, diseinu eta artearekin loturik; zubiak eraikiz bi munduen artean planteamendu iragazkaitz tradizionalak gaindituz.

➤ **3.3.Eremua- Diseinua kalitate eta berrikuntza lanabes bezala**

Diseinuan oinarrituriko berrikuntza eta kalitate dinamikak elikatzen dituzten, artisau eta diseinatzaileen arteko elkarkidetza proiektu eta eremuen sorketa.

4. Areatza: Kolektibo bezala kohesioa eta kontzientzia

Tematsuki adierazitako sektorearen dimentsio eta heterogeneitateak, planteamendu kolektiboetatik beste eremuetan bainan behar biziago eta premiazoago bat egiten dute.

➤ **4.1.Eremua- Elkarkidetza formulak erraztu**

Alternatiben aurkikuntzan eta behar komunetan finkatu, artisauen arteko erlazioak eta hurbilketa estimulatzeko formula bezala.

➤ **4.2. Eremua- Kolektiboa informatu, dibulgatu eta sentsibilizatu.**

Informazio, dibulgazio eta sentsibilizazio orokorreko aktibitate ezberdinen garapenak sektorearen kohesiorako eta batasunerako beste inizatiben laguntzarako lanabes garrantzitsua izan behar du; bidai edota bisita profesional bateratuen estimulua; beste esperientzien ezagutza eta aurkezpenetik igaroaz, ekitaldi sektorial korporatiboen ospakizunak, etab.

7.1.2.- Komite Dinamizatzailea/Proiektuen Faktoria

Erreflexio-ekintza lanerako prozesuaren markoan, sektorearen ezaugarriak bere behar eta larrialdiak, enfasia jardueran jartzea eskatzen du, modu zuzen eta berehalakoan. Honela, Artisautzaren Mahaiko erreflexio eta eztabaida etengabea minimizatu gabe, aproposa ematen du marko eraldatzailean aurrera egitea. Honela, beharrezkoa dirudi gai hauei buruz gogoeta egitea...

Artisautzaren kontzeptua “Enpresa kolektibo” bezala:

Artisau kolektiboaren tamaina txikiak eta enpresen dimentsio txikiak, **-gutxi eta txikiak-** ezaugarri murriztu garbiak osatzen dituzte sektorearentzat.

Hauek gainditzea “batera lan egin handiak izateko” esan nahi du; sareak ehundu kolaboratiboki; Euskal Artisautza “**batera lan egin, bakarrik egiterik ezin duguna egin ahal izateko**” horizontalki hazten den “enpresa kolektibo” bezala ulertu behar da.

Euskal Artisautza enpresa kolektibo proiektu bezala ulerturik, sarean, -eta ez artisau enpresen elkarte bat bezala-, proiektua “enpresa aterki” aktibo batean bilakatzen da euren beharrei asebetetzea emango dioten proiektuak dinamizatu eta aurrera ateratzeko; eta administrazioaren laguntza eta elkarrizketa optimizatzeko. Artisauen federakuntza bat, zeina bere bakarkako aktibitateak, dimentsio enpresarial kolektibo batean parte hartzen duen.

Aipaturiko iritzietatik atera daiteke planteaturiko dinamika kolektiboa, eta proiektuak ezaugarri hauek ditu:

- **Parte hartu nahi izatea: Atxikimendu boluntarioko proiektu bat.** Hau da, artisauaren integrazioarako gogo indibiduala eskatzen du, eta kideen artean jarriko diren arauen onartzea.

- **Parte hartzeko aukera izatea: Minimoen kultura duen proiektua.** Ekimena “bere burua laguntzen duenari laguntzeko” planteatzen da eta honek erakusten duena da proiektuan parte hartzeko beharrezkoa dela enpresa praktikan profesionalitate eta kalitate maila nahikoa aurkeztea; eta aspektu honek bi ezaugarri edo lan klabeetara igortzen du aurre baldintza bezala. Bi baldintzatzaile hauek beren espresio operatiboa aurkitzen dute ondorengo proiektuetan:

➤ **Oinarrizko proiektua.- Euskal Artisautzaren Labela (Euskal Artisaua) + Egiatzapen programa (Lehiakortasunaren Hobekuntza).**

Labela edo Euskal Artisautzaren marka generikoa beharrezkoa den pausua da deskribaturiko planteamendua garatzeko, bai kontzeptualki, eta operatiboki – eskuratzea parte hartzeko baldintza izango baitzen-; eta baita artisau multzo zabal batek adierazitako eskaera

Honen garapenak gainera bere erabilerarako gaituak dauden artisau enpresen (artisauen) “egiaztapen” mekanismoak epaitzearen beharra azalduko du. Egiatzapen prozesuak, egungo erregistroetako formula administratiboak gaindituz, eta “hirugarren aldearen” filosofiatik, lehiakortasun audit formulak sartuko lituzke tailerretan. Egoera honek, sektorearen **Lehiakortasun Hobekuntza Programa** baten instrumentazioa aurkeztuko luke labela lortzearen.

Artisau enpresen bikaintasunerako proiektu bat (Euskadiko Artisau egiaztagiria), zeinak homologazio bat izan ostean Euskal Artisautza marka generikoaren erabilera eta batera egiten diren proiektuetan parte hartzea bideratzen duen, eta bere kasuan, berau lortzeko ekoizpen unitatearen modernizazio eta eraldaketa (Egiaztagiria lortzeko laguntza tekniko eta lehiakortasun auditoria programa, edota berdina den lehiakortasunaren eraberritzea eta modernizazioa).

Labelaren Proiektuaren edo Euskal Artisautza Marka generikoaren inplantazioaren oinarrian, Komite Dinamizatzailleak ekimen desberdinak eramango lituzke aurrera sektorearen arazo eta beharrei aurre egiteko; edo aukeren optimizaziorako ekimenei irteera bat eman...

Ekoizpen unitateen “barnerantz” (barneko behar eta proiektuak): kudeaketaren profesionalizazio, instalazio eta ekipamenduen modernizazio, berrikuntza, diseinu, eraberritze eta Giza Baliabideen prestakuntzaren... terminoetan

“Kanporantz”: Merkaturatzea, kanporako proiektio eta marketing kolektiboaren terminoetan.

➤ **1. Proiektua: Zeharka merkaturatzen diren produktuen katalogoa**

Euskal Artisautzaren Bildumak. Diseinatzaile eta artisauen arteko elkartze puntu bezala ulertua, elementu komunak edo elkarbanatuak (serieak) dituzten hainbat aktibitate edo artisau sektoreei loturiko produktu ezberdinen bildumak sortuko lirateke.

Produktu serie horiek –generikoak edota espezifikoak- erakargarri diren hainbat puntu turistikoetan merkaturatu ahal izango lirateke, sektore turistiko-kulturalarekin elkarkidetzan lehenengo mailako merkaturatze sarea sortuz (2. Proiektua).

➤ **2. Proiektua: Puntu turistiko- kultural “beroei” erlazionaturiko Lurraldeko Zeharkako Merkataritza Puntuen Sarea.**

- Museoak eta etnografiarekin zerikusia izan dezaketen lekuak
- Nekazalturismo establezimenduak + Xarmadun hotelak
- Beste batzuk...

Puntu bero ezberdinetan implementatzeko, leku berezien diseinua, “Artisautza Txoko” bezala (Hand Craft Corners).

Salmenta zuzenaren bateragarritasuna katalogo bidezko edota Web bidezko salmentarekin, garrantzitsuak izan daitezkeen stock-en bilketaren beharra gutxitzeko (3. Proiektua).

➤ **3. Proiektua: Establezimendu gabeko Merkaturatze moduak**

Katalogaturiko eskaintzaren oinarriari buruz, zer planteatu ahal izango zen:

- Katalogo bidezko banaketa selektiboaren salmenta: Lurraldeko salmenta puntuen sarean banaturiko katalogoetan oinarrituz; bezero eraginkorrak “artisautzaren lagun” deituriko bezeroen base baten partaide izatera izan litezke, zeinak urteroko katalogoak jasoko zituzketen (Gabonetako kanpaina adibidez).
- Web euskarrian egindako Katalogo bidezko salmenta: formula honek lehen aipaturiko planteamendua merketu eta azkartuko luke.
- Web bidezko salmenta zuzeneko erak, katalogaturiko ekoizpenetik at, artisau bakoitzaren eskutik (5. Proiektua ikusi).

➤ **4. Proiektua- Merkatu/Azoka Sarea:**

Aire libreko edota ez sedentarioak diren artisau azoka eta gertaeren homogeneizazioa eta duintasuna ematea.

- Merkataritza Sailaren laguntzarekin aire librean dauden eta ez sedentarioak diren udal merkatuen eraberritze eta modernizazio programa + Irudia, laguntzarako ekipamendua eta artisau Azoka eta Merkatuen planteamendu informatibo eta operatiboak bateratzeko artisau baliabide komunen mobilizazioa.
- Euskal Artisautzaren kanporako proiektzioa estatuko edota beste herrialdeetako gertaeretan, Euskal Artisautzaren baterako presentziaren eskutik.

➤ **5. Proiektua: - Enpresa artisauen aldaketarako Laguntza Tekniko eta Tutorizaziorako Programak**

Laguntza instituzionalen kanalizazioaren markoan garatu beharrekoa

- Berrikuntza, Kalitate eta Diseinu programa: Artisau Tailerrei laguntza teknikoa, euren produktuen, enbalaien eta merkatal aurkezpenaren diseinua eguneratzeko. Programak sektorializaturiko formula bat hartu lezake, sektore espezifiko bakoitzean diseinatzaile ezberdinek lan egingo zutelarik –metala, egurra...- honela sektore unitate bereiztuak konfiguratuko lirateke; esperientzien trukaketa euren artean, etab.
- Merkaturatzearen Laguntza Teknikorako programa: Kolektibo profesionalen eta bezeroen salmentarako erabiltzen diren merkaturatze bide eta laguntzeko baliabideen eraberritze eta hobekuntzarako prozesuen tutorizazio eta diagnosirako, enpresa artisauari zuzenduriko laguntza teknikorako lerroa sortzea.

- Enpresaren kudeaketan Laguntza Teknikorako programa: finantza kontabilitatearen kudeaketarako prozesuei loturiko antzeko laguntza teknikorako lerroa, ekipamendu eta instalakuntzen eraberritzea, etab.
- Informazio eta Komunikazio Teknologien (IKT) Sarrerarako Laguntza Teknikoko Programa: Artisau aktibitatean lanabes informatiko eta teknologia berrien inkorporazio prozesuei loturiko antzeko laguntza teknikorako lerroa.

➤ **6. Proiektua: Birziklapen Profesionalaren Urteroko Plana (HOBETUZ):**

Artisauentzat bereziki zuzenduriko prestakuntza eskaintzaren Urteroko Plan baten diseinu eta dinamizazioa, zeina euskal etengabeko prestakuntzaren dispositiboaren bitartez bideragarria izan daitekeena.

➤ **7. Proiektua: Tutorizaturiko Oinordetza**

Artisau tailerretako soldatapeko langileei zuzenduriko “tutorizaturiko oinordetza” prozesuen dinamizazioa (edota beste kasuetan arte ederretako eskoletako ikasleak, lanbide heziketako ikasleak, etab.). Frantziako Arte eta Lanbideen Nazio Ganberak -CNAM¹⁶- erabilitako esperientzietan oinarriturik.

➤ **8. Proiektua: “Arte Eskolatik Artisautza Tailerrera”:**

Kolektiboaren belaunaldi eta kultur eraberriketean laguntzen duen irtenbide profesional erakargarri eta bideragarri bat bultzatzu eta bi munduak gerturatzearren, arte eskola (LH zentruak, arte ederrak...) eta artisau tailerren arteko lankidetzak akordioak.

¹⁶ Artisauaren merkataritza fondoaren balorazioa; enpresa proiektua; oinordekoa eta bezeroak: oinordekoa eta enpresa proiektua eta uzten duen artisauaren eta oinordekoaren arteko hurbilketa prozesuei konpainia, laguntza tekniko eta modelizazioari loturiko esperientzia.

➤ **9. Proiektua: Euskal Artisautzaren Urteroko Saria:**

Urteroko errekonozimendua artisau baten ibilbide profesionalari. Sari honek kolektiboa (bazkari edo zeremonia ludiko batez lagundurik) elkartuko luke, eta errekonozimendua emango lioke sarituaren artisau ibilbide eta lan profesionalari, honela gizarte eta merkatuaren aurrean artisautzari nabarmentasuna emanaz.

➤ **10. Proiektua: Artisau aktibitateen errepertorioa**

Irauten duten artisau aktibitate tradizionaleri buruz jadanik dauden inbentarioen sistematizazioa edota Inbentarioa bera osatzea; honela hauen aukera eta balorizazio ekonomiko- kulturalaren posibilitatearen terminoetan irakurketa bat egitea erraztuz.

➤ **11. Proiektua: Atzerrian, artisau prestakuntzarako bekak eta laguntzak**

Kolektiboaren tamaina txikia izanda, honelako inbertsioen inpaktuak eragin erlatibo handia izan dezake.

ERANSKINA

**SEKTOREAREN ETENGABEKO BEHAKETARAKO IRITZI
METODOLOGIKOAK**

ERABILITAKO SEKTORERA GERTURATZEKO GALDEKETA

SEKTOREAREN ETENGABEKO BEHAKETARAKO IRITZI METODOLOGIKOAK

Euskadiko Artisau Industrien azterketa honek, sektorean erlatiboki izaera aintzindaria duenetik, bertako zifra handiak kokatzen ditu; bere entres eta enpleguak karakterizatu eta dimentsionatu egiten ditu; eta etorkizunerako gogoeta eta proposamenak ahalbideratzen dituen lehikaortasun erretratu bat eskaintzen du.

Zentzu honetan, etorkizuneko jarraipen bat ahalbideratzen duen erretratu edota argazki bat osatzen du. Ikuspuntu honetan, ondoren, haserako informazio honen baliozkotzetik, sistematikoki sektorearen jarraipen bat egiteko iritzi batzuk aurkezten dira. Honela bi lan lerro osagarri iradokitzen dira:

1. Hiru Foru Aldundietako artisau erregistroen jarraipen dinamika.
2. Sektorearen jarraipenerako Panel inkesta

1.- Hiru Foru Aldundietako artisau erregistroen jarraipen dinamika

Artisau kolektiboaren identifikazio terminoan, sektorearen konplexutasuna ikusirik, Aldundietako erregistroek, -ezartzen dituzten mugekin- artisau enpresa kopuruaren jarraipenerako eta euren sortze eta desagertzea baloratzeko iturri egonkor, ofizial eta sistematikoa osatzen dute.

2.- Sektorearen jarraipenerako Panel inkesta

Era osagarrian, enpresa ezaugarrien -bere lehiakortasun profila- jarraipenak, lan honetan egin diren moduko inkesta/elkarrizketa bidezko enpresenganako hurbilketa zehatz bat eskatzen du. Honi buruz esan ondoren termino operatiboetan eta edukin terminoetan hainbat orientazio planteatzen direla.

2.1.- Berriztapena duten aldizkako "panel" izaera

Ohikotasunarekin, ezaugarri hauetako jarraipen prozesuek -etengabeko behaketa- behaketaren egonkortasuna ingurunearenganako moldagarritasunarekin uztartzen saiatzen dira enpresa berrien sartzearen bidez. Horretarako normalean "panel" baten bidez edo enpresen lagin egonkor (berdinak) batekin egiten da lan, zeinak aldizkako -adibidez urterokoa- inkestazio baten objektu diren, eta hauei era berean aldizkakoa den - dibidez urteroko %20- berritze edo aldaketa partzial baten kriterioa ezartzen zaie. Honela eta urteko lan hipotesi baten gainean, 100 enpresetako "panel bat, urteroko %20ko berritzearekin, enpresa bat 5 urtetan zehar izango da behaketa unitate.

Honelako ezaugarriak dituen lanerako metodologia batetik abiatuz, jarraipenerako lana ondoko kriterioekin diseinatzea eskatzen da:

- Biurteko aldizkakotasuna
- 150 enpresetako lagin orientagarria

2.2.- Jarraipenerako giltzarri diren edukinak

Erreferentzizat azterketan aplikaturiko sektorearen hurbilketarako inkestaren lana hartuaz, jarraipenerako ondorengo intereseko edukin eta aldagaiak planteatzen dira:

- **1 Atala: Tailerraren identifikaziorako datuak + 12 Atala: Aktibitatea garatzen deneko Forma Juridikoa.** Elkarteen formak jasaten duten eboluzioan zentratuak bereziki.
- **2 Atala: Establezimenduaren ezaugarriak.** 2.3. Epigrafea zeinak tailer, salmenta sala eta eratsiriko etxebizitzaren izatea identifikatzen duen.
- **3 Atala: Aktibitatearen titularra.** Aktibitateak aktibitate nagusi edota osagarria osatzen duen jakiteko identifikazioareki loturik. Eta artisau berrien kasuan adina, prestakuntza eta sexua.
- **4 Atala: Enplegua.** Bere osotasunean

- **7 Atala: Merkaturatzearen ezaugarriak:** Bere osotasunean
- **8 Atala: Kudeaketarako ekipamendu teknologikoa.** Ordenagailuari buruzko 8.1. Epigrafea
- **10 Atala: Etorkizuneko indikazaileak.** Enpresa aukerak 10.2. Epigrafea
- **11 Atala: Asoziazionismoa.** 11.1. Epigrafea, Ikartze kolektiboetako partaide izateari lotua bereziki

Jarraipenaren inplementazio egoki batetarako, logikoki aldagai horiek erreferentzia orientatibo bat ezartzen dute, zeina xehetasun handiagoko dinamika batetik adostua izan behar behar den.

4.- ENPLEGUA

4.1.- Aipa ezazu ondoren zurekin batera lan egiten duten pertsona kopurua, eta bana itzazu dedikazio (lanaldi osoa/ partziala) eta lan- erlazio/ laguntza familiarren arabera:

	LANALDI OSOA				LANALDI PARTZIALA			
	Guztira Lanaldi Osoa	Lan-Erlazioa		Laguntza familiarra	Guztira Lanaldi Partziala	Lan-Erlazioa		Laguntza Familiarra
		Formala	Informala			Formala	Informala	
Gizonezkoak								
Emakumezkoak								
GUZTIRA								

4.2.- Guztizko lanpostuak (aktibitatearen titularrarena kontuan hartuta): |__|__|

4.3.- Aktibitatearen titular bazala, Gizarte Segurantzzenbezala kotizatzen duzu

- Autonomoa era jarraian urte osoan zehar
 Autonomoa era ez jarraian eta hilabete batzuetan zehar
 Soldatapekoa
 Ez du kotizatzen

5.- PRODUKTUAK

5.1.- Egitura ezazu zure produkzioa produktu lerro ezberdinetan (5 gehienez) eta balora ezazu bakoitzak duen garrantzia (%) urteko salmenta kopuruaren barnean:

PRODUKTU LERROA

- 1**
2
3
4
5

SALMENTA % URTEKO:

	%
	%
	%
	%
	%
100%	

GUZTIRA

5.2.- Azken 3 urtetan, eta honako arloetan, aldaketa eta berrikuntza adierazgarriak barneratu ditut:

- Diseinua
 Materialak
 Fabrikazio teknikak
 Beste batzuk (Zehaztu)

6.- EKIPAMENDUA/ INSTALAZIOAK

6.1.- Nola baloratuko zenuke zure produkzio ekipamendua? (makineria/ lanabesak)

- Zaharkitua Normala Modernoa

6.2.- Epe laburrera, produkzio ekipamendua hobetu eta berritzeko inbertsioak egitea beharrezkoa izango dela pentsatu al duzu?

- Bai Ez Ed/Ee

6.3.- Nola baloratuko zenuke oraingo instalazioen tamaina? Eta bere egoera?

- Eskasa Eskasa
 Nahikoa Onargarria
 Handia Ona

6.4.- Orohar, zure instalazio eta ekipamenduarekiko asebetetzea.....da.

- Altua Erdizkakoa Baxua

6.5.- Inoiz pentsatu al duzu lekualdaketa batean?

- Bai Ez Ed/ee

7.- MERKATURATZEAREN EZAUGARRIAK

<p>7.1.- Salmenta zuzena.....bitartez egiten da</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tailerra EZ ☐ BAI ☐ - Denda propioa EZ ☐ BAI ☐ - Enkarguak EZ ☐ BAI ☐ - Merkatuak EZ ☐ BAI ☐ - Azokak EZ ☐ BAI ☐ - Besteak EZ ☐ BAI ☐ <p>7.3.- Zure establezimenduak salmenta zuzena egiten du.....bitartez.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handizkako EZ ☐ BAI ☐ - Txikizkako EZ ☐ BAI ☐ - Komisionisten EZ ☐ BAI ☐ - Elkarlanean aritzen diren tailer/ enpresen bitartez EZ ☐ BAI ☐ <p>7.4.- Zure establezimenduak.....egiten al du?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exportazio zuzena EZ ☐ BAI ☐ - Exportazio ez zuzena EZ ☐ BAI ☐ 	<p>7.2.- Banatu portzentualki zure salmentak, erabilitako merkaturatze kanalen artean.</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 80%;"></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> <tr><td></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> <tr><td></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> <tr><td></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> <tr><td></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> <tr><td></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> </table> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 80%;"></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> <tr><td></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> <tr><td></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> <tr><td></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> </table> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="width: 80%;"></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> <tr><td></td><td style="text-align: right;"> _ _ %</td></tr> </table> <p style="text-align: center;">GUZTIRA 1 0 0 %</p> <p>7.5.- Salmenta zuzenak Merkatu eta Azoketan egiten badituzu, aipa itzazu mesedez lurralde bakoitzeko adierazgarrienak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Araba ☐ Bizkaia ☐ Gipuzkoa ☐ Nafarroa ☐ Beste autonomia-erkidegoak <p>7.6.- Ondorengo merkatal harrimintarik ba al duzu?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Marka edo izendapen komertziala ☐ Enpresa txartela ☐ Produktu katalogoa ☐ Publizitate liburuxkak ☐ Salneurrien zerrenda ☐ Web orria www. _____ ☐ Beste batzuk (zehaztu) <p>7.7.- Sustapen edota publizitate aktibitatearik egiten al duzu?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Kokapenaren informazio kartelak ☐ Erakusketak ☐ Sektoreko katalogo, gidaliburu, etab.-etan presentzia ☐ Lehiaketa eta Sarietan parte hartzea. ☐ Sektorean proiektatzeko Azoka eta bilkura profesionaletan ☐ Besteak (zehaztu) 		_ _ %		_ _ %		_ _ %		_ _ %		_ _ %		_ _ %		_ _ %		_ _ %		_ _ %		_ _ %		_ _ %		_ _ %
	_ _ %																								
	_ _ %																								
	_ _ %																								
	_ _ %																								
	_ _ %																								
	_ _ %																								
	_ _ %																								
	_ _ %																								
	_ _ %																								
	_ _ %																								
	_ _ %																								
	_ _ %																								

8.- KUDEAKETAN EKIPAMENDU TEKNOLOGIKOA

<p>8.1.- Ordenagailurik ba al duzu?</p> <p>☐ Ez ☐ Bai → 8.2.- Erabiltzen al duzu?</p> <p>8.3.- Zertarako erabiltzen duzu?</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Enpresaren kudeaketa eta aktibitatea merkaturatzeko ☐ Produktuen diseinurako ☐ Komunikaziorako (e-mail) ☐ Informazioa lortzeko (internet) ☐ Beste batzuk 	<p>☐ Bai, asko ☐ Bai, gutxitan ☐ Ez</p>
---	--

